

NASLOV

Leto XXXV.

Št. 1

Murska Sobota

6. januar 1983

CENA 10 DIN

VESTNIK

HURA, POČITNICE...

Še jutri in pouka v prvem polletju letošnjega šolskega leta bo konec — na veliko veselje tudi okrog 15 tisoč pomurskih osnovnošolcev in blizu 3.700 učencev srednjih šol v Pomurju.

Za večino je kar tri tedne počitnic pred njimi. Čas zimskih počitnic je

seveda predvsem namenjen za sprostitve, za predah od vsakdanjih šolskih skrbi, domačih nalog... Namesto tega naj bi se šolarji razvedrili na snegu in ledu, kakor tudi z različnimi igrami in branjem knjig, z obiski Kino predstav ipd. Veliko je seveda odvisno od tega, ali jim bo zima sploh naklonjena, kajti če

ne bo snega in ledu, najbrž tudi ne bo pravega počitniškega vrveža. V uteho bodo marsikje na šolah organizirali v teh dneh vaje v športnih dejavnostih pa tudi izlete z avtobusi na Pohorje in druga snežna pogorja. (J. Graj)

Foto: A. Abraham

Pestra ponudba za „najdaljšo noč“

Na „najdaljšo noč“ so se v murskosoboški občini dokaj dobro pripravili. Velika izbira raznih daril v trgovinah Potrošnika in ponekod drugje, kjer so k prazničnemu vzdušju pripomogli tudi živobarvni okraski in prijetna glasba ter pestra gostinsko-turistična ponudba so vsekakor privabile številne obiskovalce. To velja še posebej za mnoge hotele, restavracije in zasebna gostišča v murskosoboški občini, kjer ni manjkalo gostov iz domačih in tujih krajev. Še enkrat je prišla do izraza gostoljubnost in iznajdljivost gostinskih in turističnih delavcev, ki so za Silvestrovo pripravili marsikatero vabljivo presenečenje.

V soboški Diani so se ob silvestrskem meniju, ki je vseboval posebnosti iz domače prekmurske kuhinje, divjačino in slaščice, domislili tudi spominčkov, v Moravskih toplicah pa so bili na voljo večdnevni paketi, v katere so vključili tudi neomejeno kopanje v bazenih, vinske degustacije in vstopnice za vse novoletne plese. Presenečenje za goste je bila večmetrska torta. Zanimivost je nedvomno v tem, da so tokrat prvič gosti lahko preživeli skok v novo leto pod oboki pred meseci zgrajenega hotela Termal, kjer pa so bile rezervacije za silvestrsko večerjo razprodane že mesec dni vnaprej. Prijetno praznično vzdušje je bilo tudi v restavraciji Zvezda, motelu Čarda, penzionu v Balcinih, v turističnem domu v Gornjih Petrovcih (Pindža) in še marsikje v zasebnih gostiščih. Le s to razliko, da v zasebnih gostiščih murskosoboške občine, kjer cene za silvestrsko večerjo niso presegle 500 dinarjev, obiskovalci niso potrebovali rezervacij, medtem ko v tozdih Radenske brez njih ni bilo mogoče dobiti proste mize.

In kaj lahko rečemo o cenah? Najceneje je bilo seveda pri zasebnikih, v hotelih in restavracijah pa so se silvestrske cene gibale od 650 do 1200 dinarjev. To gotovo ni za vsek žep, toda bogat zabavno-glasbeni program in še spominček povrh je mnoge ljudi privabil na silvestrovanje v lokale. Številni pa so se odločili za že tradicionalno pričakanje novega leta v domačem krogu.

Milan Jerše

Selo, postaja zanimivo

stran 6

Trčila vlak in avtocisterna

stran 12

SILVESTRSKI TEK VARAŽDINA

Kolmankova druga, Flisar tretji

Atletski klub Sloboda in turistično društvo Varaždina sta pripravila tradicionalni 6. silvestrski tek po mestnih ulicah. Nastopilo je 148 tekačev, med njimi tudi člani Atletskega kluba Pomurje iz Murske Sobotice in se lepo odrezali. To še posebej velja za Marijo Kolmanko, ki je med članci v teku na 3.000 m zasedla drugo mesto, in Alojza Flisarja, ki je bil med člani v teku na 6.000 m tretji. Izkazal se je tudi Štefan Fujs, ki je med mladinci v teku na 3.000 m zasedel šesto mesto. Ker je bila tokrat konkurenca dokaj močna, so doseženi rezultati na začetku leta za pomurske atlete vsekakor razveseljivi.

F. M.

KAJAKAŠTVO

ČINČ—TITAN IN HORVAT PRVI

Na reki Savi od Podsuseda do Zagreba (12 km) je bil tradicionalni 13. Novoletni spust, na katerem je sodelovalo 54 tekmovalcev iz Slovenije in Hrvaške. Med njimi so nastopili tudi štirje člani brodarkega društva Mura iz Kroga in se lepo odrezali. Najuspešnejši so bili Činč—Titan, ki sta zmagala v član-

ski konkurenci med kanuisti dvosedi s časom 53.10. in Horvat, ki je zmagal med kajakaši enosedi s časom 55.48. V konkurenci mladincev kajakaši enosedi pa je Karas zasedel četrto mesto. Toraj spodbuđen začetek koroskih kajakašev v letošnji sezoni.

F. M.

Z MEDOČINSKIH SINDIKATOV

PONEKOD „IZREDNE“ RAZMERE!?

»V nekaterih delih pomurskega združenega dela delajo v resnici v izrednih razmerah.« je na seji medobčinskega sindikalnega sveta v sredo 29. decembra v Murski Soboti dejala predsednica Mira Marko. Kako to pojasniti?

Če so delavci nekega kolektiva postavljeni pred dejstvo, da ni surovin, ne repromaterialov, da primanjkuje energije in da so hočeš nočeš primorani iti za nekaj dni ali še več na prisilni dopust, mar to niso izredne razmere za poslovanje? Prav gotovo, da so in sindikat je med prvimi poklican, da presodi, kaj storiti, kako iziti iz slepe ulice in zagotoviti socialno varnost delavcem. Šolski primer je lendaravska Elma ali Gorenjevarstroj ali Ina-Nafta, kateri temeljni organizaciji Rafinerija grozi, da pojde v stečaj. Razlogov ne bi ponavljali, dodajmo le, da najdemo podobne kolektive tudi v drugih pomurskih občinah. V tem pogledu bi prišle še kako prav pretanjene analize vzdušja med ljudmi, a ne analize zaradi analiz, marveč take, ki bi hkrati ponudile smeri, kam in kako delovati. Vsaj na del takih in podobnih vprašanj bodo morale odgovoriti varnostno-politične ocene, ki jih ta čas snujejo in dopolnjujejo v posameznih okoljih.

Kar zadeva delovni program medobčinskega

sindikalnega sveta za leto 1983 le nekaj razmišljanj, saj so danes pretresali zgolj osnutek programa. Težišče je vsekakor na gospodarskih vprašanjih in dogovorih s kongresov. Medobčinski sindikalni svet bo v prihodnje velik del svojih moči namenil nagrajevanju po delu in delitvi sredstev za osebne dohodeke in skupno porabo; pod drobnogled bo dal zubarje in tiste, ki tudi sicer gospodarijo na meji donosnosti, pretehtal bo stanje na področju obveščanja za odločanje in nenazadnje skušal dognati, kakšne posledice je prinesla uvedba premakljivega delovnega časa. Tudi drobnemu gospodarstvu bodo v sindikatih odmerili precej časa, saj se je — po besedah enega od razpravljalcev — zdaj težko sprjazniti z dejstvom, da so obrtne zadruge oziroma združenja kot nekakšne agencije, ki zgolj »kasirajo«.

Sočne primere in nazorne primerjave naj seji medobčinskega sindikalnega sveta — zlasti ona, da se pri novem delovnem času ne moremo tebi nič meni nič primerjati z Japonci, Amerikanci ali Rusi — bi bile vredne posebnega komentarja. A se to pot raje le vprašajmo: ali daje vse to slutiti, da bodo tudi v družbenopolitičnih organizacijah poslej, v novem letu, večkrat brez dlake na jeziku?

B. Žunec

Dedek Mrz se je vrnil nazaj v svojo pravilčno deželo, pred odhodom pa je tako kot vsako leto razveselil predvsem najmlajše. Sani ni mogel uporabljati, saj je letošnja zima doslej natresla bore malo snega in je tako novoletno vzdušje minilo brez bele opojnosti. Za belino so v dedkovam spremstvu poskrbele snežinke, v njem ni manjkalo tudi škrtov in vil ter različnih živali, pa tudi pričakovanih daril. Škoda le, da se v Pomurju spet nismo uspeli poenotiti, da bi njihovo vrednost ne ločevale občinske, ponokod pa tudi meje krajevnih skupnosti. Čudno, kajti malčki dobrodušnega dedka z brado in kučmo pričakujejo enako nestrno in jim verjetno ni jasno, zakaj so v istem košu za enega manjši, za drugega pa večji zavitki.

bb Foto: Albert Abraham

Na Palmi de Mallorci se je vodja PLO Jaser Arafat srečal z avstrijskim kanclerjem Brunom Kreiskym. Novinarjem je potem Arafat (na sliki) dejal, da je »Kreisky velik prijatelj Palestincev.«

VARNOST JE SPORAZUMEVANJE

»Niti ZDA niti Sovjetska zveza se ne moreta zavarovati pred jedrskim uničenjem brez pomoči druge strani. Na ena ne druga država si ne moreta pridobiti prednosti v jedrski oborožitvi, ne da bi tvegali, da izzoveta napad, ki bi pripeljal do medsebojnega uničenja.« sodita Vance in Hunt. Po njunem mnenju si supersili ne moreta zagotoviti varnosti tako, da tekmujeta v razvijanju jedrskega orožja, temveč da izvajata politiko »sodelovanja v takem obsegu, kot ga doslej še ni bilo.«

»Nadzorstvo nad oboroževanjem zatorej ni zamisel, ki se je preživela. niti to ni diskvalificirano orodje zunanje politike in nekaj, kar je naperjeno proti močni in življenjski varnostni politiki. Sporazumi o omejitvi oboroževanja so neločljiv del tako ameriške kot sovjetske varnosti oziroma varnosti vseh držav.«

Vance in Hunt opozarjata na to, da razorožitvena politika ne more zgledati ideoloških razlik med supersilama, prepričana pa sta, da

razorožitvenih pogajanj ne gre obremenjevati s tem, da bi jih »umetno povezovali« z drugimi spori med Vzhodom in Zahodom.

Cyrus Vance in Robert Hunt tudi menita, da bi morale ZDA, če naj bi ustvarile ugodno ozračje za ameriško-sovjetska pogajanja, napraviti nekatere začetne korake.

Najprej bi morala država prirediti, da imata obe supersili bolj ali manj izenačene jedrske sile, s tem da ima vsaka svoje prednosti v kate-

rem od arzenalov. Nadalje bi morale ZDA ratificirati SALT 2. Potem ko bi bilo to opravljeno, pa bi se moral Washington posvetiti doslednemu programu pogajanj o omejevanju najnevarnejšega orožja, to je tistega, ki lahko zadene vse cilje v ZDA in Sovjetski zvezi.

»Obe strani sta pred nedavnim pokazali neko prožnost in pripravljenost, da se začneta pogajati. Sovjetski voditelj Juri Andropov je prejšnji teden ponudil predlog, da Sovjetska zveza zmanjša število raket, ki merijo na Zahodno Evropo, od sedanjih dobrih 600 na 162, vendar s pogojem, da se ZDA odpovejo svojemu načrtu, po katerem naj bi konec prihodnjega leta instalirale na evropskih tleh svojih 572 raket.

Poljska iz krize do 1985

Poljski Sejm je sprejel odlok o temeljnih smernicah za prebroditev sedanje gospodarske krize. V dokumentu je rečeno, da bi se morali iz krize prebiti do 1985. leta. Dotlej bi morali postopoma obnoviti ravnotežje na trgu in v proračunu in steči bi moral razvoj gospodarstva, hkrati s spreminjanjem njegove strukture. Dokument začrtuje temeljne cilje družbenogospodarskega razvoja države do 1985. leta in smernice razvoja do 1990. leta.

Sejm je sprejel tako imenovano »zmerno« varianto razvoja do 1985. leta. Investicije naj ostanejo na letošnji ravni. Prednost pri investiranju bodo dali živilski industriji, kmetijstvu, stanovaljski zidavi in energetiki.

Poslanci so v skladu s temeljnimi smernicami načrta naložili vladi, da do 28. januarja predloži Sejmu izdelane programe morebitnih gibanj v gospodarstvu, če bi se spremenile razmere glede na tiste, s katerimi računa načrt.

Predsednik planske komisije in podpredsednik vlade Janusz Obodowski je rekel, da bo vlada v skladu z zahtevami poslancev ukrenila vse potrebno, da bi izdelali celovit protinflacijski program. Tak program mora biti dolgoročne narave, saj v kratkem času ni mogoče stabilizirati trga in plačilne bilance države. Segati bi moral do 1990. leta, hkrati pa naj bi bil tudi sestavni del načrta za naslednja tri leta.

Obodowski je rekel, da boj proti inflaciji ne more biti uspešen, če se ne bo povečala delovna storilnost. Ta je lani padla za 11 odstotkov v primerjavi s letom 1979. Z gospodarsko reformo se napovedujejo velike spremembe v načinu nagrajevanja. Od 1. januarja bodo podjetja sama določala merila. Toda če nagrajevanje ne bo zares odvisno od delovne storilnosti, potem ne bo mogoče uspešno dognati boja proti inflaciji, je končal Obodowski.

Naši pri rojakih v Avstraliji

Z enomesečnega obiska v Avstraliji se je vrnila delegacija Slovenske izseljenske matice, ki je obredla vse kraje kjer živijo naši rojaki. Bili so v Perthu, Melbourneu, Geelongu, Adeleidi, Sydneyu, Canberri, Wollongongu in Brisbaneu. V vseh teh mestih so prirejali koncerte z ansambлом Ottavija Brajka, brali slovensko poezijo ter pripovedovali rojakom o domovini. Člani delegacije, ko jo je vodil predsednik Slovenske izseljenske matice Stane Kolman so se pogovarjali tudi s predstavniki avstralskih oblasti o možnostih šolanja slovenskih otrok.

Okrog 30 tisoč rojakov uživa ugled dobrih delavcev, pohvalijo pa se lahko tudi s sorazmerno visoko življenjsko ravnijo. Slovenci so se v Avstralijo naselili v glavnem v zadnjih tridesetih letih. Povsem obvladajo slovenski jezik. Slabše je pri otrocih, ki jim v dopolnilnih šolah pomagajo obvladovati materin jezik. V dveh zveznih državah imajo že tudi prve slovenske maturante. Skoraj vsa slovenska društva imajo svoje domove oziroma klube in v njih razvijajo kulturno življenje, družabnost in rekreacijo. Pri kulturnem življenju prevladuje folklor, gojijo pa tudi petje in narodno zabavno glasbo. Za višje oblike kulturnega delovanja pa bi avstralski Slovenci potrebovali več strokovne pomoči. Manjka jim tudi dobrih, strokovno usposobljenih učiteljev.

V žarišču dogodkov

Babrak Karmal, ki je prišel na oblast ob pomoči sovjetske vojske si v treh letih ni mogel ustvariti zaupanja ljudstva. Vojaška intervencija ni ničesar razrešila.

Afganistan po treh letih

Tri leta po tistem, ko so sovjetske desantne enote zasedle radijsko postajo in nekatere druge ključne objekte v Kabulu, so v mestu ponovno izbruhnili nemiri.

Po sovjetskih virih naj bi bili bombni napadi namenjeni univerzi, neki knjižnici ter tovornjakom, ki so prevažali cement. Vestni, ki občasno prihajajo iz Kabula kažejo, da se po treh letih razmerje sil ni spremenilo. Na eni strani islamski gverilci, na drugi sovjetske divizije ter zelo oslABLJENA afganistanska vojska. Babrak Karmal si prizadeva, da bi dosegel pomiritev. Odpravil je nekatere radikalne gospodarske in politične ukrepe. Pripadnike islama želi pridobiti tako, da dopušča zidanje džamij, visokim partijskim funkcionarjem pa naroča, da sodelujejo pri verskih obredih. Kot kaže, pa vse to še ni dovolj, da bi si pridobil zaupanje najširših ljudskih množic. Negativno vpliva na razvoj dogodkov tudi spor v sami vladajoči ljudskodemokratični partiji, sestavljeni iz dveh frakcij Parčam in Halk: pripadniki manjšinske frakcije Parčam se čutijo odrinjene.

Svetovni javnosti ni ušlo dejstvo, da se je novi sovjetski partijski voditelj Andropov ob pogrebnih svečanstvih za Leonidom Brežnjevom precej dolgo pogovarjal z indijsko predsednico Indiro Gandhi, s pakistanskim predsednikom Zio Ul Hakom in tudi z afganistanskim predsednikom Babrakom Karmalom. Mnogi menijo, da bi to utegnilo pomeniti zeleno luč za politično rešitev afganistanskega vprašanja. Sovjetska zveza ne more umakniti svoje vojske brez nekaterih jamstev, ki bi ji zagotovila zadosten vpliv na to njeno južno sosedo.

Danes govori cela vrsta dejstev v prid politični rešitvi tega vprašanja. Sovjetski poseg v Afganistan je bil na nekakšen način povezan z vietnamsko vojaško intervencijo v Kampučiji. »Zračni most« med južnimi sovjetskimi garnizijami in kabluskim letališčem je bil v tistih razmerah za sovjetsko zvezo izrednega strateškega pomena. Nekateri analitiki so sovjetsko intervencijo v Afganistanu pripisali nemoči tedanje Carterjeve administracije, ki naj ne bi dovo-

lila, da Sovjetska zveza razširi svoj vpliv izven jaltških dogovorov.

Invazija v Afganistanu je imela svoj vpliv tudi na gibanje neuvrščeni. V času ostrih razprav o »naravnem zavezništvu« kot sovjetski verziji svojega odnosa do neuvrščeni (in obratno o ponašanju neuvrščeni do Sovjetske zveze), so bile številne neuvrščene države zaradi »afganistanske zadeve« prisiljene obnašati se

nekoliko drugače, kot bi se, če do intervencije ne bi prišlo.

Kar zadeva odnose dveh velikih sil — Sovjetske zveze in ZDA, ob afganistanskem primeru ne bi smeli zaobiti dejstva, da je SZ z Afganistanom pridobila obsežen prostor za morebitno instaliranje še danes spornih raket SS-20. Prav zavoljo tega je zahodni del svetovne javnosti sodil, da je bila Carterjeva reakcija preblaga, saj se

je odražala samo v prepovedi prodaje žita Sovjetski zvezi in v abstinenca Američanov na olimpijskih igrah v Moskvi.

Veliko si je za ureditev razmer v Afganistanu prizadevala tudi Organizacija združenih narodov. Takratni generalni sekretar OZN Waldheim je v Kabul poslal Pereza de Cuellara, sprejete so bile resolucije o Afganistanu, politične rešitve pa so iskali tudi v trikotniku Indija — Pakistan — Iran. Toda vsem tem pobudam navkljub »sovjetski Vietnam« — kot nekateri zadevo ocenjujejo — ostaja še naprej.

O posledicah za sovjetsko intervencijo v Afganistanu se na zahodu oprijemljejo tudi domneve, da se bivši sovjetski partijski in državni voditelj Leonid Brežnjev in tedanji šef tajne službe Andropov nista ujemala v ocenah. Te špekulacije je na zahodu potrdil neki pobegli afganistanski general. Vendar kaže, da bo v tej zadevi ostalo pri špekulacijah, kajti globalni strateški in politični interesi SZ v tedaj nestabilnem Afganistanu niso mogli biti odvisni od morebitnega nesoglasja med Brežnjevim in Andropovom.

Slab člen v verigi afganistanskega dogajanja je nemočna Karmalova vojska.

Po vesteh radia Kabul so pred dnevi pričeli z rekrutacijo, da bi ustvarili vojsko 150 tisoč vojakov. To bi bilo dvakrat več kot ob sovjetski intervenciji. Neki visoki afganistanski funkcionar, ki je pred kratkim pobegnil v Pakistan, je izjavil, da šteje Karmalova vojska le 20 tisoč mož. Po njegovih besedah mnogi vojaki in oficirji dezertirajo in prehajajo na stran gverile. Sodeč po vesteh, iz Kabula, New Delhija in Islamabada se veliko vojakov in oficirjev šola v Sovjetski zvezi ter v drugih vzhodnoevropskih socialističnih deželah. Kabulski »The New Times« je objavil podatek, da je okoli 15 tisoč afganistanskih učiteljev, tehnikov in drugih strokovnjakov, kakor tudi večje število pošolske mladine prebilo določen čas v Sovjetski zvezi. Delhijski dnevnik »The Indian Express« piše, da se tudi številni politični delavci Karmalove Ljudske demokratične stranke šolajo v raznih socialističnih deželah, predvsem v Nemški demokratični republiki.

Afganistanski gverilci

globus

LONDON — V minulih dneh se je cena zlata zvišala za 5 dolarjev. Tako stane unča zlata v Londonu, Frankfurtu in Zürichu 447,5 ameriškega dolarja.

MADRID — V španskem letovišču Marbella na Costi del Sol se je zgodil »rop stoletja«. Neznanci so vdrli v blagajne kjer petičneži hranijo svoje zaklade. Cenijo, da so odnesli vrednost 40 milijonov dolarjev.

KAIRO — Irak je pripravljen vpostaviti diplomatske odnose z Egiptom, ki so jih prekinili pred petimi leti, ko se je egiptovski predsednik odločil za pogajanja z Izraelom.

KÖBENHAVN — Po uradnih podatkih je Danska najbolj zadolžena država. Konec leta 1982 so bili dolžni 16 milijard dolarjev, kar 3.250 dolarjev na prebivalca.

RIM — Po neuradnih podatkih dela v Italiji okoli 700 tisoč tujih delavcev, predvsem iz Afrike, Latinske Amerike in Azije.

LA PAZ — Papež Janez Pavel II. bo obiskal Bolivijo. Datuma se niso določili, najbrž pa bo odpotoval v to deželo februarja ali marca letos.

BRUSELJ — Na sedežu Evropske gospodarske skupnosti so namenili deset milijonov dolarjev za novo tehnično analizo predora pod kanalom La Manche.

RIM — Strokovnjaki desetih evropskih držav so sprejeli tehnične norme za gradnjo deset tisoč kilometrov dolge mreže avtocest oziroma »transevropske« magistrale, ki naj bi bila končana do leta 2000. Pokroviteljstvo nad gradnjo je prevzela OZN.

LONDON — Gallupov institut je objavil podatke ankete po kateri optimistično zrejo v letošnje leto le v Veliki Britaniji, Grčiji, na Norveškem, v Južni Koreji in v Kolumbiji. Najbolj črnogledi so Peruanci, Belgijci in Luksemburžani.

Cene in čas organi- ziranega varstva

Z novim letom so, tako kot pri drugih, v ospredju tudi izračuni novih ekonomskih cen, po katerih naj bi vzgojo (ki pri velikih skupinah postaja predvsem le varstvo) v vrtcih za svoje matičke plačevali starši.

Pri izračunih se izkazuje, da je dejanska ekonomska cena v letu 1982 bila višja od odobrene, kar pogojuje višje startno izhodišče pri planiranju ekonomske cene v vrtcih za leto 1983. Če vzamemo kot primer ekonomsko ceno za otroke v rednih oddelkih soboških enot vzgojnovarstvene organizacije Murske Sobotice, je razvidno, da je odobrena ekonomska cena znašala 3.138 dinarjev, povprečna (dejanska) cena je bila 3.329 dinarjev, planirana ekonomska cena pa znašala 3.705 dinarjev. Indeks je pri tem 117,5, za varstvo vzgojno motenih otrok pa kar 124,5.

Zapisanemu je treba pridati, da bo 30 odstotkov planirane ekonomske cene v celoti pokrila občinska skupnost otroškega varstva, preostalih — 70 odstotkov pa starši. Kolikor kdo, je odvisno od mesečnih prejemkov na družinskega člana, novost pa, da socialno ogroženi starši, ki prejemajo otroški dodatek za svoje otroke, le tega ne bodo prejeli več na roko, ampak bo šel denar neposredno v blagajno vzgojnovarstvene organizacije. Razlika (torej preostanek denarja, če bo dodatek višji od oskrbnine) pa naj bi dobili izplačano. Pri tem je še veliko nejasnosti, tako kot tudi dohodkovnih kategorijah staršev, ki naj bi bile po novem odpravljene, višina dohodka na družinskega člana v znesku nekaj manj kot 7.000 dinarjev pa presodna, saj bi od nje naprej plačevali vsi starši 70 odstotkov ekonomske cene za varstvo v vrtcih, kar pa ni tako malo. Posebej zato, ker se je že več let nazaj pojavil problem takojimenuvanih „srednjih“ kategorij plačnikov, ki so najbolj na udaru in je, praktično povedano, razlika med družinami, kjer mesečni dohodek na družinskega člana krepko presega stari milijon dinarjev, ali pa med tistimi, kjer se suče okoli sedmih tisočakov, da ne govorimo o še večjih razlikah. Pri izračunavanjih, še prej pa pri planiranju tako kaže biti v letu, ki po pričakovanjih ne bo rožnato, zelo previden, kajti najlažje, in neodgovorno, je sprejemati sklepe, za katere se izkazuje, da so neživljenjski in so z njimi potem v praksi težave. Take, kot se izkazujejo tudi pri zagotavljanju potrebnega varstva otrok listih staršev, ki imajo na delovnem mestu v zimskem času spremenjen delovni čas. Dežurstvo v vrtcih, ki je med delavnicami, z izjemo srede, ko je daljše, trajalo do 16.30, bo ukinjeno z 8. januarjem, kajti izkazalo se je, da sta po dva ali kar en otrok, največ pa trije, ostajali po 15.30 (to je sprejetem obratovanem času vrtcev v posameznih enotah); stroški tako varstva, kot materialni za osvetlitev, ogrevanje in popoldansko malico, pa so bili višji od dogovorjenih. Zato bo z 10. 1. v naslednjem letu organizirano varstvo v podaljšanem bivanju le v enoti Stjepana Kovača, kjer je največ upravičenec-otrok staršev, katerim se je spremenil delovni čas.

Roditelji iz enot Talančeve, Gregoričeve in Prešernove ter drugih bi si naj sami poiskali rešitev, v obliki premakljivega delovnega časa ali soseske pomoči. Poudarek, ki ga je pridal omenjeni organ skupnosti občinskega otroškega varstva pa je bil na sodelovanju pri ureditvi popoldanskega varstva otrok, pri kateri naj poleg staršev sodeluje tudi vzgojnovarstvena organizacija Murske Sobotice, kajti roditelji bodo težko sami uredili premeštev otroka iz enega v drug vrtce, kot posledico spremenjenega delovnega časa staršev in edino možnost za organizirano vzgojno varstvo.

Brigita Bavčar

Gospodarski razvoj odvisen od INA-Nafte

Od urejevanja sanacijskega programa bo v veliki meri odvisno celotno gospodarstvo občine, so med drugim ugotovili delegati občinske skupščine Lendava ob razpravi o gospodarskem razvoju občine v prihodnjem letu. Gospodarski razvoj občine naj bi se gibal v naslednjih okvirih: družbeni proizvod naj bi bil večji za 4 odstotke, za toliko naj bi bila večja tudi industrijska proizvodnja, medtem ko naj bi razvoj v kmetijstvu bil nekoliko hitrejši, in sicer večji za 5 odstotkov. Zaposlovanje naj bi raslo po stopnji 2,5 odstotka, za kar pa bo potrebno poživiti naložbeno dejavnost. Osebnih dohodkov v

gospodarstvu in negospodarstvu bodo višji za 13,2 odstotka, pred tolikšna pa naj bi bila tudi skupna poraba.

V lendavski občini načrtujejo tudi nekoliko večji izvoz. Seveda je res razvoj gospodarstva občine v tesni povezavi z razvojem INA Nafte, saj je skrajni rok za sprejem samoupravnega sporazuma o sporazumni sanaciji 1. marec 1983. Če ta sporazum ne bo sprejet do tega roka, se bo moral uvesti stečajni postopek, ker ob sedanjih pogojih gospodarjenja ne bo mogoče poslovati. Delovna organizacija sama ni v stanju opraviti sa-

nacije, zato bo potrebno v to pritegniti izvršni svet SRS in SRH, Privredno banko in INA Nafto Zagreb.

Na seji skupščine so delegati razpravljali še o poročilu o stanju vzgoje in izobraževanja, usmerjenega izobraževanja in o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja ter o razvoju šolske mreže do leta 2000. Skupščina je sprejela še program urejanja in vzdrževanja grobov borcev in spominskih obeležij za prihodnje leto ter osnutek programa dela za prihodnje leto.

Jani D.

KOMUNISTI O VARNOSTNOLITIM RAZMERAH

Vsakdanja budnost ne bo odveč

Na seji občinske konference ZKS Lendava so razpravljali o varnostnopolitični oceni razmer v občini in o idejnopolitičnih izhodiščih za aktivnost ZK. Sedanji čas namreč zahteva, da se subjektivne sile družbe na čelu z ZK bolj poglobljeno lotijo ocenjevanja varnosti, zlasti pa to morajo storiti komiteji za splošni ljudski odpor in družbeno samozasčito v krajevnih skupnostih in združenem delu. V minulem obdobju je bilo nekaj slabosti pri razdeljevanju bonov za gorivo, pomanjkanja plina, še zlasti pa pri neurejeni prodaji. Tudi na preskrbo prebivalstva z osnovnimi življenjskimi potrebščinami je bila izrečena kritika, vendar pa je preskrba še vedno zadovoljiva. Komite za SLO in DS je ocenil, da so se varnostnopolitične

razmere v občini sicer poslabšale, glede na prejšnje stanje, vendar pa ni razlogov, da bi te razmere ocenjevali kot slabe. V idejnopolitičnih izhodiščih za delovanje komunistov, je dan poseben poudarek ukrepom in aktivnostim osnovnih organizacij za preprečevanje in odpravljanje morebitnih slabosti. Komunisti bodo morali tudi oceniti v vseh okoljih, na kakšni stopnji je sistem družbene samozasčite, kakšna je njegova organiziranost in učinkovitost. V zvezi komunistov, torej v vsaki osnovni organizaciji, bo potrebno uveljaviti prakso rednega kritičnega ocenjevanja izvajanja sprejetih sklepov.

Jani D.

S SKUPŠČINE GOSPODARSKE ZBORNICE

Podiranje občinskih plotov

Dobre tričetrt ure je trajalo, da so se prejšnji torek v Murski Soboti na robu sklepčnosti sestali delegati medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje. Na dnevnem redu je bilo kar 12 točk, vendar so se najdlje zdržali pri osnutku sprememb in dopolnitev regijskega dogovora o razvoju Pomurja v tem srednjeročju, edinem tovrstnem dokumentu v naši republici, ki je že od

oktobra v javni razpravi. O dogovoru smo že parkrat podrobneje pisali, zato se to pot pomudimo le pri nekaterih vidikih. Prvo, kar kaže poudariti, je spoznanje, da pomeni dogovor korak naprej pri podiranju tozdrovskih in občinskih plotov. Je v najširšem pomenu te besede sinteza skupnih, splošnih in zajetnejših posamičnih nalog, začeti z iskanjem nadomestnih pro-

gramov v naftni industriji, razvijanjem agroživilskega kompleksa in vključujoč varstvo okolja ter ustanovitev skupne energetske skupnosti za Podravje in Pomurje.

Razpravljajoči so se strinjali, da mora dogovor zajemati še ob komasacijah melioracij, spremenjen vrstni red prednostnih nalog — prednjači kajpada kmetijstvo — organizacijo gradbenega sejma v Gornji Radgoni in okrepjeno maloobsejno gospodarsko sodelovanje z Avstrijo in Madžarsko. Iz že znanih razlogov je izpadla gradnja rafinerije v Lendavi, podobna usoda pa je zatekla ustanovitev regijskega razvojne centra, saj imamo dovolj inovacijskih služb po tozdroh in delovnih skupnostih. Le resneje in odgovorneje naj zagrabijo za delo. Vidno mesto je odmerjeno izgradnji skupnega odlagališča nevarnih snovi in zahtevi, da mora sleherni večji industrijski onesnaževalec zgraditi čistilno napravo, čeprav je iluzorno pričakovati, da se bodo vsi te usmeritve tudi pridrževali.

Ob vsem tem je dan večji poudarek združevanju dela in sredstev, dogovarjanju in sporazumevanju, drobnemu gospodarstvu, infrastrukturi, zdravstvu, šolstvu, prometu in zvezam, da vsega ne naštevamo. Osnutek dogovora bo šel v podpis januarja, nad njegovim izvajanjem pa bo moral veliko bolj kot je to počel doslej, bdeti poseben odbor podpisnikov.

Na skupščini pomurske gospodarske zbornice so poleg dogovora obravnavali in sprejeli finančni načrt ter program zbornice za to leto in sklep o razpisu volitev v novo skupščino pomurske zbornice.

B. Žunec

ZADOVOLJNI Z NOVOLETNIMI RAZGOVORI

V teh dneh so se mudili, oziroma se še, na daljših počitnicah v domovini naši delavci na začasnem delu v tujini. Ob tej priložnosti so zanje v vseh štirih pomurskih občinah občinske konference socialistične zveze sklicale novoletne razgovore, na katerih so se pogovorili tudi o možnostih vrnitve zdomcev v Pomurje. Zato je bilo v ospredju vprašanje: kje bi se lahko v bližnji prihodnosti najlažje zaposlili? Očitno obstaja ob skrčenih stopnjah zaposlovanja največ možnosti na področju obrtnih dejavnosti. In kako so naši delavci na začasnem delu v tujini bili zadovoljni z opravljenimi razgovori?

GIZELA PIGNAR, doma iz Murske Sobotice: Že dvanajst let delam v zahodnem Berlinu kot gostinska delavka. S prvim julijem 1983 se nameravam vrniti domov in se tudi zaposliti v gostinstvu. Mislim, da sem v tujini pridobila dovolj prakse in se izučila marsikaj novega, kar mi bo nedvomno koristilo pri delu v domovini. Resno razmišljam, da bi odprla zasebni gostinski lokal, kjer bi ponujala posebne specialitete, ki jih v Murski Soboti še nisem videla. Sicer pa je bil razgovor z našimi delavci na začasnem delu v tujini dokaj zanimiv, saj sem zvedela za marsikatero podrobnost o možnostih zaposlitve v domačem kraju. Lahko rečem, da je letošnji razgovor opravičil moja pričakovanja.

JOŽE FICKO, doma iz Lipovca: V Ingolstadtu v Zvezni republici Nemačiji sem zaposlen trinajst let, od vsega začetka pa delam v tovarni Audi-NSU. V tujini nameravam ostati še nekaj časa, dokler ne bom dogradil svoje hiše. Tako bom imel vsaj petnajst let delovne dobe in si na ta način pridobil določene pravice iz pokojninskega in socialnega zavarovanja. Žal pa se dve leti, ko sem bil na bolniškem ne štejeta v pokojninsko dobo. S samim razgovorom, ki ga je pripravila občinska konferenca socialistične zveze skupno s strokovnimi službami na posameznih področjih, sem na splošno zadovoljen in nimam kakih dodatnih predlogov glede same vsebine tega razgovora.

DAMJAN ŽERJAL iz Šratovec: V Zahodni Nemačiji delam že trinajst let, in sicer v manjšem mestu blizu Dortmundu. Prvič sem se udeležil pogovora, ki so ga pripravili za nas. Sem izjemno zadovoljen. Predvsem me zanima področje pokojninskega varstva, saj se želim čimprej vrniti domov. V ta namen sem že vložil vlogo. Dopolnil bom namreč kmalu 40 let delovne dobe, tudi hiša v Šratovcih bo dograjena, pa tudi vedno bolj me vleče k družini. Mislim, da so takšni razgovori potrebni za vse nas, ki delamo na tujem, zato ne razumem, da jih ni prišlo več. Prijetno je spoznanje, da nas doma, v domovini niso pozabili.

FRANJO STRBAD, predsednik koordinacijskega odbora za vprašanje naših delavcev v tujini: Vsakoletni razgovori z našimi občani, ki delajo na začasnem delu v tujini, so bolj informativne narave, saj pa se jih udeležuje malo naših ljudi. Od nekaj nad 1500, kolikor jih dela v tujini, se jih razgovorov udeležijo kakih 10 do 20 to pa je seveda premalo. Na takšnih razgovorih jih seznanimo z družbeno-ekonomskim položajem občine in možnostmi zaposlovanja, zlasti pa odpiranja male obrti. Žal bo v prihodnjem letu možnost zaposlovanja dokaj omejena, več pa bo možnosti v drobnih obrti in kmetijstvu. To pa bi morali naši občani bolj izkoristiti.

ALOJZ HORVAT, Cezanjevci: Letošnji razgovor je bil sicer pripravljen zelo dobro, saj so bili predstavniki občine in drugi skoraj številčneje zastopani od delavcev na začasnem delu v tujini. A kljub temu nisem ravno zadovoljen. Občutek imam, da še vedno nihče ne ve, kdo kaj dela in zakaj. Vprašanje je sicer tudi, ali dosežejo ti razgovori svoj namen, saj so gospodarske težave v občini takšne, da je možnost za zaposlitev zelo majhna, ostale informacije pa več ali manj zvemo tudi drugod. Sicer pa kljub temu menim, da bi to obliko stika z nami veljalo obdržati, saj imamo tako občutek, da se vsaj nekdo ukvarja z nami in nam poskuša pomagati.

Večje opiranje na lastne sile

Na skupnem zasедanju vseh treh zborov skupščine občine v Murski Soboti so delegati soglasno sprejeli nadvse pomemben razvojni dokument — predlog resolucije o politiki izvajanja družbenega plana murskosoboške občine za obdobje 1981—1985 v letu 1983. Uvodno obrazložitev o nekaterih spremembah resolucijskih usmeritev, ki so nastale od osnutka do predloga resolucije o družbenogospodarskem razvoju občine v prihodnjem letu, je imel predsednik izvršnega sveta Pavel Pongrac. Bistvena ugotovitev je, da omenjena resolucija temelji na znatno večjem opiranju na lastne sile. To potrjuje tudi težišče aktivnosti razvojne politike v prihodnjem letu, kjer je dan pose-

ben poudarek povečanju proizvodnje hrane, ki naj prispeva k še večjemu izvozu kmetijskih in živilskih proizvodov ter izboljšanju preskrbe prebivalstva. V ospredju je tudi prizadevanje za povečanje izvoza blaga in storitev, zlasti na konvertibilna področja, kar naj prispeva k zagotavljanju zunanje likvidnosti, s čimer je povezana nadaljnja gospodarska rast. S tem je povezano tudi učinkovitejšo gospodarjenje, prilagajanje proizvodnih programov tržnim razmeram, pospeševanje inovacij in racionalizacije dela, učinkovitejšo izrabljanje delovnega časa in zmogljivosti ter boljše povezovanje organizacij. V ta okvir pa sodi tudi uskladitev vseh oblik porabe za dejansko razpoložljivimi sredstvi in

blagovnimi skladi ter krepitve akumulativne sposobnosti združenega dela v murskosoboški občini. Delegati so tudi potrdili nekaj dopolnitev izvršnega sveta k predlogu resolucije za leto 1983, pri čemer naj omenimo, da se načrtuje realno 10-odstotno višji izvoz, kar bo možno doseči tudi s pomočjo manjših organizacij združenega dela. Predvideva se, da bodo sredstva za neto osebne dohodke v globalu naraščala za polovico počasneje od rasti dohodka in za 40 odstotkov za rastjo čistega dohodka, medtem ko bi se rast sredstev za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb znižala od prvotnih 11,3 na zdajšnjih 10,7 odstotka.

Milan Jerše

Za realnejše načrtovanje zaposlovanja

Na zadnji seji v letu 1982 so člani murskosoboškega izvršnega sveta uvodoma podprli družbeni dogovor o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in izgradnji zgodovinskih objektov, spomenikov in spominskih obeležij v občini. Poleg vseh družbenopolitičnih organizacij je podpisnik omenjenega dogovora, ki natančneje opredeljuje nujnost boljšega ohranjanja spominskih obeležij iz predvojnega revolucionarnega delavskega gibanja, narodnoosvobodilnega boja proti fašizmu in povojne izgradnje samoupravne socialistične družbe, tudi izvršni svet skupščine občine.

Sicer pa je na seji veljala

osrednja pozornost načrtu zaposlovanja za leto 1983, ki ga je pripravila občinska skupnost za zaposlovanje.

Hkrati pa je to nadvse pomemben spremljajoči dokument resolucije o družbenoekonomskem razvoju murskosoboške občine v prihodnjem letu. Že ob koncu leta 1982 je bilo prijavljenih okrog 1100 iskalec zaposlitve, med katerimi zlasti izstopajo mladi strokovno usposobljeni kadri, saj znaša njihov delež v strukturi vseh nezaposlenih 35,8 odstotka. Čeprav je treba v isti sapi tudi ugotoviti, da je ta številka relativna, ker marsikje na razpisne delovnih organizacij ni od-

ziva, navzlic ustreznim izobrazbi čakajočih kadrov.

Ocena možnosti zaposlovanja v letu 1983 pa jasno dokazuje, da bo problem nezaposlenih, ki je tesno povezan z zaostrenimi gospodarskimi razmerami, še bolj izrazit. Še posebej zato, ker združeno delo v murskosoboški občini ne načrtuje nobenih novih in večjih investicijskih vlaganj, ki bi dejansko zagotavljala dodatno zaposlovanje mlade generacije. Poleg tega pa se pojavlja določena neusklajenost kazalcev zaposlitvene bilance v gospodarstvu in negospodarstvu z jasno začrtanimi resolucijskimi usmeritvami.

Milan Jerše

TEMELJITEJE O ZAKLJUČNIH RAČUNIH

Člani predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti so najprej prislubnili informaciji o aktualnih gospodarskih in političnih razmerah ter aktivnostih sindikalnih organizacij pri njihovem razreševanju. Zatem pa so velik del razprave namenili področju aktivnosti sindikata v murskosoboški občini pri obravnavi zaključ-

spregovorili o nalogah. V pripravi in razpravah o zaključnih računih v osnovnih sindikalnih organizacijah pa bodo sodelovali tudi člani občinskega aktiva zveze sindikatov. Na teh sestankih bo dan poseben poudarek analizi opravljenega dela, še posebej glede gospodarskih dosežkov, izvoznih prizadevanj, zaposlovanja, izgub in po-

dikalne skupine, kar bo omogočilo boljše seznanitev delavcev z dejanskimi rezultati gospodarjenja v svojem delovnem okolju.

Na seji pa je bil govor tudi o pripravi na članske sestanke, osnovnih organizacij, konferenc in koordinacijskih odborov SOZD, ki jih bodo po rokovniku zaključili do konca februarja cziroma marca. To bo omogočilo, da bodo do konca aprila lahko na občinskem nivoju strnili opravljene razprave na članskih sestankih, kjer bo največ pozornosti namenjeno ciljem gospodarske stabilizacije, delitvi po rezultatih dela, samoupravnemu združevanju dela in sredstev, kakor tudi opredeljevanju izhodišč gospodarske politike in usklajevanju planskih dokumentov.

Na področju družbenih dejavnosti pa bo veljala posebna skrb uveljavljanju svobodne menjave dela in učinkovitosti dela. Vse to bo omogočilo natančnejši pregled nad uresničitvijo programskih smernic v minulem enoletnem obdobju in opredelitev najpomembnejših nalog v prihodnje. Predsedstvo OS ZSS pa bo skupno z aktivom nenehno bdelo nad poslednim izpolnjevanjem jasno začrtanih operativnih nalog v začetku leta 1983.

nih računov za leto 1982. Dogovorjeno je, da bo 6. januarja že sklican aktiv predsednikov izvršnih odborov in konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov, na katerem bodo podrobneje

dobnega. V večji meri pa bi morali, kot so omenili v razpravi, soočiti primerjalne kazalce s sorodnimi organizacijami združenega dela. V te aktivnosti pa se morajo temeljiteje vključiti tudi sin-

TURNIŠČE: cene pujskov

Kljub novoletnim praznikom je bilo tudi pretekli četrtek (30. dec.) na turniškem sejmišču še kar živahno. Kupcev je bilo tudi tokrat več kot prodajalcev in najbrž so zaradi tega poskočile nekoliko cene. Najnižja je bila 4.000,00, najvišja pa 5.000,00 dinarjev za par.

RAZGLAS

SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

DELAVCI IN DELAVKE, DELOVNI LJUDJE V MESTU IN NA VASI, MLADINA JUGOSLAVIJE, DRŽAVLJANI SOCIALISTIČNE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Pred vsemi organiziranimi silami naše družbe, vsemi delovnimi ljudmi in občani, vsemi našimi narodi in narodnostmi je velika naloga — uspešno uresničevanje programa dolgoročne ekonomske stabilizacije.

Prehajamo v leta, ki bodo usodna za naš nadaljni razvoj, predvsem za krepitev socialističnega samoupravljanja in popolno sodelovanje delavcev pri upravljanju in odločanju, za dosledno priznanje in spodbujanje proizvodnega in ustvarjalnega dela, za močnejši prodor našega gospodarstva na svetovna tržišča, za boljše izrabljanje naravnih bogastev in proizvodnih sredstev, s katerimi razpolagamo, kot tudi za bolj odgovoren odnos do zahtev ekonomije in tržišča. Cilji in naloge so jasni. Nasloniti se moramo na lastne sile in imeti aktivnejši odnos do dela ter v tem enotnem gibanju razvijati ustvarjalnost prav vseh. Vsi soglašamo s tem, da moramo odločno pristopiti k premagovanju nastalih gospodarskih težav in problemov in z največjo mero odgovornosti dosledno izpeljati sprejeto politiko. Zavedamo se težavne situacije in vemo, da bomo težave prebrodili toliko prej, kolikor boljše bomo delali in izpolnjevali svoje naloge.

Uresničevanje resolucije Skupščine SFRJ za leto 1983 mora predstavljati kvaliteten preobrat v našem gospodarjenju in obnašanju in nov prispevek k razvoju socialističnega samoupravljanja. To je obveznost, ki izhaja iz sklepov 12. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ki so jih naši delovni ljudje in občani soglasno sprejeli in odločno zahtevajo, naj se uresniči. Vedno bolj se krepí tudi pripravljenost, da se program ekonomske stabilizacije uresničuje brez zastojev in odstopanj. Zato so tiste organizacije združenega dela, ki se že ustvarjalno reorganizirajo za nadaljnji napredek samoupravljanja in proizvodnje, za vse nas velika spodbuda.

Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije poziva delavce, kmete, mladino, vse delovne ljudi in občane, da vztrajajo v bitki za stabilizacijo. Tako bo naša samoupravna socialistična skupnost postala še močnejša, perspektive njenega razvoja na Titovi poti pa še večje.

Iztrgali smo se iz zaostalosti in razvijamo bolj human način življenja in dela. Ponosni smo na revolucionarno

pot, ki smo jo prehodili z lastnimi napori, in na rezultate, ki smo jih dosegli s Titom in Zvezo komunistov na čelu. V našem dinamičnem razvoju pa nismo dovolj upoštevali, da globoka ekonomska kriza pretresa ves svet in da se ji tudi mi ne moremo izogniti. Nismo se pravočasno pripravili, da bi ublažili njene pritiske in udarce. Nismo bili dovolj odločni pri odpravljanju lastnih slabosti in nedoslednosti, dovolili smo si, da porabimo več kot proizvodimo in da več gradimo, kot pa nam dopuščajo naše materialne možnosti. Sedaj moramo to hitreje nadomeščati — z boljšim delom, združevanjem, varčevanjem in odgovornim odnosom do družbenih sredstev. To bomo dosegli tako, da bomo boljše in več proizvajali, obdelali vsako ped zemlje, trošili samo tisto, kar imamo, in osvajali nove prostore na svetovnem tržišču.

Nastopimo odločno proti napakam in nikomur ne dovolimo, da bi omalovaževal velike uspehe v našem razvoju. Prav na teh uspehih bomo gradili nove in pri tem ostali na poti socialističnega samoupravljanja ter krepili vseljudsko fronto delovnih ljudi in vseh naprednih in domoljubnih sil.

To znamo, zmoremo in moramo!

Delajmo tako, kot nas je učil Tito: premagujmo težave s skupnimi močmi, enotno in složno. Naša privrženost Titovemu revolucionarnemu delu se mora potrditi tudi sedaj.

Težka situacija zahteva od vseh visoko zavest in sodelovanje v akcijah ter odgovornost za njihov popolni uspeh. V tej vseljudski akciji ne sme biti premora. V bitki za stabilizacijo moramo sodelovati vsi in skupno uresničiti naloge in cilje, ki so pred nami. Pri tem se naslanjamo na izpričane revolucionarne tradicije naše partije, sindikata, narodne fronte in borbene mladine. Še bolj se potrudimo, da se bo naše samoupravno delegatsko odločanje, katerega vrednosti in prednosti nam potrjuje vsakodnevna praksa, še bolj uspešno razvijalo. Probleme moramo reševati konkretno in učinkovito; vsak naj prevzame svoj del obveznosti in naj odgovarja za njihovo uresničevanje; tiste pa, ki ne morejo in nočejo prevzeti bremena odgovornosti, ki niso sposobni in nimajo dovolj moči, moramo pozvati, naj svoje mesto odstopijo novim ljudem, ki bodo znali in hoteli voditi in izbojevati

to težko bitko za stabilizacijo in nadaljnji razvoj.

Krepimo socialistično samoupravljanje, oblast delavskega razreda in delovnih ljudi, enakopravnost v slogi, bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, neodvisnost in obrambno sposobnost naše države ter njeno neuvrščeno politiko.

DELOVNI LJUDJE IN OBČANI

Delajmo več, bolje, z več zavestjo in odgovornostjo! Dvignimo produktivnost dela in kvaliteto gospodarjenja ter upravljanja. Zmanjšajmo vse investicije in izdatke na realne možnosti, osebno porabo pa usklajujmo z rezultati živnega in minulega dela. Bolj na široko si odpirajmo vrata v svet, opri na lastne moči in sposobnosti.

Naše materialne, proizvodne in kadrovske prednosti, še močnejše razvijanje in večje izkoriščanje lastnega znanja, znanosti in tehnologije morajo biti izhodišče za vse naše razvojne plane in programe. V vseh naših tovarnah in drugih organizacijah združenega dela naj se odpre širok prostor mladim, strokovno usposobljenim kadrom, ki so pripravljeni dati maksimalen prispevek stabilizaciji.

Naredimo vse, da bomo organizirano premagali sedanje težave in slabosti pri oskrbi gospodarstva in prebivalcev.

DELOVNI LJUDJE IN OBČANI

To je čas velikih obveznosti! Od vseh nas se zahteva ustvarjalni odnos do dela in nalog, doslednost, skupno odgovornost in solidarnost! Za srečnejši in boljši jutri napravimo vse moči danes. Vsi smo na velikem izpitu dela, socialistične morale, discipline in odgovornosti!

Bitka za stabilizacijo je glavna bitka sedanjega časa. Bojujmo jo na vsakem mestu — v vsakem domu in družini, v vsaki občini in krajevni skupnosti, v vsaki tovarni in na vsaki njivi, v vsaki šoli, povsod, kjer živimo in delamo.

Pod vodstvom Zveze komunistov, združeni v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Jugoslavije, v samoupravni in delovni ofenzivi najširših razsežnosti bomo premagali vse težave. Iz njih bomo prišli še bolj enotni, močnejši in odločnejši, da še naprej gradimo in razvijamo našo socialistično, federativno, samoupravno, neodvisno in neuvrščeno domovino — TITOVU JUGOSLAVIJO.

ABC Pomurka — Veletrgovina „Potrošnik“ Murska Sobota, TOZD Preskrba na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja TOZD Preskrba z dne 28. 12. 1982

OBJAVLJA

prosta dela in naloge

kuharja — natararja

v poslovni enoti
Sebeborci 59

Pogoji: poklicna šola in 1 leto delovnih izkušenj

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov Veletrgovina Potrošnik, TOZD Preskrba, Murska Sobota, Arhitekta Novaka 2.

Prijavljeni kandidati bodo v roku 15 dni po opravljeni izbiri obveščeni o rezultatu izbire

Soja spet dobiva „domovinsko pravico“

V POMURJU BODO PRIHODNJE LETO SOJO SEJALI ŽE NA OKOLI 60 HEKTARJIH

Pomanjkanje beljakovinskih koncentratov je povzročilo, da smo tudi pri nas začeli razmišljati o tem, kako vključiti v kolobar poljščine, s katerimi bi nadomestili oziroma doma pridelali koncentrirano beljakovinsko krmno. Slednje bi v manjši meri uporabili pri prežvekovalcih, v glavnem pa za hrano prašičev. Tako so v Pomurju v začetku leta 1982 strokovnjaki ŽVZ, skupaj z združenimi organizacijami začeli iskati možnosti in tehnologijo pridelovanja soje v Pomurju. Proizvodnja soje sicer ni nič novega, saj so jo v preteklosti v Pomurju že pridelovali. Vseeno pa je bilo potrebno znano tehnologijo prenesti in preizkusiti v danih ekoloških razmerah in z našim proizvodnjo seznaniti pridelovalce.

Strokovnjaki so določili tudi potrebne količine semena, herbicide pa so izbrali kar iz programa proizvodnje ostalih poljščin. V kolobarju je soja sledila koruzi pšenici in sladkorni pesi. Ker se je ideja o setvi soje pojavila prek zime, so površine za setev soje odvezli površinam, namenjenim koruzi, jaram ali sladkorni pesi in so na ta način bile tudi pripravljene. Zaradi soje v kolobarju ni bilo nikjer posebnih težav, razen v primeru, ko je bil predposevek hren, saj je bil na takih njivah pridelek manjši, zavlekla pa se je tudi žetev.

Ker je najbolj dosledna priprava zemlje na površinah, namenjenih sladkorni pesi, so strokovnjaki v navodilih za pripravo zemlje priporočili isti način priprave kot za peso.

z bakterijami (Rhyssobium japonicum) in je zaradi tega bilo, v večini primerov, dušika preveč. V prihodnje bo zato veljalo upoštevati priporočeno gnojenje s (50-60 kg N, 9°-100 kg P₂O₅, 90-100 kg K₂O).

Za zaščito pred pleveli so izbrali kombinacijo herbicidov promepin 2-3 kg na hektar z dodatkom duala 31 na hektar ali lasso 4 l na hektarju. Največ napak v tehnologiji je bilo pri uporabi herbicidov. Sedemdeset odstotkov posevkov je bilo poškodovanih zaradi herbicidov — po posameznih njivah od 15-80 odstotkov posevka. Poškodbe so nastale v pridelovanju in predoziranju (Scencer namesto 0,8 kg/h — uporabljeno 1,4 kg/ha ipd.). Ker so bili pogoji za delovanje herbicidov zadovoljivi, v posevkih soje ni bilo posebnih problemov z zapleveljenostjo. V manjši meri so se pojavili preslica, piraica, kostreba, slak in osat.

V prihodnje bi zato veljalo uporabiti že priložne kombinacije prometina, mešanega z anilidi (promepin + dual ali lasso, codal).

Seme soje so posejali s pnevmatsko sejalnico, s katero so dosegli sklop 23-45 rastlin na m². Gostejši posevki so manjkajoče rastline delno nadomestili z močnejšim obrabljenjem, redkejši pa so dali slabši pridelek. Setve na razdaljo 45 x 4 cm se je pokazala kot primerna zaradi možnosti uporabe linije strojev za pridelovanje sladkorne pese (sejalnica, okopalnik), velja pa omeniti, da je

Izkušnje poskusne setve v Pomurju so pokazale, da je v naših ekoloških razmerah možno pridelovati sojo. Pridelovanje le-te zaenkrat ne nalaga nobenih novih vlaganj, potrebno je le dosledno izvajanje priporočenih ukrepov. V prihodnje pa bo potrebno še več poglobljenega dela strokovnih služb pri iskanju primerov sort, dodelave in skladiščenja pridelka in najprimernejše ter racionalne uporabe pridelka v prehrani živali in ljudi. Razumljivo je, da bo potrebno nenehno dopolnjevati spoznanja s področja gnojenja, setve, zaščite, izbora sort in spravila pridelka.

Ceprav prenaša soja le manjšo mero organskih gnojil, so zato, ker so kmečke njive običajno dobro gnojene z gnojem ali gnojovkom, priporočljivo gnojenje samo z NPK 9-18-18, in sicer z okoli 600 kg na hektar. Prav pri skopljenju s herbicidi in gnojenju pa so pridelovalci za Pomurje nove kulture delali največ napak, saj so uporabljali prevelike doze organskih gnojil — tudi 60-100 m³ gnojivke po hektarju pred setvijo, ob tem da so zemlji dodali še ureo ali KAN med vegetacijo.

Zaradi prevelikih količin dušika je soja močno polegla, napadla pa jo je tudi peronospora. Vsako seme je bilo namreč tudi okuženo

možna setev tudi z ostalimi sejalnimi sredstvi za koruzo in žito, seveda, če so te pravilno naravnane.

Najprimernejši čas za setev je v sredini maja. Če temperatura dovoljuje, je dobrodošla tudi zgodnja setev.

Sojo so letos okopavali ročno. Glede primernosti uporabe raznih kultivatorjev bodo do rezultata prišli s poskusi na KŠC Rakičan.

Spravilo oziroma žetev ni povzročala težav, tako da so sojo poželi s kombajni. Ob vseh naštetih izkušnjah pa velja posebej omeniti dober pridelek, saj je na pomurskih poljih v povprečju pridelek 2,48 tone soje na hektar.

UVAJAJO NOVO TEHNOLOGIJO PITANJA GOVEDI

Načrt SOZDA ABC POMURKA v Murški Soboti, da bi si prihodnje leto zagotovili potrebne devize na nemoteno proizvodnjo, je tesno povezan z vlogo in nalogami soboškega živilorejsko-veterinarskega zavoda. Prav na tej strokovni inštituciji so zastavili vse sile na strokovno delo, da bi izpolnili načrt o izvozu okrog šest tisoč govejih pitancev v letu 1983.

Zaradi zelo zahtevnih izvoznih nalog veljajo ta čas napori strokovnjakov predvsem skrbni za vzrejo čim bolj kakovostnega goveda, kot to zahtevajo kupci v zahodnoevropskih državah.

Zato so tudi pripravili načrt o novi kakovosti reje pitancev. Ta zahteva tako od rejcev kot od strokovnjakov veliko več strokovnega dela v prid bolj intenzivne tehnologije pitanja. Prav v slednje tačas vključujejo v glavno uporabo doma pridelave voluminozne krme, kot so koruza za silažo in pesni rezanci, seveda z dodatki beljakovinskih snovi na osnovi uree.

Gre torej za domače surovine in s tem za občutno porenitev stroškov reje in za prihranek deviz, saj so tudi v ABC POMURKI bili doslej v dobri meri odvisni od uvoza beljakovinskih surovin.

Ne gre prezreti, da jim bo le na ta način uspelo spitati kakovostno govedo do konca teže 450 kilogramov in ne kot doslej, ko so mlado pitano govedo pitali do teže 600 kilogramov. Res je, da je pitanje goveda do teže 600 kilogramov ekonomsko bolj utemeljeno, ne nazadnje zaradi pomanjkanja kakovostnih telet za pitanje, vendar morajo upoštevati zahteve tujih kupcev, če želijo več in uspešno izvažati.

Precejšnjo prednost naj bi v prihodnje predstavljali v sestavi krme tudi sveži pesni rezanci, s katerimi se rejci na tem območju lahko v čedalje večjih količinah oskrbujejo v tovarni sladkorja v Ormožu.

Za uresničitev teh ciljev išče zato strokovna služba živilorejsko-veterinarskega zavoda novo, kar najustrežnejšo tehnologijo. Iz vrste inadič, ki jih proučujejo v sodelovanju s Kmetijskim gospodarstvom v Rakičanu, in z zasebnimi rejci govejih pitancev, bodo izbrali seveda najuspešnejšo. Na ta način naj bi odločilno prispevali h kakovostnemu in cenejšemu pitanju. To pa je še kako pomembno, saj je prav goveje meso, in to bo tudi ostalo, glavna izvozna postavka našega kmetijstva.

V živilskem agrokomplesu sozda ABC POMURKA na območju štirih pomurskih občin je živilorejsko-veterinarski zavod v Murški Soboti tudi nosilec strokovnega dela na področju informatike. V sodelovanju z obrtno zadrugo »14. oktober« v Gornji Radgoni razvijajo računalniški program z uporabo tako imenovanega mikroprocesorja. Prednosti takega načina obdelave podatkov in informacij so v hitrem posredovanju podatkov uporabnikom za več namenov iz istih podatkov. Iz teh dveh glavnih prednosti so z uporabo računalnika začrtali novo pot informatiki, kar je zelo pomembno tudi za živilorejce, saj jim računalnik posreduje kakovostno analizo krme in podatke za pripravo krmnega obroka.

Soboški živilorejsko-veterinarski zavod deluje za območje štirih pomurskih občin, kjer je skupaj osemnajst tisoč kmetij, na katerih lemo vzredijo okrog 25.000 mladih pitanih govedi, hkrati pa redijo še 40 tisoč krav molznic. Prav zato je naloga, ki si jo je zastavil živilorejsko veterinarski zavod za Pomurje na področju pospeševanja živiloreje, selekcije in umetnega osemnjenja, še kako pomembna, ne le za rejce temveč za celoten agroživilski kompleks, katerega finalni izdelki so prav meso in izdelki iz mesa, katerih prodaja na tuja tržišča zagotavlja devize, potrebne za nakup repromaterialov tudi za primarno proizvodnjo.

ZELENA LUČ ZA ZAČETEK IZSUŠEVANJA

KZ Panonka je za izsuševanje 693 hektarjev zemljišč na levem bregu Ledave dobila 64 milijonov dinarjev nepovratnih sredstev, 23 milijonov dinarjev kreditov, 3,8 milijona pa bodo prispevali kmetje sami.

Recenzijska komisija pri Zvezni vodni skupnosti Slovenije je odobrila potrebna sredstva za izvedbo melioracij v Pomurju. Gre za 64 milijonov dinarjev nepovratnih sredstev iz sklada združenih sredstev, ki jih po zakonu združujejo delovne organizacije v republiki. Za izvedbo melioracij na 693 hektarjih na levem bregu Ledave pa je na voljo še 23 milijonov bančnih kreditov, 3,8 milijona pa naj bi prispevali za izsuševanje zemlje kmetje sami.

Ta čas se predstavniki KZ Panonka s svojimi združenimi kmeti že dogovarjajo, da bi podiranje drevoja, gmilčevja in odvoz te-tega s površin, predvidenih za izsuševanje, kmetje opravili sami. S tem bi opravili 30 odstotkov vseh del, preverili pa bodo tudi, ali ne bi bilo na nekaterih območjih možno zmanjšati števila drevnih cevi, s čimer bi znatno zmanjšali višino samoprispevka kmetov. Ob izsuševanju levega brega Ledave, kjer bodo v tem srednjoročnem obdobju izsušili kar 1.400 hektarjev zemljišč, pa bo KZ PANONKA že v letu 1983 z združenimi kmeti meliorirala še 350 hektarjev v KO Tešanovci. Manjše komplekse, od 20 do 40 hektarjev ali skupno okoli 200 hektarjev, bodo izsušili še v dolinah na hribovitem Gorickem, kjer bodo izsuševali območja okoli vasi Adrijanci, Markovci, Berkovci in drugi. Za vsa dela do konca tega srednjoročnega obdobja oziroma za melioracije, ki jih načrtujejo izvesti do leta 1985, bodo projekti del gotovi že v prihodnjem 1983 letu.

Agroservis se usmerja v servis kmetijstva

AGROSERVIS BO PREVZEL SKLADIŠČE IN PROIZVODNJO REZERVNIH DELOV ZA KMETIJSKO MEHANIZACIJO.

Delovna organizacija Agroservis, katere osnovna dejavnost je servisiranje osebnih in tovornih vozil ter kmetijskih strojev, se bo v prihodnje v večji meri usmerila v servisiranje in proizvodnjo rezervnih delov kmetijske mehanizacije. Tako usmeritev so delavci Agroservisa izbrali ob znanih varčevalnih ukrepih z gorivom, zaradi katerih je sedaj manj popravil, svojih avtomobilov pa sedaj ne vozijo na popravilo tudi vozniki iz sosednje republike Hrvaške. Tako bo poslej večja pozornost veljala popravilom in vzdrževanju kmetijske mehanizacije.

Dogovorili so se, da bodo rezervne dele, ki jih je doslej poleg Agroservisa prodajal še Potrošnik, prenesli v skladišče Agroservisa. Hkrati s specializacijo znotraj SOZDA ABC POMURKA, v katerega sodita Agroservis in Potrošnik, pa bodo opravili potrebno analizo o potrebah in delitvi dela med ABC POMURKO, Agrotehniko-Gruda in Poljo-obskrbo.

Finančna sredstva za nakup zaloge rezervnih delov bodo skupaj zagotovile delovne organizacije Potrošnik, Agroservis in Interna banka ABC Pomurka. Devize za dele iz uvoza pa bodo prispevale še organizacije — potrošniki rezervnih delov iz uvoza, del potrebni deviz pa bo prispevala tudi ABC POMURKA TOZD Zunanja trgovina. V skladu s predvideno reorganizacijo servisne službe

pri Agroservisu bodo prenesli k tej delovni organizaciji še konsignacijsko skladišče Zmaja od kmetijske zadruge Panonka. Hkrati s preselitvijo skladišča se bodo k agroservisniku priključili tudi delavci, zaposleni v skladišču Panonke.

V Agroservisnu pa se pripravljajo tudi na proizvodnjo rezervnih delov za stroje tovarn Zmaj in SIP, razen rezervnih delov za motorje. Za načrtovano proizvodnjo rezervnih delov imajo dovolj kvalificiranih delavcev, dokupiti bodo morali le štiri strožnice in stiskalnice za upogibanje.

Novo delovne prostore načrtujejo pridobiti s preselitvijo dejavnosti za tehnične preglede vozil v novo halo, ki jih bo veljala 11 milijonov dinarjev. Potrebna strojna oprema za proizvodnjo rezervnih delov pa bo predvidoma stala 12 milijonov dinarjev.

V primeru, da bodo v Agroservisnu uspeli uvesti proizvodnjo rezervnih delov za kmetijstvo, bodo v letu 1984 postopoma opustili proizvodnjo traktorskih prikolic, ki jih bodo v letu 1983 proizvedli 1430, pa tudi proizvodnjo frez, ki jih bodo prihodnje leto proizvedli 1200. Zmanjšali pa bodo še proizvodnjo hidravličnih nakladalnikov, katerih naj bi v prihodnjem letu proizvedli 140, kakor tudi proizvodnjo rezalnikov za koruznico.

Boris Hegeduš

Nove poti blagovne menjave z LR Madžarsko

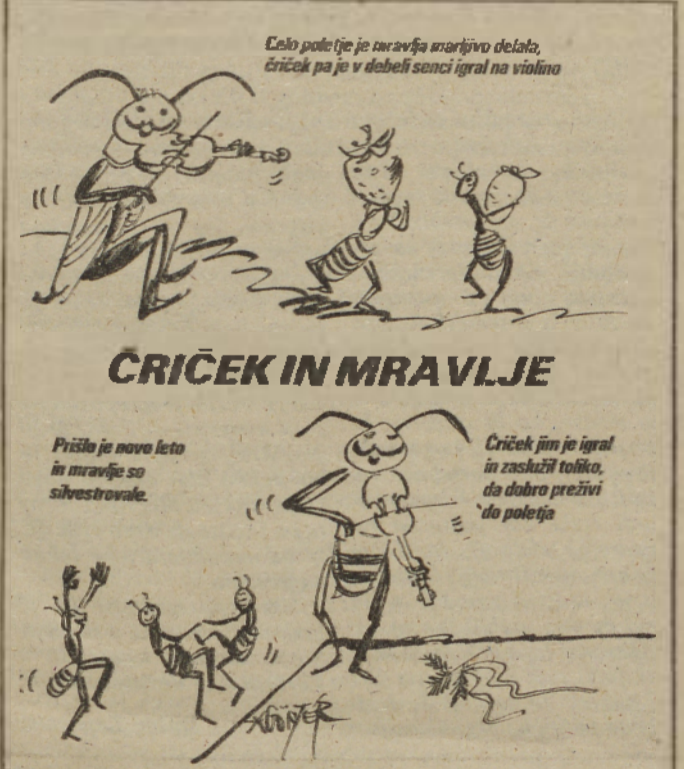
Sodelovanje pomurskih kmetijcev z Železno županijo se bo v prihodnje še okrepiło. Po nedavnem obisku predstavnikov ABC Pomurke na Madžarskem se odpirajo nove možnosti sodelovanja na področju primarne kmetijske proizvodnje, predelave mesa, mleka in sadja.

V zadnjem času je pozornost predstavnikov agroživilskega kompleksa ABC POMURKA veljala iskanju možnosti sodelovanja s kmetijskim kombinatom iz Nagy Kanize, ki je specializiran za sadjarsko proizvodnjo in predelavo sadja. Omenjeni kombinat, ki ima 870 hektarjev sadnih nasadov, proizvaja sadno pulpo, ki bi jo želel prodajati tudi v Slovenijo. Madžarska stran pa je zainteresirana tudi za prodajo svežih hrušk v okviru maloobrne menjave, kar so izrazili že, ko se je v Zalaezerszegu mudil predsednik IS SR Slovenije tovariš Janez Zemljarič.

Kot protivrednost za blagovno menjavo v okviru maloobrne menjave je TOZD zunanja trgovina že pripravil izvor blaga, ki ga bodo po dogovoru menjali za uvoženo sadje, pulpo, sladkomo peso in drugo blago z Madžarske.

Madžarska stran, bolje predstavniki Želzne županije, so zainteresirani za uvoz naše drobne mehanizacije za kmetijstvo, čisti alkohol in nakup nekaterih žganih pijač, sadnih sokov, piva, napolitank, ribjih, mesnih in drugih konzerv.

Poleg že naštetega pa so v županiji Zala izrazili potrebo po storitvenem klanju piščancev in kokoši. Slednje ni neizvedljivo, saj je v pripravi rekonstrukcija perutinske klavnice Agromerkurja v Murški Soboti, ki bo po rekonstrukciji pridobila pogoje za izvozno klanje. Stotitev bi Madžarska stran plačala s piščanci, jajci, jajci v prahu ali z mineralno-vitaminskimi mešanici za živalsko krmno. Blagovna menjava v okviru maloobrne menjave prometa z LR Madžarsko, ki bo letos presešla vrednost 5 milijonov dolarjev, se bo po vse uspešnejših stikih gospodarstvenikov z obeh strani meje v letu 1983 še povečala.

SELO POSTAJA VSE BOLJ ZANIMIVO

Selo je eden tistih krajev v Pomurju, kamor zahajajo dokaj številni turisti, in to seveda zaradi cerkvice, ki je v Sloveniji edinstvena romanska rotunda. S svojimi gotskimi freskami pa jo uvrščamo med naše najpomembnejše kulturnozgodovinske spomenike. Kot je znano — tudi v našem tedniku smo že pisali o tem — so rotundo zgradili že v prvi polovici 13. stoletja in od prvotne apside (polkrožni prostor okrog oltarja) so še ohranjeni temelji. Sicer pa so zgradbo večkrat obnavljali in nazadnje so jo restavrirali tako, da bi bila čimbolj podobna prvotnemu stanju.

Pričakovali bi, da bo obiskovalce usmerjal v Selo vsaj kakšen znak, denimo v Murski Soboti, toda le-tega ne boste nikjer zagledali. Niti vodnika nimajo, pošle pa so tudi razglednice. Z ozirom na tako veliko zgodovinsko vrednost rotunde bi seveda pričakovali drugače.

Obiskovalci se otrej morajoznajti, kakor pač nanese: ali se obrnejo na soboški muzej ali pa se podajo v neznan smer sami in med potjo sprašujejo. Tudi v samem Selu ni nič boljše za neorganiziranega obiskovalca. Le-ta bo namreč šele po poizvedovanju pri tej ali oni hiši zvedel, kje se nahaja ključ od rotunde, in sicer pri Kijančevih. Ivan, ki ima že 74 let, ali leto dni mlajša njegova žena Juliška vam bosta rade volje odklenila cerkvene duri in vam tudi kaj povedala. Zlasti zgovoren je menda Ivan, ki pa ga v času našega obiska ni bilo doma.

Gospodinja nam je povedala, da so ga odpeljali v bolnišnico in tako mora biti zdaj ona vodič, čeprav ji slovenski knjižni jezik dela precejšnje preglavice, ker je po rodu Madžarka iz Prosenjakovec. Ravno te dni pa so prišli na ogled rotunde obiskovalci iz Ljubljane in Maribora. No, vseeno so se pogovorili to in ono.

Kijančeva živita sama; otrok nista imela in vse bolj ju skrbi, kaj bo, ko bosta še bolj ostarela, tako da ne bosta mogla več obdelovati zemlje. Do zdaj je še nekako slo, čeprav so jima nekateri prigovarjali, naj bi jo prepustila zadrugi in si izposlovala rento. A še vedno oklevata. Naposled, ko je Ivan zbolel, se bo najbrž treba odločiti. Zemlja, okrog 5 hektarjev je imata, namreč ne bi smela ostati neobdelana.

V SELU TUDI OVCE IN KOZE

Napotili smo se dalje, vendar smo obstali že takoj pri naslednji hiši — Balajčevih. Na dvorišču smo namreč zagledali nenavadno žival in seveda postali radovedni. No, ko smo prišli nekoliko bliže, smo ugotovili, da je to oven. Kaj, v Selu imajo ovce, smo si dejali. Stopili smo v hišo in se pozanimali, kako to. Mlajša gospodinja, ime ji je Marija, vsakdo pa jo kliče le Mariška, kot je to pač na Goriškem v navadi, nam je povedala, da je ovna pripeljal od nekod sin Jože. Torej se pogovorimo z njim!

»Enkrat spomladi sem bil s tovornjakom na poti po Srbiji in med potjo sem na več mestih videl tudi črede ovac. Spomnil sem se mamine želje, da bi rada imela vsaj eno. Ustavil sem se v neki gostilni nedaleč od Niša in povpraševal, če bi jo kdo prodal.

»Nenavadna žival pri Balajčevih je oven Riki, ki se je kaj hitro spoprijateljil tudi z domačim psom.

Prav tedaj je nedaleč vstran gnal mimo čredo ovac neki domačin. Povabil me je k njemu na dom, kjer sva se kimalu pogodila za eno jaganje. Pripeljal sem ga domov

in zdaj ga imamo vsi radi. Čeprav bo kmalu postal pravi oven.»

Zvedel sem še, da ga kličejo Riki in da se je kaj hitro spoprijateljil tudi z domačim psom.

»Najbrž pa kljub vsemu pogreša družbo, zato nameravamo kupiti še kakšno ovco,« je še pristavila Mariška. Sosedovi in še nekdo v vasi pa imajo menda tudi koze.

POVSOD Z AVTOM IN KAJ ŠE

Najbrž je to Kar v redu in koristno, smo si mislili.

Julijana Kijanec pred svojo domačijo. Zdjaj, ko je njen mož Ivan zbolel, se bo treba naposled odločiti, kaj bo s kmetijo. Zemlje prav gotovo ne bosta mogla več sama obdelovati.

od glavne ceste, vendar je bila še kar dobra.

»Zdjaj se lahko tako rekoč do vsake hiše brez posebnih problemov pripeljete z osebnim avtomobilom. kajti v zadnjem času, predvsem lani, smo namenili vaškim cestam veliko skrbi. Dobro smo jih zavozili z gramozom in nekatere tudi nekoliko razširili.« nam je pojasnil novi predsednik. Sicer pa je treba zapisati, da ima za to precejšnje zasluge svet krajevne skupnosti Selo-Fokovci in da menda nekateri krajanji iz neupravičenih razlogov niso prišli na prostovoljno delo. Čudno, saj tudi oni uporabljajo ceste! Bo torej tudi v prihodnje tako?

Člani sveta krajevne skupnosti v novi sestavi so si že ogledali stanje vseh vaških poti in ugotovili, da jih tudi v prihodnje čaka precej dela pri vzdrževanju. Poleg tega bo treba dokončati gradnjo stališnic za nogometni klub v Selu in prizidek gasilskega doma v Fokovcih, pri domu v Selu pa urediti sanitarije in postaviti manjšo drvarnico za kurjavo.

JABLANE, VIŠNJE IN VIKENDI

Podobo Sela in življenjski utrip vasi določimo še s podatkom, da je tamkaj okrog 140 hiš, precej med njimi je sicer že praznih, in da se ljudje večinoma ukvarjajo s kmetijstvom. Predvsem se preusmerjajo v živinorejo in prasičerejo. V zadnjem času pa je kmetijska zadruga Panonka v okolici začela razvijati tudi sadjarstvo. Uredili so namreč večji višnjevanj, to je primer združevanja zemlje, dela in sredstev med kmetovalci in zadrugo, potem pa še tudi nasad jablan.

Kraj pa postaja vse bolj zanimiv in privlačen tudi za »vikendaše«, saj so Selo z občinskim urbanističnim redom uvrstili med tista območja v soboški občini, na katerih dovoljujejo izgradnjo vikendov, ki jih je zadnja leta vse več.

Besedilo in foto: JOŽE GRAJ

ENOLETNI NAPREDEK

Čeprav smo o Veržeju že pisali, je vseeno dobro obuditi spomin in pogledati, kaj je novega, kakšni napredek je bil in ali je sploh bil napredek. Za edini trg v ljutomerski občini — Veržej lahko rečemo, da se skokovito spreminja. Spreminja svojo podobo iz dneva v dan. Mogoče domačini tega niti ne opazijo, a popotnik, ki pride občasnno, te spremembe, včasih tudi samo majhne, opazi.

Najprej popotnika zbode v oči nova asfaltna prevleka na vpadnici v Veržej. Ta prevleka ni stara niti štirinajst dni. Čeprav so cestarji dobro opravili delo, pa kljub temu vreme in tovornjaki niso prizanesli cesti in jo kmalu občini Ljutomer. Verjetno pa se bo z dosti dobre volje tudi ta problem kmalu rešil in to tako, da bodo zadovoljni vsi. In Veržej, in KS Logarovci — Berkovci.

Veržej se je tudi letos vključil v akcijo Izbiramo

Panoramski posnetek vzgojnega centra: Osnovna šola in Zavod daje občutek pomembnega središča. Veržej to tudi je. Tržani pa sami skrbijo, da se kraj spreminja.

spravili v takšno stanje — z luknjami seveda — kot je bila prej. Vprašanje je sicer, kdo je temu kriv. Lahko je več krivcev: slab asfalt, vremenski vplivi, preobremenjena cesta, ali pa celo sam izvajalec del. Verjetno je za luknje na štirinajst dni stari asfaltni prevleki vplivalo vse to. No, kakorkoli že — luknje so zakrpali in cesta ima lepo podobo: kot nova obleka, ki smo jo preluknjali in ji dali krpe.

Precejšen napredek so v

najlepši kraj. Ni odnesel sicer kakšne pomembnejše nagrade, se je pa visoko uvrstil, kar je še en dokaz, da krajanji ne mirujejo, da so vedno pripravljene skrbeti za svoj kraj in ga lepšati. V to pa se vključujejo vsi: od tistih najmanjših — učencev osnovne šole in zavoda, do samih tržanov.

Tudi svoje tradicionalne prireditve Mesec narcis še niso opustili, saj jih je (vendar ne samo Mesec narcis) proslavil širom domovine.

Spomenik Bratstva in enotnosti, ki so ga pred dobrim letom in pol postavili, dobiva počasi svoje mesto v spominskem parku v središču Veržeja

Veržeju naredili tudi na področju telefonije. Nov loakstalni kabel jim daje možnosti, da se na telefon priključi še več prebivalcev. Res je sicer, da so v razvoj telefonije vlagali precejšnja sredstva, tudi s pomočjo kreditov iz sosednjih krajevnih skupnosti, recimo Logarovci-Berkovci. Prav sedaj, ob koncu leta, pa se pojavljajo težave, ko bi sredstva, ki jih je posodila KS Logarovci-Berkovci, bilo potrebno vrniti. Tu krajevna skupnost bi tudi rada kaj postorila na področju telefonije, kajti tam še nimajo niti enega telefona, a so sredstva posodili in jih ne morejo dobiti nazaj. V reševanje tega problema se je vključil tudi izvršni svet SO Ljutomer in tudi ostale družbeno politične organizacije v

No, letošnje leto sta organizacijski oabar in turistično društvo imela nekatere kadrovske težave, ki so zavrle pripravo na to pomembno prireditve, a kljub temu so jo z velikimi težavami in veliko boljo posameznikov le nekako izpeljali. Še en dokaz več, da se z voljo da narediti marsikaj.

Trg Veržej je torej ostal na svoji usmeritvi — boriti se za svoj kraj, ga spreminjati in mu vedno dati kakšno novo idejo, kakšen nov videz. Prav to pa je tisto delovno vzdušje, ki ga marsikje drugje lahko pogrešamo.

Vse lepe rezultate pa je lahko doseči samo s složnostjo v takšnem kraju. In v Veržeju je te složnosti dovolj.

Dušan Loparnik

UPRAVA ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Prejeli plaketo JLA

Komanda ljubljanske armadne oblasti je podelila upravi za notranje zadeve v Murski Soboti plaketo JLA kot priznanje za uspešno sodelovanje med pripadniki oboroženih sil in delavci organov za notranje zadeve. Ob navzočnosti namestnika republiškega sekretariata za notranje zadeve Eda Kranjčevića je priznanje na prsni slovesnosti v Murski Soboti izročil predstavnik ljubljanske armadne oblasti general Višnjič.

S. S.

Brez pretiravanja — cesta od Bakovec do Dokležovja se po oranju skoraj več ne razlikuje od njiv. Kako globoko bomo šli s tem oranjem? Foto: J. Stolnik

LENDAVA

PRIZNANJA INOVATORJEM

Na seji skupščine občinske raziskovalne skupnosti so podelili priznanja in nagrade devetim inovatorjem, ki so se prijavili na letošnji natečaj. Prvo nagrado v znesku 25 tisoč dinarjev je dobil Tibor Kuzma za inovacijo visokotlačne črpalke VTP, zaposlen v INA-Nafti. Drugo nagrado v znesku 25 tisoč dinarjev in diplomu je dobil Ivan Dobrijevič iz DO Gorenje-Varstroj za inovacijo vžigalne naprave za plinski rezalnik. Tretjo nagrado 10

tisoč dinarjev pa so dodelili skupini inovatorjev Ivanu Pavoševiću, Stefanu Vidi, Zlatku Guldu, Ladislavu Kocuvanju, Dragu Horvatu in Francu Horvatu za modernizacijo in povečanje zmogljivosti destilacije T-2 procesa od 200 na 600 ton dnevno v INA-Nafti. Šestim inovatorjem pa je skupščina podelila nagrade v višini 5 tisoč dinarjev in diplome.

Jani D.

PREJELI SMO:

Ali morajo res biti pomurske literarne vode kalne?

Skorajda pesimističen zapis Valerije Perger o »sodobnem pomurskem literarnem utripu« v enem preteklih Vestnikov nagne človeka k razmišljanju, če mu je to področje le količkaj pri sreči in peresu (da ne rečem pisalnem stroju). Toda pogled v preteklost in v širše kulturniško življenje daje veliko več vzrokov za optimizem kot pa za zaskrbljenost ali celo negodovanje, ki ni daleč od pesimizma.

Pomurje je imelo svoje literarne ustvarjalce na obeh straneh Mure skozi vsa minula stoletja. Mislim, da ni treba naštevati Franca Templina, Mihaela Severja, obeh Kuzmičev ter dolg seznam iz prejšnjega in našega stoletja zaslužnih literarnih ustvarjalcev, katerih imena so še danes zelo čislana in imajo njihova dela svojo trajno vrednost. Ne smemo pa pozabiti ali zanemariti tudi številnih anonimnih literatov, ki so sestavljali, zapisovali in širili pesmi, zgodbe, običaje (n. pr. starišinstvo i zvačinstvo), ko še ni bilo možnosti za tiskanje in izdajanje toliko literature kot danes. Nič se ne čudim, »da je v Pomurju množica literarnih ustvarjalcev«. Čudil bi se, ko jih ne bi bilo spričo stoletja dolge literarno ustvarjalne tradicije in za pisno izražanje spodbujajočega pomurskega okolja, katero navdihuječe spodbuja umetniško ustvarjanje.

Ali je izdajanje potrebnega in ustreznega literarnega glasila resničen ali zgolj navidezen problem? Samo kratek pogled na polstoletno prekmursko zgodovino nam kaže, da ni problema, če so le nekateri vztrajni in zavzeti delavci, ki ne vržejo prekmalu puške v koruzo. Ravno mladi ljudje pa morajo znati premagovati ovire in priti do cilja, pa četudi je cilj lastno literarno glasilo. Če iniciatorji vztrajajo in se potrudijo, takrat se tudi včasih »gluha« ušesa raznih občinskih in kulturnih institucij odpro.

Sredi junija 1936 je začel izhajati MLADI PREKMUREC v Murški Soboti, »List, ki bi kazal bratom onstran Mure našo ožjo domovino in duševne plodove sinov, ki so vzrasli iz njenih razoranih tal.« Izdajati so ga začeli predvsem mladi, zagnani, napredni prekmurski študentje. Imel je dosti sodelavcev z različnih področij in na njegovih straneh najdemo nekatere danes priznane pisatelje in kulturne delavce: Miška Kranjca, Ferda Godina, Janka Liško, Franca Šebjanca itd. Revija je prenehala izhajati v četrtem letu svojega obstoja, zadnja številka je izšla decembra 1940.

Februarja 1955 je literarni krožek na ekonomski srednji šoli v Murški Soboti začel izdajati svoje glasilo UTRINKI. V drugem letniku je sodeloval tudi literarni krožek z gimnazije, tako da je izšlo pet števil na okrog 100 straneh A4 formata. Ker je 1956. leta začela izhajati revija SVET OB MURI, so nekateri sodelavci Utrinkov večino svojih sestavkov objavljali v njej in zato so se leta 1957 »Utrinki utrnila« v ESS. »V uvodniku za tretji letnik izhajanja piše: »Lani je naš krožek deloval skupaj z istim na soboški gimnaziji. Zadalja sta si nalogo, da s svojim delom postavita temeljne kamne takrat še bodoči pomurski reviji, uresničeni pozneje v »Svetu ob Muri«. S tem, da je Pomurje dobilo svojo revijo, so Utrinki takorekoč morali stopiti v ozadje. Vabimo vso mladino Pomurja, bodisi dijake, vajence ali študente, ki se kakorkoli ukvarjajo z literaturo, k sodelovanju...« Med uredniškimi imeni najdemo Alfreda Matiša, Karla Trplana, Draga Graha, Jožeta Olaja, Mihaela Kuzmiča idr. Na straneh Utrinkov so začeli objavljati svoje prvence poleg drugih tudi Branko Šomen, Milan Erjavec, Jože Stivan, Franc Kumin itd.

Na žalost je imel »Svet ob Muri« le kratko življenjsko dobo, je pa le bil most, po katerem so prišli nadarjeni in delavni pomurski pisatelji in pesniki v splošno slovenski kulturni prostor.

Pred dvema ali tremi leti je ne samo v pomurskem, ampak v širšem slovenskem prostoru Nikica Brumen sprožila odmevno akcijo o oživiljenju ali ponovnem rojstvu revije »Svet ob Muri«. Zanimanje je bilo precejšnje, toda revija se še ni rodila, ni zagledala luči sveta. Ali bo? Kdo lahko odgovori na to vprašanje?

Realno se moramo zavedati, da je v Pomurju dosti ustvarjalnega potenciala in dela na literarnem področju skoncentriranega na dejavnost Pomurske založbe, kater aktivnost zajema celotno Slovenijo in je z nekaterimi izdajami naredila v slovenskem založništvu revolucionarne korake. Občutna potreba pa je ravno po vmesnem členu ali vezi med literarnimi začetniki in tistimi že kvalitativnimi in izpiljenimi literarnimi ustvarjalci, katerih pisateljska ali pesniška dela so zrela za samostojne knjižne izdaje v okviru založbinih programov.

Možnosti za plodno literarno ustvarjanje in objavljanje mlajših ali starejših avtorjev so vsekar prisotne in pri njihovem udejanju jim bo ZKO gotovo »na širše odprla srce«.

1. **Solska in tovarniška literarna glasila, se naj širše odpro in dajo priliko za sodelovanje tudi tistim avtorjem začetnikom, ki niso pri njih dijaki ali zaposleni, kar bo spodbudno vplivalo na njihovo ustvarjalno rast kakor po kvantitativni, tako tudi po kvalitativni.**

2. **Tovarne, ustanove, šole, krajevne skupnosti naj omogočijo mladim avtorjem, ki pri njih delajo ali živijo, izdajanje njihovih prvencev v samozaložbi. Poleg moralne bo tu potrebna tudi finančna pomoč**

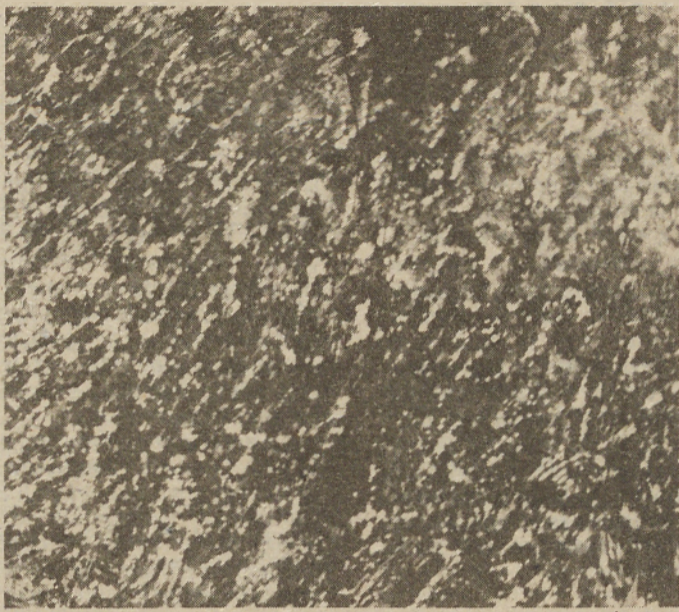
3. **Vestnik pogosto zapolnjuje stran Kulturnih obzorij z reklamnimi prispevki, kar bi lahko nadomestil s pogostejšimi objavami pesniških izdelkov ali izvlečki iz proze mladih literarnih ustvarjalcev.**

4. **Pomurska založba je že pokazala svojo pripravljenost izdajati zbirke več avtorjev. Kakor je izdala pesniško zbirko, prav tako bo tudi primerno zbirko povesti in novel, kó ji bo predložena v program izdaje.**

Tudi v našem času se da realizirati literarna izpovedovanja in hotenja, seveda če je poleg ustvarjalnega kipenja tudi dovolj smisla za organizacijo, iniciativo ter nekaj vztrajnosti in iznajdljivosti. Vse to se da narediti v okviru našega socialističnega samoupravnega sistema, kar nam dovolj zgovorno izpričuje tudi nastanek in izhajanje Nove revije v Ljubljani.

Zdi se mi, da je že zrel čas za konkretne korake pri obujanju starih publikacij ali ustvarjanju novega literarnega glasila za pomurske začetniške ali nadaljevalne besedne ustvarjalce. »Da. Torej literati — ne obupajte!«
Mihael Kuzmič

Franc Mesarič razstavlja

Prekmurski akademski slikar Franc Mesarič razstavlja te dni kar na treh mestih izven Pomurja. V likovnem salonu v Celju je odprta njegova (že četrta) samostojna razstava slik, akvarelov, gvašev in risb. Razstavlja 26 del, ki so nastala v zadnjih treh letih in imajo v njegovem slikarstvu prelomne posledice: »sproščenost slikarske, fizično podane aktivnosti akcije, je postala izjemno obetavna in odprla je možnosti v nove interpretacije slikarskega prostora, tudi samo ploskve.« ocenjuje v katalogu, ki je izšel ob odprtju razstave likovni kritik Aleksander Bassin. Istočasno z razstavo v Celju pa umetnik razstavlja tudi v Zrenjaninu, na razstavi »Krajina kot povod, izhodišče zanjo pa prostor« in v Bukarešti na razstavi »Novi pojavi v jugoslovanski umetnosti v 70-letih.« ki jo je pripravil beograjski muzej sodobne umetnosti. bb

VEČ OD NAGRAD

Knjižnice v krajevnih skupnostih so sestavni del dela kulturnih društev, zato jih je potrebno obravnavati enakopravno z ostalimi področji kulturnih aktivnosti, je zapisano v ugotovitvah, sklepih in usmeritvah predsedstva občinske zveze kulturnih organizacij Murška Sobotica. Na zadnji seji predsedstva pa je bila v ospredju obravnava celotna problematika vaških knjižnic, predvsem pa knjižničarjev v njih. Ti velikokrat delajo v slabih prostorih, za svoje delo (kljub rednemu obračunovnemu času knjižnic) niso dovolj plačani, saj so kot knjižničarji — volonterji dotežni le letne nagrade. Zato je umestno razmišljanje o honorarju knjižničarjev glede na opravljeno delo in to več, kot le enkrat letno. bb

Pokrovitelj slovenskega kluba v ZR Nemčiji

Delegati OK SZDL iz Gornje Radgone so sprejeli na željo delavcev začasno zaposlenih na tujem pokroviteljstvo nad novo ustanovljenim slovenskim kulturnim društvom in klubom Zvon v Oberkochen v ZR Nemčiji. Gre za društvo, v katerega so v večini včlanjeni delavci na tujem iz te naše obmejne občine, zato si želijo za sopolkovitelja še radgonski kmetijski kombinat. Ne dvomimo, da bodo samoupravni organi te delovne organizacije to tudi sprejeli. V. P.

Dramska sekcija kulturno-umetniškega društva iz Kobilja je zelo aktivna. Pod vodstvom mentorice Marjete Vogrinec se je pred kratkim predstavila v lendavski občini z veseligrno Klopčič, z njo pa nameravajo ljubiteljski gledališča gostovati tudi v soboški občini. Foto: K. Ščavničar

MILLER, BASSEY, LAST IN ŠE AVSENIK

V priredbah Ernesta Lukača na novoletnem koncertu v soboški galeriji.

V prijetnem vzdušju v družbi z deli akademskega slikarja Štefana Hauka je bil v ponedeljek, 27. decembra, v galeriji novoletni koncert domačega plesnega orkestra pod vodstvom Ernesta Lukača in nastop plesne skupine Brez besed.

Na prireditve so tokrat vabili številnejši plakati, kar ni bil primer pred kratkim organiziranega nastopa istega orkestra v hotelu Diana, kjer so glasbeniki razen redkim gostom igrali predvsem sebi bolj za vajo kot zares. V ponedeljek temu ni bilo tako, saj je dvorana v galeriji bila skoraj polna.

V razmerah, v kakršnih orkester deluje, je kljub močno okrnjeni zasedbi, koncert uspel. Skladbe Glenna-Millerja, Counta Basseyja, Jamesa Lasta in drugih so amaterji, ki imajo poleg obiskovanja vaj, še za življenje mnoge važnejše obveznosti, je izvenel solidno. Čeprav se mojster Ernest Lukač močno trudi tudi za kvaliteto igranih skladb, tega ni moč doseči z neobiskovanjem vaj, saj se mnogo članov orkestra mora na vaje voziti iz najrazličnejših krajev Pomurja. Da pa je določena amaterska kvaliteta kljub vsem težavam le dosežena, pričajo nastopi na mnogih odrih, tudi na televizijskih ljubljanske RTV hiše.

Ceprav se soboška galerija ponaša z dobro akustiko, je bila ta tokrat le predobra, saj smo poslušalci v zadnjih vrstah le s težavami spremljali vložke posameznih instrumentov, tudi sekcij. Prav izbira prostora takšnih in podobnih orkestror je bistvenega pomena, saj lahko napačna ozvočenost instrumentov ritem sekcije pokvari in preglasi še tako dobro izvajanje ostalega dela orkestra.

To je prišlo do izraza na ponedeljkovem koncertiranju. Konec koncev koncert je uspel, zagnanost vseh članov orkestra pa še traja. Posebej moramo pohvaliti neutrudnost mojstra Ernesta Lukača, ki skrbi tudi za naraščaj, saj nam je, tokrat že drugič, predstavil mlado glasbeno moč, svojega sina, ki je soliral na električni violini in hčerko — solistko na flavti, ki je že sicer priznana kot pianistka.

V bodoče jim zaželimo še mnogo glasbenega ustvarjanja in srečnejšo roko pri izbiri koncertnih dvoran. cv

VELIKA PRIDOBITEV

Že dobri dve leti se v krajevni skupnosti zavzemajo za ureditev knjižnice, ki naj bi jo obiskovali mladi in starejši občani. Te dni so prostore za knjižnico tudi odprli, pri čemer gre zahvala Kulturni skupnosti Slovenije, predvsem pa mladim iz vasi, ki so v ureditev knjižničnih prostorov vložili veliko prostovoljnega dela. Del sredstev so zagotovili tudi s krajevnim samopriskevkom. V novi knjižnici je 830 knjig, knjižni fond pa hodo v prihodnjem letu še povečali. Ob otvoritvi so na novo ustanovili tudi kulturno društvo, ki nosi ime umrlega vaškega učitelja Jožeta Horvata, ki je bil aktiven družbenopolitični delavec in kulturni animator. Jani D.

S pesmijo v novo leto

Približno, tako bi lahko rekli za sredin tradicionalni novoletni koncert, ki ga je pripravilo Kulturno umetniško društvo Ivan Kavčič iz Ljutomeru. Iskrice humorja, so se zvrstile med

nastopi treh zborov: Mešana-ga in moškega, ki (skupaj) z oktetom sestavljajo ljutomersko pevsko sekcijo, gostoval pa je tudi dekliški nonet PIKUD iz Osnovne šole Ivan Cankar. Pestro sestavljen program je nudil obiskovalcem obilo zabave, kulturnih užikov in še kaj. Verjetno pa so najbolj navdušili letošnji gostje. To so bili član kulturnega društva iz Obreža (občina Ormož), ki so s pristnimi starimi folklornimi pesmi približali delček tradicije sedanjosti. Celoten (pred) novoletni večer je tako minil v znamenju bencinskih bonov in ostalih paketov, plesom in pesmijo. Kanček grenkega pelina je pridral pihalni orkester s svojo odsotnostjo, saj se že lep čas srečuje z kadrovskimi težavami. Prav njemu pa bi kazalo v prihodnjem letu začeti kaj dobrega. Po prihodu »snežnik« iz VVZ Ljutomer so nastopajoči zaključili večer z »Nocoj ho ena lučna noč« in tako v imenu KUD Ivan Kavčič začeli vsem zvestim obiskovalcem kulturnih in drugih predstav vse najboljše v letu 1983. D. L.

kulturni koledar

ČETRTEK, 6. JANUARJA

MURSKA SOBOTA — Ob 19.30 bo v grajski dvorani (predvidoma) ponovitev Brechtovih Bobnov v noči, ki jih bodo uprizorili mladi člani gledališča MI iz Murške Sobotice. V naslovnih vlogah nastopata Dušan Novak in Nataša Matjašec, glasbo za songe sta napisala Pupa in Rudi, režiser predstave pa je Milivoj — Miki Roš.

TOREK, 11. JANUARJA

RADENCI — V kongresni dvorani hotela Radin v Radencih se bo ob 20. uri pričela Gasbena parada Radenci 83 — že tradicionalno srečanje velikih plesnih orkestror jugoslovanskih radiotelevizijskih centrov.

Razstave

ŠTEFAN HAUKO: FIGURA.

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega kulturnega centra je na ogled pregledna razstava del akademskega slikarja Štefana Hauka, ki izvira iz Prekmurja, živi in ustvarja pa v Ljubljani.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je odprta razstava zdravnice — likovne ljubiteljice Danice Bem — Gala, znane tudi kot vojne aktivistke.

Ja ce dopim a uu?...

Plakat, nastal v Partizanskem ateljeju v Užicu 1941. leta, je delo Dragoljuba Vuksanovića (Vojni muzej JNA Beograd) na ogled pa v galeriji Ante Trstenjak v Ljutomeru.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je na ogled stalna zbirka del iz bogate lendavske likovne tradicije, prav tako pa je razstavljena tudi muzejska zbirka.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murški Soboti so: F. W. Dittmar — H. P. Legal ZENSKA V KLIMAKTERIJU (Državna založba Slovenije), James Barwick VOLČJA SENCA (Pomurska založba) in velika ilustrirana enciklopedija STROJI (Mladinska knjiga).

Kinematografi

KINO GORNJA RADGONA bo v soboto in nedeljo, 8. in 9. januarja, ob 19. uri predvajal znani, z oskarjem nagradjeni film Sanje o slavi.

ZDRAVILO ZOPER PRITLIKAVOST

Rast človeka od dojenčka do zrelega mladeniča odreja in usmerja zelo pomemben hormon, ki ga proizvaja ena najvažnejših žlez notranjih, hipofiza. Če pride do nepravilnega delovanja te žleze in se izloča preveč hormona rasti, zraste človek v nerodnega orjaka, če pa je hormona rasti premalo, ostane pritlikav. Ze dobro desetletje vedo strokovnjaki, da izločanje tega hormona odreja neki drugi hormon, ki so ga označili s kratico GRF, vendar pa vse do nedavnega

ni nikomur uspelo to pomembno snov osamiti, da bi jo tako lahko preučili. To je uspelo raziskovalcem Salkovega instituta v La Jolli.

Po osamitvi GRF so raziskovalci imeli težave predvsem zaradi tega, ker se hormon nahaja v telesu v izjemno majhnih količinah. Raziskovalci omenjenega instituta so odkrili bolnika z zelo redko vrsto raka, ki povzroča prekomerno izločanje GRF. Šele pri njem jim je uspelo osamiti to snov za laboratorijske analize.

Ugotovili so, da je strukturno zelo preprosta in da je ni težko sintetizirati.

Z GRF, ki ga bodo umetno pridelovali, bo mogoče opraviti celo vrsto koristnih poskusov, katerih končni rezultat naj bi bila tudi različna zdravila. Ugotavljajo, da bo mogoče zdraviti pritlikavost, veliko verjetnosti pa je, da bodo na osnovi umetnega GRF izdelali tudi zdravila, ki bodo pospeševala celjenje ran in opeklin ter zdravila nekatere vrste sladkorne bolezni.

FRFELE

- Ja kaj pa delaš?
- Frfele lovim.
- Frfele, kaj pa je sploh to?
- Ne vem. V petih urah še nobene nisem ujel. Počakaj!

Računajo, da v Afriki prezimi okoli pet milijard ptic selilk iz Evrope.

X X X

Kot predvidevajo strokovnjaki OZN bo leta 2000 največje mesto na svetu Ciudad Mexico — z 31 milijoni prebivalcev!

X X X

Glenda Bunker iz Kalifornije je naredila pilotski izpit pri 65 letih. Ko je bila stara 74 let

drugje smo prebrali

je z reaktivcem prebila zvočni zid, v stotem in sto prvem letu pa je rodila.

X X X

Najbolj čislano zdravilo je aspirin. Samo v Ameriki ga vsako leto porabijo preko 22 milijard.

X X X

Ko polž najbolj hiti, prehodi v sekundi kar celi milimeter.

Prebivalci v nekaterih predelih Jave trdijo, da leži naša Zemlja na rogovih velikega bika. Ko ta strese z glavo, nastanejo potresi.

ZREZEK

- Ste bili z zrezkom zadovoljni?
- Z mojega poklicnega stališča, odkrito rečeno, sem bil.
- A ste mesar?
- Ne, čevljar.

NI KAJ

- Murska Sobota je čisto mesto, ni kaj.
- Zunaj ja. Lahko pogledamo še za »kulise«, na dvorišču?
- Raje ne. Raje se iz pomurske metropole odpeljite z dobrimi vtisi...

Kirurgija se je rodila na bojiščih

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Po mračni parantezi srednjega veka se je v dobi renesanse po Evropi razmahnila anatomija: zaslugi uglednih anatomov in kirurgov je tudi kirurgija dobila večje dostojanstvo in se začela hitreje razvijati. Obnovljeno poznavanje anatomije na podlagi človeškega trupla je prispevalo k splošnemu razvoju zdravniške vede. Kirurgijo, ki so jo imeli za »mlajšo vedo« in so jo odklanjali tudi zdravniki na bojiščih ter je bila v praksi prepuščena brivcem, so odslej začeli ceniti kot znanstveno vedo.

Guglielmo iz Saliceta in Lanfranco iz Milana, Guido di Chauliac in Ambrogio Pare so začrtali novo pot tej vedi tudi na bojiščih, s smiselnim ravnanjem z ranami, po zastugi novih instrumentov in odličnih novosti v operaterski tehniki. Ne bi smel pozabiti tudi tega bistvenega podatka, namreč da je tedanja uporaba strelnega orožja prisilila vojaške kirurge, da so se morali ukvarjati z ranami, ki jih je to orožje povzročalo, kajti v začetku so menili, da so izstrelki strupeni.

Vojaška medicina, kateri so že v 15. stoletju posvečali pozornost državniki in vojskovodje, (kar dokazuje dejstvo, da so bile prave vojaške bolnice zgrajene pri obleganju Alora leta 1484 in baze leta 1489) — o čemer lahko vidimo slovito pismo Petra Mučenika Milanskemu nadškofu — je napravila velik korak naprej.

Bartolomeo Maggi, zdravnik iz Emilije, je zaslovel po svojih naukih, ki so izšli po njegovi smrti leta 1552 v Bologni, proti uporabi vročega olja pri zdravljenju ran, ki naj bi baje uničevalo dozdevni strup. Po teh naukih se je ravnal slavni francoski vojaški kirurg Pare, ki se je o prihođu v Italijo, v Torino in Milano, seznanil z Maggijem.

Kaže, da so uporabili prvo prenosno strelno orožje v Franciji leta 1414, toda približno šele čez devetdeset let naletimo v Brunshwigovi razpravi o kirurgiji na prva pravila za zdravljenje ran, ki jih je povzročilo to orožje.

Veliki učenjak enciklopedičnega formata Paracelso, ki je proučeval splošno in vojno kirurgijo, je nasprotoval uporabi rezil in raztopin ter obdolžil kirurge svojega časa, da »preveč žgo, režejo, razjedajo«. Priporoča, da je treba izstrelke po možnosti izdreti in očistiti rane z losionom črnega vina in cvetnega medu, pacientu pa ponuditi zdravilne napitke, ki jih omenja Homer.

Medtem pa je čas prinesel nova spoznanja. Na splošno so ugotovili pogubonosno delovanje zraka na rane, zlasti na tiste, ki jih povzroči strelno orožje. Kapucinar Cesare Magati (1579—1647) je predlagal nov način zdravljenja, po katerem je bolje dalj časa držati rano v iste povelju, kot pa ga pogosto menjati, da ne bi ovirali naravnega celjenja. Ta primitivna intuicija o delovanju mikrobov, ki se jih je treba bati, je bila predmet študije De Militum in castris sanitae tuenda zdravnika Antonija Porzija.

Porzio, ki je imel kot vojaški zdravnik priložnost zdraviti številne vojake, je prišel do

zanimivih opažanj glede potrebnih ukrepov za preprečevanje epidemij v vojski. V njegovem delu najdemo resne in daljnovidne pripombe o dezinteriji, trebušnem tifusu in mrzlicah, ki razodevajo tolikšno ostrino opažanja, da avtorju lahko priznamo vizionarski čut za zdravniško vedo v prihodnosti.

V osemnajstem stoletju je prišlo do dokončne odločitve med kirurgi in brivci tudi na bojiščih, predvsem po zaslugi Franciška Gigota de la Peyronie (1678 do 1747), eksperta za zdravljenje ran v abdomenu. V zgodovini vojaške kirurgije pa zbuja pozornost Italijan Giovanni Alesandro Brambilla (1728—1800), zdravnik na Dunaju, ki je užival globoko zaupanje cesarja Jožefa II., ki mu je poveril organizacijo proučevanja vojaške medicine. Tako se je posvetil graditvi Vojne medicinsko-kirurške akademije na Dunaju.

Malo za njim se je pojavil Giovanni Domenico Larrey (1766—1842), eden izmed največjih kirurgov Napoleonove dobe, katerega so vojaki oboževali, izredno pa ga je spoštoval sam cesar. Larrey se je dejansko udeležil vseh bojnih pohodov v republike in cesarstva, v vojnah je bil trikrat ranjen. Napoleona pa je spremljal do bitke pri Water-

Francoski kirurg A. Nelaton ob zgledu ranjenega Garibaldija na katerem je prvič uporabil sondo za rane.

looju. Po smrti so mu v Franciji postavili tri spomenike. Njegove knjige vsebujejo izkušnje, ki si jih pridobil na raznih bojiščih. Njemu dolgujemo ustanovitev prvih letetič ambulant. Udeležil se je šestdeset bitk in štiristo spopadov.

Augusto Nelaton (1807—1873), zdravnik Napoleona II., je na bojišču odkril sondo za rane, ki so jo prvič uporabili za sondiranje rane Garibaldiju pri Asprimontu. Tako smo pri tem pregledu prišli do razcveta italijanskega risorgimenta.

V tej zvezi velja posebej omeniti »Pet dni« v Milanu leta 1848. Kronist te dobe, Giovan Battista Castelli, pripoveduje, da so bili zdravniki iz milanskih bolnic med prvimi v prvi liniji, ne oziraje se na napore, in so se dobro borili v teh dneh. Zdravnik Agostino Bertani je v »Petih dneh« dvigal moralo, marljivo zdravil ranjence, ne da bi se pritoževal nad utrujenostjo. Organiziral je prve ambulante na ravnem terenu, kjer je stanoval, zaupal jih je v varstvo svoji sestri Luigi, ter v Borgo di Porta Nuova.

Luigia Bertani, ki sta ji pomagali kontessa Taverna in druge usmiljene ženske, je preživela vse dni in noči pri zgledu ranjencev in umirajočih ali pa v kuhinji v zgorjem nadstropju stanovanja, kjer je nadzorovala pripravo hrane in zdravil. Agostino Bertani pa je zdaj pod udarci ognja, zdaj v ambulanti ali v bolnici opravljal potrebne operacije hitro in mojstrsko, po čemer so ga vedno vsi poznali.

Vodstvo bolnice je poslalo osebju navodilo, v katerem beremo med drugim... »V dneh, ko je vsa domovina prežeta z junaštvom in pogumom svojih otrok, ne dvomimo, da bi bilo mogoče tudi človekoljubna in velikodušna čustva našega zdravstvenega osebja podvojiti...«

Poziv je bil sprejet tako, da je moral rektor predložiti odbor za zdravstvo seznam najbolj zaslužnih zdravnikov in kirurgov v pomoč, asistenco in tolažbo ranjencem.

Med raznimi nalogami, za katere je bila v teh dneh zadolžena bolnišnica, je bila tudi ta, čeprav tajna, o skladišču orožja. Puške in sablje, bajonete in municijo, pakete smodnika, beremo v kronikah tega časa, so skrili bolj ali manj spretno v slamarice in v stranišča ter po zakotnih prostorih.

(Konec prihodnjič)

SE BOMO SAMI ZDRAVILI?

Znano je, da nekaterim živalim odsekan ud ponovno zraste. Mnogo primitivna in razvitejša bitja imajo sposobnost regeneracije, kot se pojavu reče. Ima jo tudi človek, saj ni več zadnja novost, da so znanstveniki odkrili, da malim otrokom do prvega členka odsekan prstek ponovno zraste. Odrasel človek pa regeneracijske moči v takšnem pomenu nima več. Vsaj dotlej ne, dokler se ne bodo uresničile drzne zamisli nekaterih raziskovalcev.

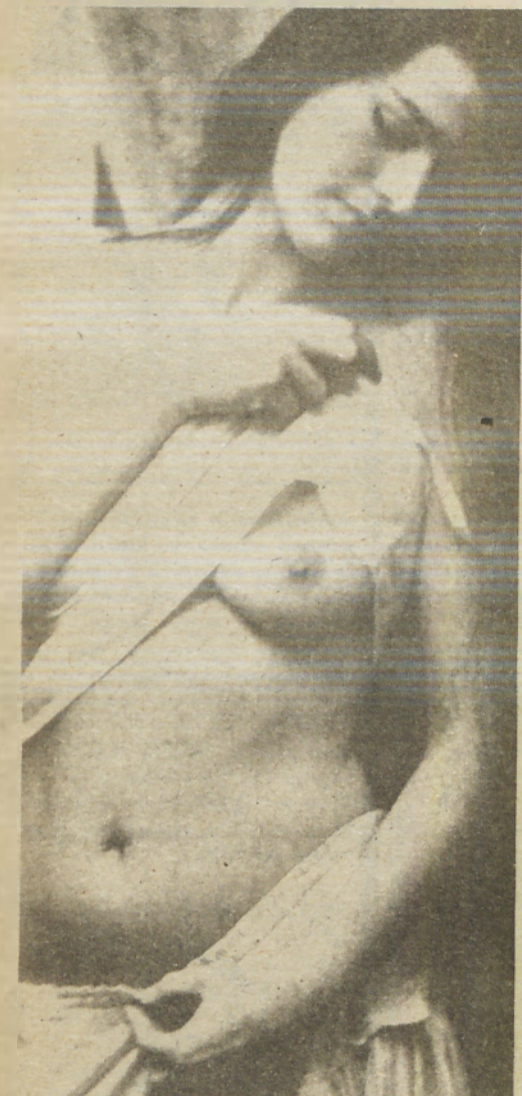
Če bi raziskovalcem uspelo dešifrirati genetski kod, preko katerega možgani zaukažejo telesnim celicam in tkivom, naj se obnovijo, potem ne bi bilo težko nekoč umetno zaukazati regeneracije celih organov. Tako bi srčni bolnik sam obnovil svoje opešano srce, povečal zmogljivost pljuč, obnovil neučinkovita jetra ipd. Vse to je seveda zaenkrat le teorija in domišljija, ni pa rečeno, da morda kdaj ne bo postalo resničnost. Raziskave regeneracijskih procesov v živih bitjih veliko obljublja.

NEDELJSKI LOVEC

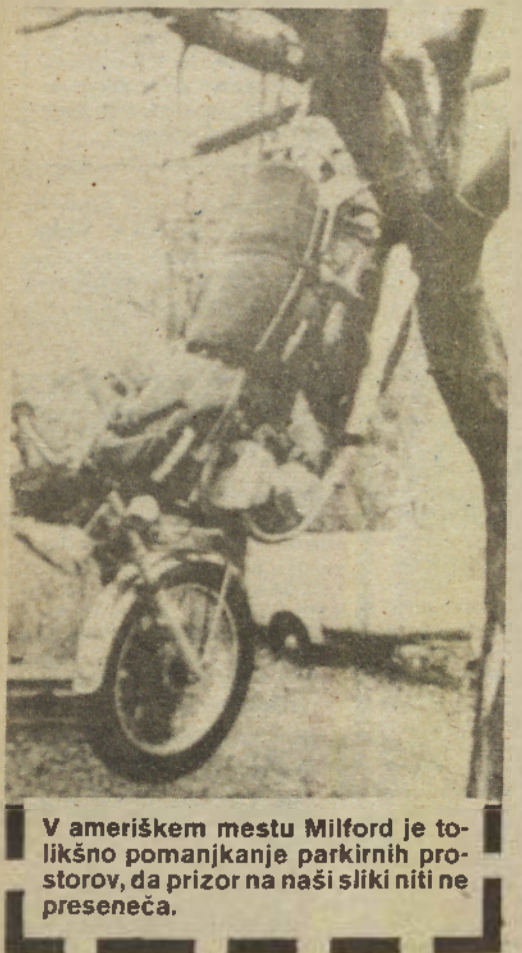
»Ustrelil in ubil ga nisem, počilo pa je tako... Ubogi zajec, mogoče je še zdaj v komi.«

VABLJIVO BRANJE

- Vse kar moj Milanček napiše, ljudje z veseljem preberejo.
- Res? Piše novele, all romane?
- Ne, kuharskih receptov se je lotil. Vsi živi so mu zelo hvaležni. Tisti preživeli!

Iris Dudweiler iz zahodnonemškega Saarbrückena ni niti filmska zvezda, niti manekenka ali fotomodel pač pa laborantka v fotolaboratoriju.

V ameriškem mestu Milford je tolikšno pomanjkanje parkirnih prostorov, da prizor na naši sliki niti ne preseneča.

za vsakogar nekaj

Črno razbijte z belim

Črno razbijte z belim, to ni le trenutni modni nasvet, ampak način, da se nekoliko osvobodite enoličnosti. To dosežete z različnimi belimi dodatki (ovratnik, pentlja in podobno), lahko pa za obleko izberete črno tkanino z belimi črtami oziroma kockami.

za dom in družino Sadje — vir zdravja

Sadje se prilega vsakomur v kakršni koli obliki. Najbolj zdravo je domače sadje. Uvoženo trpi zaradi dolgega transporta, ki bi ga v povsem zrelem stanju ne moglo prenesti. Zato ga morajo obrniti še nezrelega in ga posipati z različnimi kemikalijami, da more biti kos prevozu in večkrat dolgočasnemu uskladiščenju. Tako se sicer ne pokvari tako hitro, izgubi pa vitamine, ki se še niso mogli docela razviti, in tudi sladkorja vsebuje manj.

Zaradi kemičnih snovi, ki naj bi z njimi sadje obvarovali glivic in gnitja, ga je treba pred uporabo dobro oprati, tudi če jemo olupljeno. Pri domačem sadju se vsi ti kvamni vplivi zmanjšajo, ker je med drugim obdelovanje s kemikalijami minimalno, če izvajamo potrebno varovalno škropljenje. Le-to pa padavine do dobe dozorenja operejo. Kljub temu pa moramo tudi tako sadje, preden ga zaužijemo, dobro oprati, ker gre skozi nič koliko rok, dokler pride do potrošnika.

Najdragocenejše je surovo sadje, olupljeno ali v lupini. Olupljeno ne smemo pustiti dolgo časa ležati, ker bi s tem uničili vitamin C. Le iz medicinskih razlogov, na primer pri trdovratni grizi, lahko jemo tri dni samo surova, z lupino nastrgana jabolka (najbolje na strgalniku iz plastične snovi).

Sadje lahko uživamo kadarkoli, zlasti med posameznimi obroki. Poteši lakoto in organizma ne obtežuje z odvečnimi kalorijami. Pravzaprav naj bi vsako poizkusil po en dan v tednu prebiti ob samem sadju raznih vrst, porazdeljeno na 3 do 5 posameznih manjših količin.

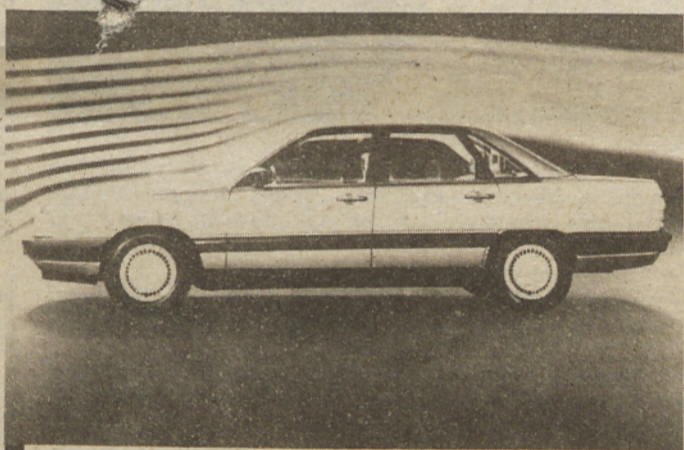
Eno najbolj zdravih vrst sadja je jabolko. Za nekatere sorte sadja so ljudje preobčutljivi — pravimo, da so alergični na nje — dobijo kožne izpuščaje in se zato morajo izogibati takega sadja, kot na primer malin, rdečih jagod, pomaranč.

Sadje jemo tudi kuhano, pri tem pa je najbolje, če ga dušimo, da ne izgubi svoje vrednosti. Sadje konserviramo z vkuhanjem in hranjenjem v posebnih kozarcih, pa tudi s sušenjem na prepihu, zračnem, nesončnem prostoru.

Nadalje uporabljamo sadje v obliki raznih sokov. V soku, iztisnjem iz normalnih sadnih stiskalnic, so ohranjeni skoro vsi vitamini. Sokovi se držijo samo malo časa in jih je moč konservirati tudi v sopari pri približno 80 stopinjah Celzija.

Marmelade in želeji zaostajajo precej za vrednostjo sadja v naravni obliki in v navedenem konserviranem stanju ter rabijo predvsem za izboljšanje okusa.

Glede na velik pomen sadja in naše zdravje, bi mu morali dati prednost — posebno še pri otrocih — pred različnimi slaščicami, sladoledom in podobnim ter uživati v čim večji meri.

VARČNO TUDI PRI AUDIU — V varčevanje z gorivom se vse bolj vključujejo tudi konstruktorji novih avtomobilov. Tako tudi v tovarni Audi v Ingolstadtu, kjer so uspeli izdelati tako karoserijo, da znaša zračni upor le 0,25. Varčen pa je seveda tudi motor, ki ima tudi samodejno napravo, ki preprečuje dotok goriva v motor, kadar voznik odzame plin, obenem pa skrbi, da je prosti tek motorja natanko pri 800 vrtljajih v minuti. Če ta avto vozite v skladu s prometnimi predpisi in varčevalno prizadevanostjo, porabi le nekaj več kot 7,5 litra.

otrok in družina Naučimo otroka dati in sprejeti darila

Darilo je vedno imelo in ima svojo lastno govorico. Z darilom si je človek vedno skušal pridobiti prijatelja, prositi za naklonjenost, se oprostiti za neko dejanje, želeli srečo, izraziti hvaležnost. Darilo je skozi tisočletja ohranilo svoje izročilo in ohranilo v sebi nenapisano obvezo: če darilo dobíš, ga moraš tudi dati!

Ob nakupu darila lahko otroku vzgajamo občutek za lepoto in estetiko. Kaj je pravzaprav lepo? Kaj je to lepota? Lepota je skladnost oblike in vsebine. Ko kupujemo uro, bomo kupili preprosto oblikovano uro, saj je njena vsebina vendar stroj. Stroj pa mora imeti preproste, logične, funkcionalne oblike. Ura, okrašena z različnimi okraski, je kičasta, neskladna je v obliki in vsebini.

Najlepše darilo, ki ga moremo dati, pa je nekaj, kar smo sami naredili. Kako pristržno in ganljivo je darilo, ki ga otrok sam naredi za starše. To je zares najlepše in najdragocenejše darilo, saj je otrok vanj vložil del sebe, svojega znanja, spretnosti, predvsem pa želje — razveseliti starše.

Kako sprejemamo darilo? Vedno darilo odvijemo pred očmi obdaritelja. Darilo si pozorno ogledamo in se zanj pristržno zahvalimo. Pri darilu je vendar pozornost, ki nam je z njim izkazana, dragocenejša od darila samega. Prav je, da to odrasli vemo, predno začnemo o tem učiti otroka, to pa zato, da se ne bi prevečkrat zgodilo našim otrokom, kar se je neki hčerki. Komaj je čakala osmi marec, du bi mamico presenetila z darilom, vendar je ta sicer vrtiliknila „Oh, kako lepo darilo“, toda likala je kar naprej. Darila — prta — še prav pogledala ni.

V HOTELU

— Čujte, v sobi, ki sem jo najela, spi neki možki.
— Rekel je, da je mož.
— Čigav? Moj ne, ker je na službenem!

ZGODI SE

— Gospa, nalivno pero bi rada kupila.
— Prvi vhod za vogalom; tu je slaščičarnal

recept za vas

Zarebrnice v kozici

Potrebujemo: 4 lepe in ne premastne svinjske zarebrnice, 10 dekagramov maščobe, 10 dekagramov zelene paprike, 10 dekagramov svežih paradižnikov ali 3 dekagrame mezge, pol kilograma krompirja.

Priprava: Zarebrnice potolčemo, posolimo in nalahno pomokamo. Po obeh straneh jih na maščobi opečemo in preložimo v drugo kozico. Na ostanku maščobe svetlo prepražimo tanko narezano čebulo, ki ji pri koncu praženja dodamo strč česen in kumin. Prilijemo malo vode, vremo 1–2 minuti. Zlijemo po zarebrnicah, jih pokrijemo in dušimo, da se napol zmehčajo. Tedaj jim dodamo na kose narezan krompir, nastrgani papriki, olupljene in narezane paradižnike (ali mezgo). Prilijemo toliko vroče vode ali juhe, da so živila komaj pokrita. Po okusu še začnimo. Kuhamo, da se meso in krompir zmehčata. Mešati ne smemo, ker mora krompir ostati v kosih.

Dober tek!

PRIVARČUJTE 10 Odstotkov goriva

V prometu porabimo kar 22,7 odstotka energije. Če pa prištejemo še kmetijsko, se delež dvigne kar na 31 odstotkov. Prav zaradi tega je varčevanje z gorivom pri uporabi motornih vozil zelo pomembno. Vsaj 10 odstotkov lahko privarčujete na vsak prevožen kilometer. Poglejmo kako!

Praznem teku porabi 2 do 3 litra goriva na uro in z ugašanjem pri kratkih postankih, kot so na primer semaforji, bi naredili le škodo na zaganjalniku, kontaktni ključavničici in akumulatorju. Pač pa ugasnemo motor, kadar predvidevamo nekoliko daljši postanek, na primer pred železniškimi zapornimi

porabo goriva za okoli pol litra na 100 km.

Zelo vpliva na porabo goriva hitrost, oziroma zračni upor, ki narašča s kvadratom hitrosti. Zato tudi poraba goriva pri vožnji z zelo veliko hitrostjo tako naraste. Najbolj vpliva na zračni upor oblika avtomobila, deloma tudi njegova velikost. Če že moramo na pot s prtljago na strehi, jo naložimo tako, da bodo nižji kosi spredaj, višji pa zadaj, prtljago pa tudi tesno povijemo s ponjavo. Takoj ko prtljavnika na strehi ne rabimo več, ga snamemo. Ze prazen prtljavnik namreč lahko poveča porabo goriva za 5 do 10 odstotkov, seveda glede na hitrost vožnje.

Velik prihranek pri gorivu zagotavlja dizelski motor.

Tudi pogon na plin je cenejši, vendar je ta plin prav tako derivat surove nafte in ga pogosto primanjkuje.

Se tako varčen način vožnje ne bo dal pravih rezultatov, če to počnete z zanemarjenim avtomobilom: uplinjač, vžigalne naprave in nastavitve ventilov morajo biti brezhibni. Neredno vzdrževanje praviloma povzroči večjo porabo goriva.

Kako je še moč varčevati? Kadar je le mogoče, svoje vožnje in potovanja načrtujemo vnaprej, dogovarjamo se s sorodniki, prijatelji, sodelavci, ki se morda podajajo v isto smer in si porazdelimo stroške. Potovanja načrtujemo tudi tako, da se po možnosti izognemo gneči, zastojem in slabim vremenskim razmeram. Najkrajša pot tudi ni vedno najcenejša, ker na daljši, vendar manj prometni poti vozimo enakomernje in porabimo manj goriva.

varčevanje z gorivom

Varčevanje se prične že pred nakupom avtomobila! Ko se odločate za nakup, najprej razmislite, kakšen avtomobil sploh potrebujete. Če se na daljša potovanja z družino odpravljate le nekajkrat na leto, je vredno tistih nekaj ur potrpeti v cenejšem manjšem avtomobilu, ki je za družinsko potovanje sicer zelo tesen, za vsakdanje potrebe pa povsem dovolj velik. Po drugi strani pa ni vedno smotrno nakup majhnega in šibkega avtomobila, zlasti če je avtomobil tudi sredstvo za opravljanje poklica. Trgovski potnik, na primer, si bo kupil večji in udobnejši avto, ne nazadnje tudi zato, ker dolge vožnje v majhnem in šibkem avtomobilu utrujajo, utrujen voznik pa je tudi potencialni povzročitelj nesreče. V takem primeru imajo tudi nekaj večji stroški pri porabi goriva svoje opravilo.

Motor porabi največ goriva, kadar je neogret in je vključena čok loputa za zagon hladnega motorja. Motor se bo najhitreje ogrel, če odpeljemo takoj ko steže. Takoj, ko čujemo, da se motor enakomerno vrtili in tudi sprejema plin pri pospeševanju, postopoma izključimo čok, torej potisnemo gumb čoka v armaturno ploščo. Pozimi se bo motor hitreje ogrel, če masno hladilnika pokrijemo z ustreznim prekrivalom.

Ne glede na hitrost vožnje in prestavo, v katero je vključen menjalnik, do konca pohojen pedal za plin vedno pomeni potratno vožnjo. Smotrno in varčno vožnjo zagotovimo, če nikoli brez potrebe ne pritiskamo čez 2/3 giba pedala za plin.

Motorji z večjo gibno prostornino, niso vedno manj gospodarni. Kadar so vgrajeni v sicer enake avtomobile, večji motorji zaradi boljših izkoristkov pogosto porabijo celo manj od manjših. Razen tega je poraba odvisna od konstrukcije motorja. Sodobno grajen velik motor porabi odločno manj od manjšega motorja z zastarelo konstrukcijo, prav tako pa je poraba zelo odvisna od konstrukcije avtomobila — aerodinamičnosti, teže, podvozja itd.

Avtomobilski motor teče najbolj gospodarno, praviloma, dokler je cesta ravna, ker je poraba goriva manjša, če se motor vrtili z manjšim številom vrtljajev. Pri 2000 vrtljajih v minuti, na primer, je poraba praviloma manjša kot pri 4000 ali več vrtljajih. Zato se gre na odprti cesti držati pravila, da motor teče najbolj gospodarno v območju največjega navora. Večina avtomobilov ima to območje nekje pri okoli 3000 vrtljajev v minuti.

Drugače pa je v mestu. Mestni promet navadno ne zahteva ostrih pospeškov, zato je v njem moč voziti z razmeroma nizkimi vrtljaji. Večina avtomobilov že prav dobro pospešuje, če v višjo prestavo pretikamo pri nekako 2500 vrtljajih v minuti, z večjimi motorji že pri 2000 vrtljajih; z enakomerno hitrostjo pa je moč voziti brez sunkov in škode za motor celo z nekaj nižjim številom vrtljajev. Seveda tudi v mestni vožnji velja pravilo, da se izogibamo polnemu plinu; če moramo zaradi prometnih okoliščin naglo pospešiti, pretaknemo v nižjo prestavo in pospešimo z delnim plinom.

Merilnik vrtljajev je žal redko serijsko vgrajen v avtomobile. No, tudi občutek voznika nekaj velja: ko pospešujemo, pretikamo v višjo prestavo takrat, ko motor v naslednji višji prestavi brez sunkov sprejema plin in tudi pospešuje pri zmernem dodajanju plina. Podobno velja za enakomerno vožnjo oziroma pretikanje prestav navzdol.

V zadnjem času so v (tujih) trgovinah napredaj razni merilniki za merjenje porabe goriva. Ti merilniki so nedvomno koristni, vendar predragi. Že dober posluž za motor in samodisciplinarni voznika zagotovita prav tako varčno vožnjo kot vožnja po merilnikih. Ne splača pa se varčevanje z ugašanjem motorja pri kratkih postankih. Motor povprečnega avtomobila v

tem bomo prispevali tudi k čistoči okolja.

Pri vožnji navkreber osnovno pravilo, da motor pri nižjem številu porabi manj goriva kot pri višjem, ne velja vedno. Če motor s težavo vleče v klanec s polnim plinom v četrti prestavi, porabi več goriva, kot če pretaknemo v tretjo prestavo, v kateri bo motor zlahka vlekel že z delnim plinom.

V precejšnji meri vplivajo na porabo goriva tudi gume. Zlasti je treba skrbeti za predpisan tlak zraka v gumah. Premalo napolnjene gume povečajo porabo goriva, pa še gume same se hitreje obrabijo. Najmanjši kotalni upor in zato najmanjšo porabo imajo radialne gume z jeklenim pasom. Razen tega imajo radialke z jeklenim pasom veliko daljšo življenjsko dobo in že s tem povrnejo višjo ceno.

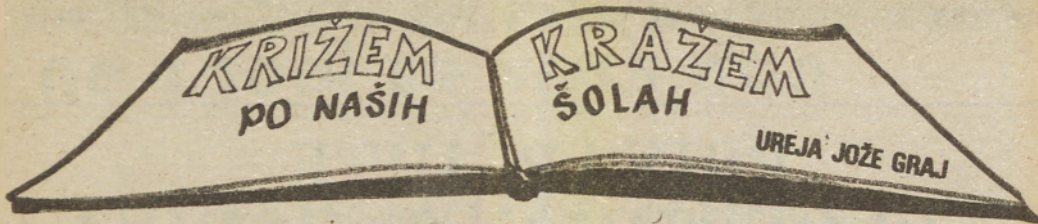
Na porabo vpliva tudi teža vozila. Pri sodobnih avtomobilih velja približno pravilo: teža vozila deljena s 100 je povprečna poraba goriva, npr. povprečna poraba avtomobila, ki je težak 900 kg naj bi bila nekako 9 litrov na 100 km. Iz tega tudi sledi, da 50 kilogramov odvečne teže v prtljavniku poveča

SESTAVIL MARKO NARAPST	EDEN OD JUŽNOSLOVANSKIH JEZIKOV	STAROGRSKI KIPAR IZ EGINE	DELAJSKI RAZRED	DOLGA DOBA ODOBJE	VRSTA PRUSKE	DRŽAVA V SREDNI AMERIKI	POLJSKI PESNIK NICKIE- WICZ
CANKARJEVA DOBA V KNJIŽEVNOSTI							
NOVINSKI TLAKOMER							
VRSTA BRESKVE							
GRŠKA ČRKA				PREŠERNOVA PESEM OZIRALNI ZAJMEK			
POBIRALEC DAVKOV						OKRASNI KAMEN ZELENE BARVE	
GOROVJE V GRČIJI					AMERICIJI IVAN TAVČAR		
NORVEŠKA		RIMSKA TRAVPREGA JOBOSLOV ŠAHIST					
ELEMENT ŠIVANJA				TOK ZA PUŠČICE PISATELJI MURNIK			
HRVASKI UGANKARSKI LIST					ENAKA YOKAJA BL. MESTO ITALIJE		
PRITOK KAME V SOVJETSKE ZVEZI			ARGON OZEK KONEC POLOTOKA			VODIK DARUVAR	
NORDIJSKA RASA							
BRZO-STRELKA							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: lesnika, antimon, Hermina, kineta, od, sake, vat, trk, E, Alois, reber, nauk, KV, in, tara, cerolat, Asirija.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Moja najdaljša Dela se je odločilo: Čerka je punoležtna, sin je z vojske griso, pa ide-mo vsi v hotel Radin na silvestrovanje. Za karite je dal 800 furtov, čerki pa zeni ra gvarite ga bakavce miljonko, im je mör eise gvanit od mature, Belski je pa zdavavski gvanit bio premali, ja je za novoga dal 800 gerero. Nekef to eof potrošili, tak ka ga je majdukca nouc koitala trij miljonke. Taj de mogo bika odati na šivacko. Van dobij miljonko več za njega kak pri nas.

DOBILA SEM NOVO PRIJATELJICO

Ko smo bili na srečanju pionirjev-dopisnikov v Ajdovščini, sem spoznala mnogo prijateljic. Najbolj pa sem se razumela z Bogomiro, pri kateri sem tudi stanovala.

Že takoj na začetku poznanstva se mi je zdelo, da bom v njej lahko našla dobro prijateljico. Tudi njeni starši, brat in sestra so me z veseljem sprejeli. V začetku mi je bilo malo nerodno, a sem se kmalu privadila. Pogovarjali smo se o raznih stvareh. Spraševali so me o Prekmurju, o mojem domu in starših, jaz pa sem jim z veseljem odgovarjala. Ko pa sva bili z Bogomiro sami, sva se pogovarjali o šoli. Največ sva govorili o letošnjem šolskem letu, saj tudi ona obiskuje osmi razred. Po njenih pripovedovanjih o šoli in o posameznih predmetih sem spoznala, da je pridna učenka. Pripovedovala je o svojih sošolcih in me z nekaterimi tudi seznanila. Tudi jaz sem ji povedala nekaj o sebi. Včasih sva se do solz nasmejali.

Vsega si pa le nisva mogli povedati, ker nama čas tega ni dovolil, zato sva si izmenjali naslove in se zmenili, da si bova redno dopisovali.

Tanja Maučec, 8 b
OŠ 17. oktober
Beltinci

Pred novoletno izložbo

Hodil sem po mestnih ulicah in gledal ljudi, ki so se sprehajali avtomobile, ki so drveli sem ter tja. Še posebej pa se mi je pogled ustavljal na izložbah trgovin. Ena se mi je zdelo prav nenavadna. V njej so viseli baloni, ure in napis SREČNO NOVO LETO. Pogledal sem tudi darila in se zamislil v moje zgodnje otroštvo, ko sem dobival za novo leto cel kup daril. Sedaj pa si le čestitamo, se malo poveselemo pa konec. Spomnim se tudi otrok, ki sploh ne vedo za praznike, katere proslavljamo z najraznovrstnejšimi jedmi. Če bi le malo tega dobili oni, bi bili prav gotovo srečni.

Marjan Škedelj, 5. č
OŠ Edvard Kardelj Murska Sobota

40 LET ZVEZE PIONIRJEV JUGOSLAVIJE

Te dni smo praznovali 40. obletnico zveze pionirjev, ki so jo ustanovili na I. kongresu USAOJ v Biliču od 27. do 29. decembra, Zveza prijateljev Jugoslavije.

V letih, ko je sovražnik napadel Jugoslavijo, se niso borili le starejši ljudje, temveč tudi mladina. Takrat, ko so bile ustanovljene prve partizanske enote, so tudi začele delovati pionirske čete. Ti mladi junaki so izvrševali razne, za njih težke in pomembne naloge. Bili so kurirji in prenašali važne podatke ali pošto iz ene postojanke v drugo. Nekateri so se lahko tudi učili. Partizanska učiteljica jih je učila pisati in brati. Mnogokrat so jih učili tudi streljati in napadati.

9. maja 1945 se je domovina osvobodila tujih kreppljev. To leto je bilo treba mnogo storiti, saj je sovražnik vse porušil in podr. Na pomoč so takoj priskočili pionirji, ki so s svojimi, že izkušeni, rokami gradili številne železniške proge, ceste, mostove in zgradbe. Domovina je rasla kakor majhen otrok, ki želi nekaj velikega doseči. Razvila se je v pomembno državo, ki ima veliko vlogo v svetu.

Učenje, delo ter varčevanje so najpomembnejše naloge vsakega učenca. Mnogokrat se spomnimo na to. Tita, ki je večkrat dejal: „Državi, ki ima mlado mladino, se ni treba bati prihodnosti.“

In čeprav ga in več med nami, so živa njegova dejanja in misli, ki nas bodo vodile v lepšo in boljko prihodnost.

Tatjana Sabo, 6. c
OŠ Drago Lugarič Lendava

Delo pionirske organizacije

V tem času, ki je minil od začetka šolskega leta, smo pionirji tišinske šole že veliko storili. Posebno slovesno je bilo 29. novembra, ko smo prvošolčke sprejeli v PO. S ponosom so povedali pionirsko zaobljubo in svečano zapeli pionirsko himno; Mi smo slovenski pionirji. Mi, starejši pionirji, pa smo jih pogostili, da se bodo tega dne še dolgo spominjali.

V tem času smo prodali tisoč nalepk ob tednu otroka in denar poslali za dom slovenskih pionirjev v Dolenjskih Toplicah. Z veseljem smo kupovali značke ob 40-letnici pionirjev, na kateri sta pionir in pionirka.

Tudi novoletnih čestitk smo veliko kupili in prodali. Ta denar bodo dobili palestinski otroci, ki živijo brez svoje domovine v lakoti in žalosti. Vsak dan lahko po televiziji vidimo bedo teh shujšanih, žalostnih otrok. Želimo, da bi v svetu vladal mir in da bi vsi otroci živeli v svobodi.

Sedaj se pripravljamo na praznovanje 40. obletnice zveze pionirjev. Na slovesnosti bomo organizirali kviz, na katerem se bodo šestošolci preverili v znanju iz zgodovine in razvoja pionirske organizacije.

Martina Lepoša, 7. c
OŠ TIŠINA

Zima bo prišla

„Kmalu zima prišla bo,“
pravi dedek.
„Vrane snež že prosijo.“

Sanke že popravljamo,
smučke si kupujemo,
v mislih se že kepamo.
Zimo pričakujemo,
veseli in zdravi,
saj smo se pripravljali
nanjo vse poletje —
kar na travi.

Drago Milak, 4. a
OŠ Bakovci

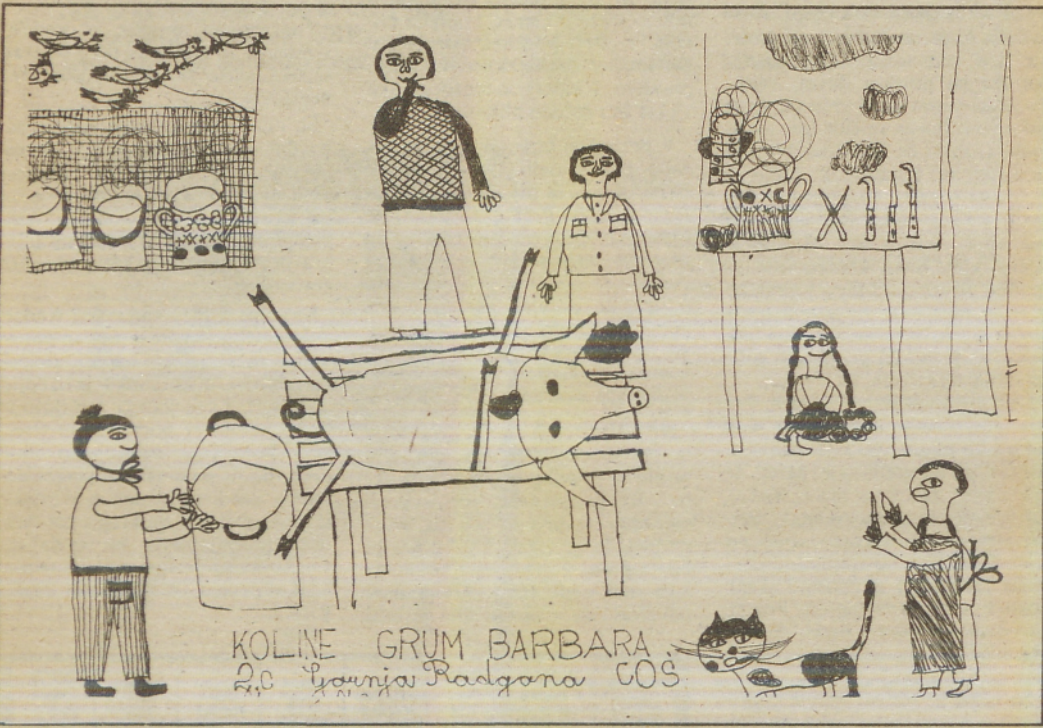
Na počitnicah v COS Jože Hedžet Šafarsko

S starši živim v Švici, v mestu Schaffhausen, Hodim v 7. razred. Ob sobotah obiskujem slovenski dopolnilni pouk. Uči me tov. Milena Magdič.

Že od tretjega leta naprej vsako leto skupaj s starši obiščem sorodnike v Sloveniji. Največ časa preživim pri babici in stricu na Razkrižju pri Ljutomeru ter pri babici in dedku v Mostarju. Letos sem skupaj z bratrancom Janezom dva tedna obiskovala pouk v OŠ Jože HEDŽET Šafarsko. Od začetka me je bilo malo strah, kako se bom zvela v novem okolju. Učenci so me lepo sprejeli. Spoznala sem nekaj novih prijateljev: Ido, Jožico, Danico, Vido, Liliho, Gordano in Kristino. Z njimi sem se pogovarjala v slovenskem jeziku in tako pridobila nekaj novega znanja. Ker je na Šafarskem celodnevna osnovna šola, sem spoznala tudi predmete, ki jih pri nas v Švici ne poznamo. Toda tudi mi smo v šoli do štirih ali petih popoldne. Spoznala sem, da bi se težko navadila na način dela v slovenski osnovni šoli, saj je tu bolj strogo kot pri nas v Švici. Vseč mi je bila telesna vzgoja in glasbeni pouk ter sama šola, ki je lepo opremljena. Zelela bi, da bi se s starši in bratom vrnil v Jugoslavijo, vendar ne vem, kdaj se bo to uresničilo. Mogoče takrat, ko bom že imela svoj poklic.

V Švico se vračam z lepimi spomini na preživele počitnice v Jugoslaviji. Prijateljice, ki sem jih spoznala, so mi obljubile, da mi bodo pisale. Jaz bom rada odgovorila na vsako pismo. Ob tem se bom še bolj naučila slovenskega jezika. Tudi doma v Švici se starši pogovarjamo slovensko.

Valentina MUNDJAR
Schaffhausen — Švica

KOLNE GRUM BARBARA,
2. c Ljupija Radgona COS

Paul
Busson

UPORNIK MELHIOR (DNEVNIK IZ FRANCOŠKE REVOLUCIJE)

Prevedel:
Vladimir
Komidar

8

S Finkom sva se spogledala. Že med vožnjo sva sklenila, da pristopiva h kakšnemu združenju, saj sva dobro vedela, da je posameznik brez zaščite prepuščen vsakršnemu zlostavljanju.

Slednjič nama je bilo že vseeno, katero puntarsko združenje naju bo sprejelo, in ker je že tako naneslo, nama je tudi red amicistev prišel prav. Zato sva prikimala in rekla, da bi bila rada sprejeta v visoki red.

Začeli so cepetati po podu. Tako so izrazili, da odobravajo najin sklep.

»Na mesta!« je zavpil dolgin. »Vidva, prebrisanca, pa kar stojta!«

Vsi so posedli, eden najine starosti pa je pohitel k vratom in na vso moč zaklical:

»Pojedino!«

Kaj hitro sva zaslišala ropotanje. Dva točaja sta prinesla na nosilih zajten sod. Razmršena deklina je privlekla v vsaki roki toliko vrčev, kakor da bi imela dvajset prstov. Nalili so vanje penaste tekočine in postavili vrček pred vsakega gosta.

»Ven, prostaška zalega!« je zopet zakričal dolgin in udaril z mečem po mizi. Točaja in deklina so jo hitro popihali.

»K meni, lisjaka!« je ukazal.

Grobo so naju zgrabili in naju povedli predenj k drugemu koncu mize. Ubogala sva ga in ponavljala za njim prisego, v kateri sva obljubila prosvetljenemu in visokemu redu amicistov neomajno zvestobo do smrti, njegovim pripadnikom bratsko ljubezen in vsakovrstno pomoč ter molčečnost v odnosu do nečlanov. Ob koncu sva morala izreči, naj nama prebodejo prsa z ostrim jeklom, najin obraz pa naj bo podoben glavi, na katere koščeni kupoli sva držala prste v znak prisega.

»Jaz sem Bavarec Haymon«, je rekel dolgin. »Po domače mi pravijo: baron Johann Treidelsberg iz Landshuta. Kako je pa vama ime?« Predstavila sva še in eden izmed članov bratovščine je zapisal najini imeni v knjižico karmezinaste, rumene in modre barve.

»Sklonita glavi!« je zapovedal Hans.

Ubogala sva. Trenutek pozneje so že zvrnili nad vsakim izmed naju po vrček piva, ki nama je teklo po obrazu, vratu in ramenih.

Ko sva začela kašljati in pljuvati ter sva se vzravnala, so nama med gromovitim krohotom podelili bratovščinski imeni. Mene so imenovali »Mohamed«, Finka pa »Nebukadnezar.« Za nama so se zvrstili še drugi, pred nama pa je stopal Bavarec Haymon, medtem ko so vsi zapeli:

»Če hoče se lisjaku z luknje,
je lovec tam zelene suknje.
Odkod in kam zdaj mlad lisjacek?
Mar zadnji si izbral koraček?
Če zdaj že zadnji je moj plesek,
poljubi, lovec me za kesek.
Ker lovec ga ubogat noče,

lisjacek skače spet krog koče.
Juhej, juhej, juhej vsa duma,
pojedina bo dobra kuma!«

Potem so se začeli objemati in poljubljati. Za naša klobuka, ki sta se zdeli amicistom prenova, tako da so ju morali temeljito premečkati, so zataknila trobarvna peresa.

Portugalec je šel zopet k vratom in zakričal: »Večerjo!« Izredno uslužno so na velikem lesenem pladnju prinesli pečenih kokoši, riža z rezinami, tople vinske omake, opraznih rib z zeleno solato in kolobarjastimi rezanci, politimi z oslajenim žganjem. Zdaj je zanemarjena deklina lahko ostala v sobi, zbirala kosti in naliva vina.

»To lukulsko pojedino sta poklonila Mohamed in Nebukadnezar vzvišenemu redu«, je naznanil Haymon in nama hkrati ukazal, naj spijeva na dušek veliko mero pijače kot zdravico celi bratovščini.

»Da ne pozabim«, je vzkljnil med vrvežem, »glejta, da podarita prebrisanemu poštarju, ki vaju je tako lepo zapeljal v gostilno »Pri pivovarju« vsak po en cel tolar!«

13. Tragična stava amicista Montanusa
Zaradi lahkoživega vsakdanjega življenja in vsakovrstnega početja sem že v nekaj mesecih pozabil vse skrbi in dolžnosti. Priljubljeno zatočišče nam je bila gostilna »Dobri knez«, kjer so nam natakali črmine in dobrega moslavinca.

Bavarec Haymon je bil že premagal prvo vinjenost in del oškornjeni nogi na mizo. Ostrogi sta mu preluknjali umazani prt. Srajco je imel odpeto, da je bilo videti močno porasle prsi, zavihal si je rokave, perjanice pa ni snel z glave.

Portugalec je naslanjal glavo ob mizo in smrčal. Fink ali Nebukadnezar se je sklanjal nad stolom v kotu, kjer je bruhal zaradi preobilo zaužitega vina, tako da je po celi sobi zaudarjalo po kislubi. Herkules, šibek močiček iz Heissena, je bil ulovil uš, jo del na krožnik, kjer se je plazila naokrog in se pri tem počelju smejal.

Montanus je kockal z menoj. Imel je presenetljivo srečo. Tolkel je z usnjeno skledico po mizi in vodenih očih boljšal v pike na kockah:

»Pet — tri — ena.«

»Hokus-pokus-Polifem«, je rjul od veselja. »Sem z Mamonom!«

V celem je samo petkrat vrgel kocke. S široko dlanjo je pobiral mojih zadnjih deset srebrnikov in se zmagoslavno tolkel po zamaščenem trebuhu, prekrite s prepoteno srajco.

»Venera! Kje tičiš, stara švinja?« je zakričal proti vratom. Postarna natakara je prišla. Z dvema trakovoma je imela prizan na obrazu lesen nos, ki je vzbujal posebno odvrtni vtis.

Imenovali smo jo Venero.

»Ljubica, prinesi škorenj, veliki škorenj, poln moslavinca!« je ukazal Montanus.

Fink se je vrnil k mizi bledega obraza, oslabljen zaradi pogostega bruhanja. Iz ust mu je neprijetno zaudarjalo.

»Ob pitju bi moral jesti, Nebukadnezar«, je zamomljaj Montanus.

»Preveč piješ in premalo zreš. Od take razvade se ti utegne ognjiti želodec, bratec, kakor se je zgodilo Gideonu, katerega spomin nam je svet. Iz gobca mu je bruhnila kri, pa ga je bilo konec.«

Finku se je golcalo; pokazal je na mizo.

»Ne, bratec, kar povej, zakaj pa tako nežno skrbiš za mene, potem ko si ubogemu Mohamedu otel vse pare? Izkaži se z njimi!«

Venera je prišla in postavila pred debeluha velik steklen škorenj, poln pijače. Vanj je šlo tri mere vina. Montanus je pobožal posodo, nekaj zagodrnjal, kar je bilo slišati pod mizo, nakar se je hripavo zasmel: »Kar si nabavim, lahko tudi zapravim. Kar sam zapravim, predragi...«

»Boš pil sam?« Fink se je nakremžil.

»To naj ti verjame neumni vrag iz katedrale v Kölnu.«

»Če zastaviš svoj meč, obložen z zlatom, bom v dušku izpil cel škorenj vina!« je zarenčal debeluh.

Fink je pomežiknil in sunil malega Herkulesa. Približal se je Bavarec Haymon in pomagal nabujati smrččega Portugalca.

»Prebudi se, odpri svoja očesca, bratec, če hočeš biti pri pitju sodnik!« Portugalec je dvignil glavo, nagrbnil čelo in začel s prsti grebsti po svojih razmršenih laseh.

Herkules se je muzal, ko je videl, odkod je zašel mrčes v lase spečega tovariša.

Portugalec je tožil in zazehal: »Proklete uši!«

Za sodnika so izvolili Bavarca Haymona.

»Torej začnimo!« je zazvenelo povelje.

»Kaj še!« se je vmešal Fink in mahal pri tem z rokama. »Pijanec ni zastavil drugega nego svojega pitja. No, mrcina, kaj boš del na mizo?«

Montanus je potegnil iz žepa debelo srebrno uro, zraven pa položil kratko, drobno verižico, na kateri je visela brušena krogla iz kameola.

»Tole!« je rekel.

Vsi so kričali: »Začni, začni! Izpij!«

Montanus je kljub svoji teži v hipu vstal. Ogromni mehki trebuh mu je visel preko roba napetih hlač.

»Do dna!« se je branil Fink, ki se je začel bati za svoj lepi meč.

»Do zadnje kaplje bom izpil rumeni zmazek!« se je košatil debeluh in z obema rokama prijel škorenj.

»Sedaj pa pozor!«

Tesno je prislonil usta na rob steklene posode, jo pogumno nagnil, tako da mu je vino kar klokotalo po grlu.

»Peke!, kuga in zlodej!« je klet Fink. »Za vraga: izpil bo!«

V posodi je preostalo malce vina, vendar ga je bilo preveč. Preden ga je Montanus mogel použiti, je od groze izbuljil oči. Žile so se mu napele in obraz mu je posinil.

Škorenj mu je padel iz rok na tla in se raztrescu. Hivec je začel krliti z rokama po zraku. Odprtih ust je začel hropeti. Nato je debeli Montanus kot polna vreča telebnil na tla in s težkim telesom strl pod sabo stol.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Stabilizacija pomeni drugačno obnašanje tudi v telesni kulturi

V zadnjih letih smo v vseh štirih pomurskih občinah dosegli nagel razvoj telesne kulture na vseh področjih. To smo lahko dosegli zaradi izrednega družbenega poslušna za to dejavnost, saj se je materialna osnova iz leta v leto bogatila. To pa je hkrati tudi omogočalo načrtovano usmeritev, reševanja strokovnih kadrov in športnih objektov. Gospodarske težave, s katerimi se srečujemo v naši družbi, in stabilizacijska prizadevanja pa se odražajo tudi v telesni kulturi, saj le ta ne more biti izjema. Kako smo se v pomurskih občinah vključili v stabilizacijska prizadevanja na področju telesne kulture, kako jih občutimo in kako jih bomo še občutili, to je bila tema razgovora s predsedniki skupščin telesnokulturnih skupnosti pomurskih občin. Na vprašanja so odgovarjali: JOŽE KOVAČ — predsednik skupščine TKS Murska Sobota, JANEZ ŠEDIVY — predsednik skupščine TKS Gornja Radgona, VINKO KLEMENČIČ — predsednik skupščine TKS Ljutomer in MARJAN DOMINKO — predsednik skupščin TKS Lendava.

VESTNIK: Kako se telesna kultura vključuje v stabilizacijska prizadevanja v pomurskih občinah?

JOŽE KOVAČ — Skupščina TKS Murska Sobota in vsi njeni odbori se že vse letošnje leto v telesni kulturi ubadajo s problematiko, ki je vezana na stabilizacijska prizadevanja naše družbe kot celote. Konkretno smo na osnovi usklajevanja prispevnih stopenj sredi leta znižali prispevno stopnjo za telesno kulturo in šport. Delegati so tako usmeritev sprejeli z razumevanjem, vendar ob tem izpostavili probleme, s katerimi se bodo srečevala posamezna društva in panoge zaradi nenehnega povečevanja stroškov, ki pestijo telesno kulturo. Zmanjšani obseg sredstev pa bo močno občutili v letu 1983, ko bomo prisiljeni tekmovali le v tistih panogah, za katere se bomo samoupravno dogovorili in dogradili le tiste športne objekte v minimalnem obsegu, ki so najnujnejši. Že sedaj lahko ugotovimo, da bosta množičnost, in do neke mere kvaliteta okrnjeni, čeprav si tega nihče, ki dela v telesni kulturi, ne želi. Najmanj pa si to želijo mladi športniki, ki so pripravljani žrtvovati svoja mlada leta za to, da dosežejo na športnem področju pomembne uspehe.

JANEZ ŠEDIVY — Program dela smo prilagodili možnostim razvoja telesnokulturne dejavnosti v naši občini. Vsebinska je po obsegu dovolj široka, pestra in zanimiva, ter omogoča vključevanje tekmovalcem in rekreativcem. Aktivnosti potekajo v prostem času, po možnosti na prostem ozirno v telovadnicah. Prilagojene so tako, da se lahko koristi čimveč dnevne svetlobe. Celotna aktivnost je zasnovana na amaterski osnovi. Športno-politične manifestacije potekajo ob pomembnejših jubilejih ob zmanjšanem trošenju družbenih sredstev. Pri športni rekreaciji bomo še naprej uveljavljali princip lastne udeležbe (osebni prevozi, vstopnina, nabava opreme itd.).

VINKO KLEMENČIČ — Že skupščina prejšnjega sestava je zmanjšala število prioritarnih športnih panog, delegati v novem sestavu pa so na prvem zasedanju bili mišljenja, da je potrebno sedanje število prioritarnih panog v občini še zmanjšati. Ugotovljamo namreč, da je program telesne kulture v ljutomerski občini preširoko zastavljen glede na razpoložljiva sredstva, ki se zbirajo pri TKS Ljutomer.

MARJAN DOMINKO — V lendavski občini smo v telesni kulturi sprejeli stabilizacijsko-varčevalne ukrepe za smotno porabo razpoložljivih finančnih sredstev. To velja tako za TKS. ZTKO kot osnovne telesnokulturne organizacije. Ugotovljamo, da smo sredstva v telesni kulturi trošili smotr-

JOŽE KOVAČ

no po sprejetih programih. Prav tako nismo širili programov. Na področju športne rekreacije so večino sredstev prispevali udeleženci sami. V selektivnem ozirno tekmovalnem športu se je omejevala poraba sredstev že v pripravljalnem obdobju, tako da so se priprave posameznih ekip odvijale doma. Zmanjševali smo tudi število prijateljskih tekem, ki so bile vezane na potovanja, za prevoz športnikov pa uporabljali javna prevozna sredstva.

VESTNIK: Ali je stabilizacija v telesni kulturi občutiti predvsem pri zmanjševanju sredstev?

JOŽE KOVAČ — Stabilizacija že sama po sebi pomeni drugačno obnašanje na področju celotne porabe. Tudi telesna kultura ne more biti izjema. Sredstva, ki so bila v letu 1982 na razpolago, nam glede na prvotne programe niso zadoščala. Zato smo

vodili akcijo za realizacijo realnih programov glede na prioriteto in pomen posameznih dejavnosti, kot je bilo dogovorjeno. Pri tem smo zlasti upoštevali, da se številčnost tistih, ki se ukvarjajo s športom, ni znižala in da smo obdržali kvaliteto na primerni ravni. Ugotovimo lahko, da smo v tem uspeli, kar dokazujejo športni uspehi na republiških, državnih in balkanskih prvenstvih. To pa hkrati pomeni tudi obveznost za vnaprej, kar pa tudi pogojuje finančna sredstva. Z nadaljnjim zniževanjem sredstev v letu 1983 se bomo morali dogovoriti, kako bomo z razpoložljivimi sredstvi zadovoljili tiste potrebe, katerim se ne moremo odpovedati. Istočasno pa bomo

JANEZ ŠEDIVY

morali uvajati nove oblike športnega delovanja med mladino, delavci in občani, ki so koristne, hkrati, pa cenejše.

JANEZ ŠEDIVY — Sredstva se v telesni kulturi iz leta v leto zmanjšujejo. Povprečna rasti sredstev v srednjeročnem obdobju je namreč planirana z minus ena. Na drugi strani pa se program celo veča. Občutno se veča tudi število aktivnih udeležencev, kar zlasti velja za športno rekreacijo.

VINKO KLEMENČIČ — Po devetmesečnem po-

slovanju naše skupnosti smo ugotavljali, da se planirana sredstva za telesno kulturo niso stekla in da je položaj zaskrbljujoč. Steklo se je celo za 13,10 odstotkov manj sredstev od planiranih. To pa hkrati tudi pomeni, da večjega priliva sredstev ne moremo pričakovati tudi v letu 1983, s tem pa tudi ne širitve programa telesne kulture. Zato si bomo morali prizadevati, da z istimi družbenimi sredstvi naredimo mnogo več, čeprav tudi doslej ni bilo razpisništva. Lahko celo trdim, da je bila telesna kultura v ljutomerski občini s skromnimi sredstvi doslej na zavidljivi ravni. Ugotovljamo pa, da jetekmovalni sistem zelo drag, zato smo se odločili, da program telesne kulture skrečimo in opustimo tiste panoge, ki doslej niso bile vzgled naši občini. Večji

VINKO KLEMENČIČ

poudarek bomo dali strokovni vzgoji, ki zagotavlja boljše prihodnost.

MARJAN DOMINKO — Gospodarske težave so vsekakor prizadele tudi telesno kulturo, saj se zbirajo premalo sredstev za izvajanje programov. Že od leta 1979 se v lendavski občini zmanjšuje prispevna stopnja za telesno kulturo in trenutno imamo v Sloveniji najnižjo (0,18). Zato tudi v letu 1983 ne moremo pričakovati, da se bodo sredstva za telesno kulturo izboljšala. Sredstva, s katerimi razpolagajo osnovne telesnokulturne organizacije, ne zadoščajo za realizacijo osnovnih programov, ki smo jih sprejeli na začetku leta. Da je dejavnost ostala vsaj na isti ravni kot prej, so vsekakor veliko storili prizadevalni amaterski telesnokulturni delavci.

VESTNIK: Kako pa je z investicijami v telesni kulturi? Ali bo mogoče prej načrtovane naložbe realizirati?

JOŽE KOVAČ — Srednjeročni program investicij smo že v letu 1982 spreminili in izgradnjo objektov, za katere ni realnih možnosti za njihovo realizacijo, prenesli na poznejše obdobje. V mislih imam večnamensko telovadnico v Murski Soboti, ki je bila načrtovana v okviru referendumskega programa. V letu 1982 smo s sredstvi TKS sofinancirali tiste športne objekte, ki so jih planirali posamezni dejavniki na terenu in za katere so bila zagotovljena sredstva. Gre predvsem za spremljajoče objekte pri športnih igriščih po vaseh, sofinancirali pa smo tudi izgradnjo tribun v rekreacijskem centru v Murski Soboti in drsališča v Murski Soboti. Sredstva, ki se bodo zbrala v letu 1983 bomo usmerjali v skladu s skrečnim programom dograjevanja športnih objektov. Ta sredstva pa bodo relativno majhna.

JANEZ ŠEDIVY — Investicijska vlaganja so v tem srednjeročnem obdobju skorajda zaustavljena. V radgonski občini TKS nima programirane investicije do leta 1985. Sofinancirala bo le nekaj manjših igrišč v oddaljenih krajevnih skupnostih in izgradnjo strelišča v Gornji Radgoni. Sicer pa

MARJAN DOMINKO

bomo zbrana sredstva rabili za nujna vzdrževanja obstoječih športnih objektov. Teh sredstev pa je zdaleč premalo, da bi lahko zadovoljili vse potrebe.

VINKO KLEMENČIČ — Čeprav bi v ljutomerski občini potrebovali še nekatere športne objekte, najbolj telovadnice, si tega v sedanjem času ne moremo privoščiti, zato smo se odločili, da v naslednjih letih ne bomo investirali v noben nov telesnokulturni objekt. Večjo pozornost pa bomo morali posvetiti vzdrževanju in urejanju že obstoječih športnih objektov.

MARJAN DOMINKO — Investicije v Telesni kulturi predstavljajo v lendavski občini poseben problem. V naši občini namreč že nekaj let nismo zgradili pomembnejšega športnega objekta. To pa iz razloga, ker nam primanjkuje finančnih sredstev za vzdrževanje objektov. Športne objekte v glavnem vzdržujejo osnovne telesnokulturne organizacije skupaj s krajevnimi skupnostmi. Veliko športnih objektov je v okviru šol in te skrbi za njihovo vzdrževanje. TKS le s pičlimi sredstvi pomaga pri vzdrževanju športnih objektov. Pomembna pridobitev za našo občino je pokrit bazen, ki ga gradi Integral v okviru

hotela Lipa in bo dograjen v začetku leta 1983. Del sredstev za ta objekt je prispevala tudi TKS Lendava. Občani krajevne skupnosti Lendava pa so v tem srednjeročnem obdobju izglasovali samoprispevek za izgradnjo letnega kopališča, ki je nujno potreben. Gradnja bo verjetno potekala etapno. To pa bo hkrati v lendavski občini največja investicija na področju telesne kulture v tem srednjeročnem obdobju.

VESTNIK: Kaj pa si v telesni kulturi obetate od stabilizacijskega leta 1983?

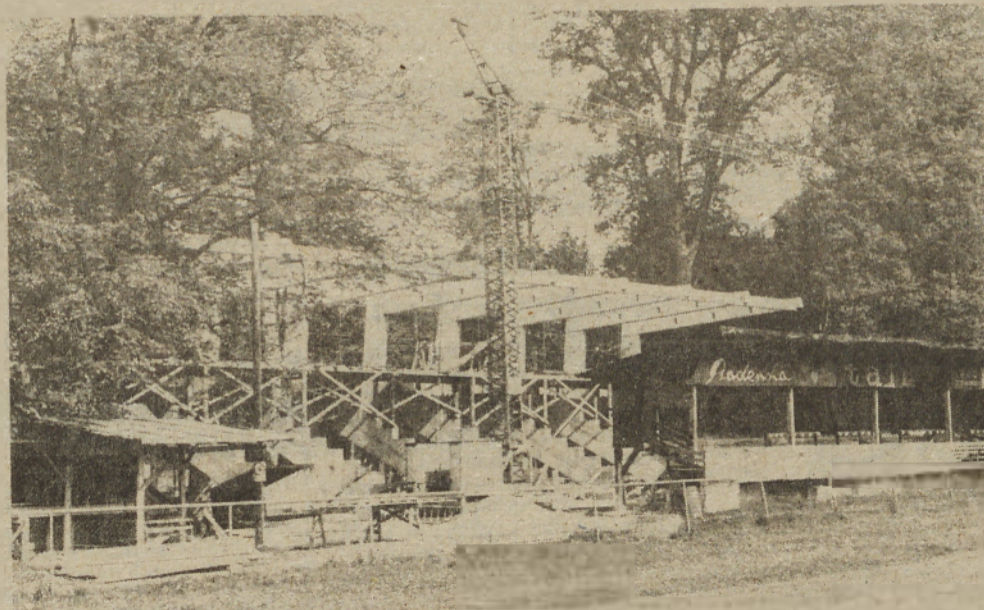
JOŽE KOVAČ — Ker pomeni leto 1983 nadaljevanje sprejete in že realizirane telesne kulture v letu 1982, stopamo v novo leto pripravljeno. Pri tem mislim, da bomo razvijali in krepili tisto športno delovanje, za katero se bomo skupno dogovorili. Srečevali se bomo s problemi, ki so vezani na udeležbo naših športnikov na tekmovalnih. Tekmovalni sistemi so izredno dragi in skrajni čas je, da tudi v jugoslovanski sistem tekmovalnj zaide stabilizacijski duh. Nemogoče je namreč usklajevati realizacijo tekmovalnega sistema, sprejetega v predstabilizacijskem obdobju z zniževanjem sredstev, ob tem, da stroški, ki so vezani na taka tekmovalnja, nenehno rastejo. Pobudo o racionalizaciji tekmovalnih sistemov je sprejela tudi naša skupščina TKS in jo posredovala TKS Slovenije, vendar nam usoda tega predloga ni znana. Kljub vsem težavam pa smo športni delavci in športniki v soboški občini še vedno optimisti in prepričani smo, da bomo tudi v letu 1983 pričr prenekateremu osvojenemu naslovu in dobri rezultatom.

JANEZ ŠEDIVY — Sredstva TKS v radgonski občini se bodo v letu 1983 predvidoma povečala za 12,3 odstotka v primerjavi z letom poprej. To pa ne bo zadostovalo za pokritje potreb, ki jih izkazujejo osnovne telesnokulturne organizacije. Programi društev se ne bodo krčili, kar pomeni, da bo potrebno še več storiti pri racionalnem trošenju razpoložljivih sredstev in povečati lastno udeležbo.

VINKO KLEMENČIČ — Mislim, da kljub stabilizacijskim prizadevanjem v letu 1983 v ljutomerski občini na področju telesne kulture ne bi smeli nazadovati. Če se bomo že morali odpovedati nekaterim dragim tekmovaljem, pa bomo organizirali več cenejših tekmovalnj, s katerimi bomo pritegnili k aktivnosti več delovnih ljudi in občanov.

MARJAN DOMINKO — V letu 1983 v lendavski občini ne predvidevamo širitev programa, ker tudi ne predvidevamo večjega dotoka sredstev za telesno kulturo. Mi, ki delamo v telesni kulturi, bomo veseli in zadovoljni, če bomo lahko v letu 1983 realizirali enak program, kot smo ga leto poprej.

FERI MAUČEC

Izgradnja novih tribun na igrišču Mure v Murski Soboti. Kdaj bodo lahko ljubitelji nogometa gledali tekme z novih tribun?

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

TRČILA VLAK IN AVTOCISTERNA

Milan D., 32 let, iz Vanča vasi se je 28. decembra pešal z osebnim avtom proti Radencem. Zaradi neprimerno hitrosti in poledenele ceste je vozilo na mostu čez rjav Muro zaneslo, zapeljal je na levo, peljal kakšnih 10 metrov po nasipu, nato pa je trčil v telefonski drog. Materialna škoda znaša 180 tisočakov, telesnih poškodb pa ni utrpel ne voznik ne njegova sopotnica.

Voznik osebnega avta Stefan B., 43 let, iz Šušincev 10, se je 28. decembra pešal iz Mačkovec proti Murški Soboti. Kakih 300 metrov od gostilne Baznac na Vaneči mu je nasproti pripeljal avtobus. Stefan B., ki je menda vozil z neprimerno hitrostjo, je spregledal pred saboj parkirano avto, ki je bil v okvari, ko pa ga je sicer opazil, je začel zavirati, vendar je bilo že prepozno; zaneslo ga je na levo, zaprl je pot avtobusu in ta je trčil v njegov osebni avto. Skupna škoda znaša 120 tisoč dinarjev.

28. decembra se je ob 14.25 uri zgodila prometna nesreča na prelohu ceste čez železnico v Petišovcih. Voznik avtomobilske cisterne z dvema priklopnikoma 42-letni Stefan N. iz Murškega Središča je spregledal prihajajočo diesel lokomotivo in zapeljal na železniške tir. Lokomotiva, ki jo je upravljal Dragotin L. iz Pretneca pri Čakovcu, je sicer zavirala, vendar je kljub temu trčila v avtomobilsko kabino, potisnila avto 14 metrov naprej, nakar se je obrnil na bok. Šofer se je lažje poškodoval, gromna škoda pa znaša 380.000 dinarjev. Zaradi nesreče je bil železniški promet prekinjen do 10. ure.

Zaradi neprimerno hitrosti je Ivan Š., 40 let, iz Spodnje Sčavnice 18 zapeljal z osebnim avtom na travnik, kjer se je vozilo večkrat prevrnilo. Materialna škoda znaša 60 tisočakov.

Na mokrem delu ceste, v ostrim ovinku v Tašanovcih, je zaneslo osebni avto Milana V. iz Filovce. Avto se je večkrat prevrnil, voznik pa je padel iz njega ter se hudo poškodoval. Materialna škoda pa znaša 10 tisočakov.

29. decembra se je zgodila v Mezni industriji, TOZD Klavnica Murška Soboti, huda delovna nesreča. Tekoči trak je namreč zagrabil laketa Franca N., 28 let, iz Bratoncev, mu jo potisnil v klop v bazenu in mu jo prelomil v nadih. Gre za hudo delovno nesrečo. Tudi zaradi tega, ker je poškodovanec dobil opelkline druge oziroma tretje stopnje. Propeljali so ga na klinični center v Ljubljano.

S. S.

V občinskih organih manj nerešenih zadev

Prav gotovo je zanimiva informacija o reševanju zadev v upravnem postopku pri upravnih organih občine Murška Soboti v devetih mesecih letošnjega leta, saj daje natančnejši pregled o rešenih in nerešenih zadevah pri skupščinskih organih ter primerjavo z enakim lanskim obdobjem. Na „občini“ so letos sprejeli v reševanje 44643 zadev, konec septembra pa je ostalo nerešenih 3393 zadev ali 7,04 odstotka. Iz leta 1981 in prejšnjih let je bilo prenesenih 3583 zadev, kar pomeni, da so se morali v prvih devetih mesecih letošnjega leta ubadati skupno z 48226 zadevami. Pri tem je vsakakor pomembno dejstvo, da je mursko-soboškimi upravnimi organi uspelo v roku rešiti 43476 zadev oziroma 90,15 odstotka skupnega števila primerov. Zanimiv je tudi podatek, da so ugodno rešili celo 99,75 odstotka zadev, le 0,25 odstotka vlogam pa niso mogli ugoditi.

Sicer pa se je v primerjavi s tridesetletjem lanskega leta, ko so obravnavali 41369 zadev, v letošnjem letu to število povečalo za 6857 primerov ali za 16,62 odstotka. Po drugi strani pa se je število nerešenih zadev, kar je zlasti spodbudno, zmanjšalo v enakem obdobju za 482 zadev ali 12,44 odstotka. Toda v tem času se

je močno dvignilo število pritožb, in sicer od 53 na 192 zadev, kar pomeni 262,27-odstotno povečanje.

Če nekoliko podrobneje pogledamo posamezne upravne organe, vidimo, da je imel največ nerešenih zadev komite za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve. Skupno je namreč ostalo nerešenih 1835 primerov ali 47,56 odstotka zadev. To narekuje podrobnejšo analizo, kje in zakaj so zadeve ostale nerešene; to pa naj bi bila osnova za njihovo hitrejšo reševanje. Kot kažejo podatki, večino vlog niso mogli ugodno rešiti zaradi pomanjkljive dokumentacije, soglasij, raznih atestov in drugih poročil, ki jih morajo predložiti stranke. Iz tega razloga je bilo približno 40 odstotkov vlog rešenih po pretoku zakonskega roka, nekaj lokacijsko-tehničnih dokumentacij s potrebnimi soglasji pa Zavod za ekonomiko in urbanizem ni mogel izdelati v zakonskem roku. Na manjše število rešenih zadev pa je vplivala tudi nezasedenost referata in daljša bolniška odsotnost referenta za gradbene zadeve, ki zdaj opravlja dela in naloge v skrajšanem delovnem času. Vedeti je treba tudi to, da se je v sprejemom zakona o cestah povečalo število

opravi na področju cest in komunalne delovne mesto komunalnega referenta pa je že dve leti nezasedeno. Zato je vrsta nalog prenešana na ostale referente v upravnih organih.

Precejšnje število nerešenih zadev pa se je nakopičilo tudi v komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, in sicer 41,88 odstotka vseh primerov. Zlasti velja to za področje drobne gospodarstva, kjer se iz leta v leto pojavljajo iste pomanjkljivosti. Stranke namreč predložijo nekompletne vloge, saj mnogokrat manjkajo različni dokumenti ali potrdila. Zanimivo je, da so največ nerešenih vlog predložili delavci na začasnem delu v tujini. Verjetno je temu vzrok bojazen let-teh, da se ob vrnitvi domov zadeve ne bi predložile zavlekle. Največkrat potrebujejo potrdila za uvoz opreme, strojev ali orodja, za ureditev in obratovanje obrtnih delavcev.

Kot pravijo na komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, jim potrdila sicer izdajo, spisi pa ostanejo nepopolni in mirujejo, saj jih ni možno rešiti vse dotlej, dokler se posameznik ne vrne za zmeraj domov. Tudi v upravi za družbene prihodke je situacija podobna, saj jim je ostalo še 39,05 odstotka

nerešenih zadev. Večina primerov odpade na odmero davka iz obrnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter iz negospodarstva, kar bi naj v prihodnje hitreje reševali.

Tega dela pa so se nadvse uspešno lotili v sekretariatih za notranje zadeve in za ljudsko obrambo, saj je ostalo v prvih devetih mesecih letos nerešenih le 0,69 oziroma 2,40 odstotka primerov.

Milan Jerše

— ATLETIKA — Balek lovi mednarodno normo

AZI je objavila mednarodne norme za nastop na I. atletskem svetovnem prvenstvu, ki bo prihodnje leto v Helsinkih. V disciplini 20 km hitre hoje je norma 1:31:00,0. To normo, ki jo je treba doseči v prihodnjem letu, tekmovalci v hoji Milan Balek iz Murške Sobote letos že skoraj dosega. Zaoostaja le še za 28,6 sekunde. Milan Balek je namreč postal športnik zveznega razreda. Na rang lestvici za letošnje leto je na 2. st. na cesti pa 3. v državi.

— STRELSTVO — Pionir Filipič šesti

V Ljutomeru je bilo tekmovanje v streljanju z zračno puško za družinsko „zlato puščico“. Udeležilo se ga je 25 strelcev in strelk. Družinsko „zlato puščico“ je osvojil Stanko Kapun, za največje presenečenje pa je poskrbel pionir Filipič, ki je s 530 krogi osvojil šesto mesto. Prijetno presenečenje predstavlja tudi tretje mesto Lidi-je Belec.

R. Kapun

MEDNARODNI NOGOMET

Kadeti Lendave na Madžarskem

V Zalaegerszegu na Madžarskem je bil mednarodni nogometni turnir kadetov za drugi zimski pokal, na katerem je sodelovalo 12 moštev iz Avstrije, Jugoslavije in Madžarske. Tekmovali so v dveh skupinah. Našo državo sta zastopali kadetski reprezentanci Lendave in Maribora. Lendava je v skupini A osvojila peto mesto, v skupni uvrstitvi pa deseto.

Rezultati: Lendava: Avstrija 3:0, Lendava: Ferencvaros 2:5, Lendava: KSI 1:5, Lendava: Papa 1:1, Lendava: ZTE 4:7 in Lendava: Maribor 1:8.

V slovo učiteljici Ljubi Berce

V mesecu oktobru je tiho in skromno odšla od nas učiteljica, ljutomerska domačinka, Ljuba Berce. Njene nekdanje kolege in kolegice, prijateljice in ljutomerčane je pretresla vest o njeni smrti.

S svojim možem, Raikom Bercom, zavednim in naprednim učiteljem, je prišla v Ljutomer oziroma Križevce pri Ljutomeru že 1936. leta. Tu je vzgajala mladi red v ljubiznem do domovine, napredno, požrtvovalno in zavzeto. Tega ni preziral okupator, ki je Berce tovarno družino med prvimi pregnal in izselil na Hrvaško. Tu se je pričela tmjeva pot zanjo, za njenega majhnega sina in moža, ki se je že preje vključil v partizanski boj in v Našicah izgubil na pragu svobode življenje.

Njo je peljala pot iz Hrvaškega na Kočevsko, kjer je s sinom in kolegico Julko Stopar romala od kraja do kraja, od šole do šole in prestajala vse grozote okupacije. To so bili italijanski napadi, borbe med partizani in Italijani bombardiranja, italijanska okupacija, pomanjkanje hrane itd. Kolikokrat mi je pripovedovala o strahotah, ki so jih prestajali, saj so večkrat za las ušli smrti. Na Kočevskem je aldavno pomagala partizanom, saj je bila članica rajonskega odbora OF Kočevska Reka in za svoje sodelovanje s partizanskim gibanjem je bila odlikovana z ordenom zaslug za narod s srebrnim vencem.

Po osvoboditvi se je sama z otrokom vrnila v Ljutomer in zopet pričela z vzgojno-prosvet-

nim delom. Delala je tudi v organizacijah in društvih. Prizadevno in uspešno je bilo njeno delo v DPM in RK.

Ko je že bila upokojena, se je zaradi potrebe po kadrih vključila v delo osnovne šole s prilagojenim učnim programom in uspešno in zavzeto vzgajala in usposabljala za življenje prizadete otroke.

Ceprav je naša Ljuba dočakala, kot rečeno, lepa leta, ne moremo njeni prijatelji in znanci doumeti, da je res ni več. Potrpeljivo je prenašala težko bolezen in vse tegobe, s katerimi ji življenje ni prizanašalo. Med nami bo ostal lep spomin na dobro kolegico, prijateljico, učiteljico, spomin na dobrega človeka.

Milena Pirter

ODKUPUJEMO SVINJSKE TER OSTALE KOŽE PO UGODNIH CENAH!

KOŽA JE ZA KOTO!

KOTO
Koteks tobas in zbiralnica kmetijskih zadrug

VSEM KMETOVALCEM ŽELIMO SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1983!

Prispevki za kirurgijo

ZA IZGRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI:

OOS pri SDK Murška Soboti (namesto venca na grob pok. očeta sodelavke Hari Ane. Krašči (63) — din 1.000,00; OOS pri SDK Murška Soboti (namesto venca na grob pok. mame sodelavke Grgarič Terezije) — din 1.000,00; Jugobanka Murška Soboti (namesto venca za pok. očeta sodelavca Banfi Emila) — din 1.000,00; Društvo invalidov Murška Soboti (namesto venca pok. Gutman Antona Bogojina 2. Rojsar Alojza Jurij 43. Buček Antona Sotina 100) — din 600,00; »Radenska« Radenci OOS sind. (namesto venca pok. očetu Vukelič Dragota iz Radence) — din 700,00; »Radenska« DSSS Radenci (namesto venca pok. očetu Vukelič Dragota iz Radence) — din 1.600,00; OOS Delovna skupnost PZC Murška Soboti (namesto venca na grob pok. očeta sodelavke Kološa Jožice) — din 500,00; SDK Murška Soboti (namesto venca na grob pok. Bombek Anice, Dr. Frana Kovačiča Ljutomer) — din 1.000,00; Sind. org. Potrošnik Murška Soboti TO Ljuba (namesto venca na grob pok. materi od Petrovič Ide) — din 1.000,00; Sind. org. Potrošnik Murška Soboti TO Preskrba (namesto venca na grob upokojenki Tkalec Mariji) — din 1.000,00; OOS Vzgojinarstveni zavod Murška Soboti (namesto venca pok. očetu Ficko Jožice) — din 800,00; Delavci otroškega dispanzerja TOZD Zdravstveni dom Murška Soboti (namesto venca na grob pok. očeta sodelavke dr. Dalič Blage iz Murške Sobote) — din 2.600,00; Hojer-Bučar. Naselje Prekmurske brigade 28 (namesto venca na grob za pok. Flisar Jolanko) — din 1.000,00; Janez Hojer, M. Soboti, Lendavska 22 (namesto venca na grob za Flisar Jolanko) — 1.000,00 din; OO sind. Potrošnik Murška Soboti TO PR (namesto venca na grob pok. očetu od Horvat Terezi) — din 1.000,00; Stanovalcji bloka Murška Soboti, Lendavska 4 (namesto venca na grob pok. Kološa Jožeta, M. S., Lendavska 4) — din 2.900,00; OO Zveze sindikatov MURA TOZD Ženski plašči (namesto venca na grob Benkovič Stanoka) — din 1.000,00; Čimerman Ana, Staneza Rozmana 8, M. Soboti (namesto venca za Kološa Jožeta) — din 500,00; OO ZSMS KRKA TOZD ISIS Ljutomer (namesto venca za pok. Danija Mavriča) — din 1.000,00; Družina Lužik-Pavlinjek, Strukovci 23 (namesto venca na grob Flisar Ludvika iz Skakovec) — din 1.000,00; Družina Vučak, Strukovci 3 (namesto venca na grob Flisar Ludvika iz Skakovec) — din 1.000,00; Družina Andreč, Strukovci (namesto venca na grob Flisar Ludvika iz Skakovec) — din 1.000,00; Družina Oslaj, Puconci 9b (namesto venca na grob pok. Emilu Lastu, Dobrovnik) — din 1.200,00; Polanič Ema, M. S., Cankarjeva 86 (namesto venca za pok. Kulič Beleka, M. S.) — din 1.000,00; Polanič Ema, M. S., Cankarjeva 86 (namesto venca za pok. Lejko Jožefa iz Sodišince) — din 1.000,00; OOS pri SDK Murška Soboti (namesto venca na grob pok. mame sodelavca Zorec Slavka M. Soboti, Kidričeva 20) — din 1.000,00; Družina Horvat Jožeta, G. Petrovič 92 (namesto venca na grob pok. Nemet Janezu iz Mačkovec) — din 500,00; Obrtno združenje Murška Soboti (namesto venca za pok. Nemeth Janeza gostilničarja Mačkovec) — din 1.000,00; Društvo invalidov M. Soboti (namesto venca pok. Baranja Franca, Cankova 91) — din 200,00; Gorza Ana, Pečarovi (namesto venca za pok. Petrijan Karela iz Pečarovec) — din 500,00; Soštarec Geza, Puconci in Carni Ila Radenci (namesto venca na grob Zekš Jožeta iz M. Sobote) — din 1.000,00; Sind. org. Potrošnik TO VP M. Soboti (namesto venca na grob pok. očetu od Malačič Geza) — din 1.000,00; OOS Osnovne šole Edvard Kardelj (namesto venca na grob mami sodelavke Magde Gyergyek) — 1.000,00; Delavci skupne strokovne službe SIS družbenih dejavnosti M. Soboti (namesto venca na grob pok. očeta sodelavke Györfi Marije) — din 1.300,00; Horvat Stefan, Tomšičeva 5, Lendava — 300,00 din; Družine Kuhar, Pučko, Možir Puconci (namesto venca na grob-pok. Škrlec Karela iz Puconec) — din 1.000,00; Občinska strelska zveza M. Soboti (namesto venca na grob pok. očeta Malačič Geze iz Kančevce) — din 500,00; Društvo invalidov M. Soboti (namesto venca pok. Nemet Janca, Mačkovec 47 in Znidarič Ivana, Porčadinci 15) — din 400,00; Pasičnjek Vendel, Gorica 1, p. Puconci (namesto venca za pok. Tork Franca iz Gorice) — 500,00; Osnovna šola Cvetko Golar, Ljutomer (namesto venca pok. učiteljice Berce Ljube) — din 1.000,00; Mura TOZD Ženska oblačila M. Soboti — člani kolektiva IV izmene (namesto venca pok. očeta Žizek Antona) — din 1.130,00; Konferenca OOS Ljutomerčan, Ljutomer TOZD Ljutomerska klet (namesto venca na grob pok. Prašček Stanka, Radomerje) — din 1.000,00; OOS Ljutomerčan TOZD Vinogradništvo Ljutomer (namesto venca na grob pok. Prašček Stanka, Radomerje) — din 1.000,00; Zelko Zuža, Murška Soboti (namesto venca na grob pok. materi od Pintarič Irene) — din 500,00; Delavci skupne strokovne službe SIS družbenih dejavnosti M. Soboti (namesto venca na grob očeta naše sodelavke Horvat Pavle) — din 930,00; Družine Novak, Antalič, Boldžar (namesto venca pokojni mami od Mire Milošević iz M. Sobote, Ul. ob progji) — din 1.200,00; Polanič Ema, M. Soboti, Cankarjeva 86 (namesto venca za pok. Marto Kikec) — din 1.500,00; Falik, Vertov, Kocljeva 2, M. Soboti (namesto venca za pok. Kikec Marto, M. S.) — din 1.000,00; Člani kolektiva II. izmene TOZD Ženska oblačila Mura Murška Soboti (namesto venca pok. očetu Žizek Antona) — din 850,00; Družini Podlesek — Škrlec, M. Soboti (namesto venca na grob pok. KIKEC Marto iz M. Sobote) — din 1.000,00; KK Gorja Radgona TOZD Farma betonov Podgrad (namesto venca na grob pok. očeta od Kolmančič Marjana) — din 1.100,00; Benko Ciril, Kopitarjeva 5 (namesto venca pok. sosedi Marto Kikec) — din 2.000,00; VVE Štefana Kovača (namesto šopka za pok. Marto Kikec) — din 640,00; Suhadolnik, Kopitarjeva 25, M. Soboti (namesto venca pok. Marto Kikec) — din 1.000,00; OOSDK Murška Soboti (namesto venca na grob pok. moža sodelavke Pačnik Dragice, Cernelcavi n. h.) — din 1.000,00; Društvo invalidov M. Soboti (namesto venca za pok. Sabotin Rozo, Gančani 114) — din 200,00;

DAROVALCEM SE ZAHVALJUJEMO!
Prispevek nakazuje na račun: 51900-763-30297

krvodajalci

KONSTRUKTOR, TOZD GRADBENIŠTVO POMURJE M. SOBOTA — Jože Kocet (5), Ernest Makari (13), Drago Ficko (5), Jože Bedič (5), Bela Gorčan (3), Jože Ratnik (17), Franc Perič (9), Albin Bokan (13), Jože Zrnici (2), Stanislav Zver (2), Feliks Kerec (2), Stanko Fujs (1), Janez Zohar (1), Stefan Lanjšček (1), Jože Sreš (8), Anton Sreš (5), Janko Gomboc (4), Stefan Vereš (4), Ludvik Bagari (13), Lea Ulen (2), Ruža Martinčević (8), Geza Bencik (2), Alojz Kohek (2), Janez Govrč (1), Ladislav Kohek (2), Franc Prajndl (5), Janko Božič (42), Milan Zečević (1), Janez Žabotar (2), Janez Ovsenjak (4), Alojz Buzeti (6), Koloman Titan (10), Evgen Cener (1), Ivan Markoja (6).

PARIČNJAK — Zvonko Vaupotič (2), Marjan Založnik (15), Janez Oslaj (6), Anton Holc (30), Antonija Vaupotič (23), Karel Benko (7), Drago Bračko (6), Zvonko Filipič (3), Jože Babič (13), Anica Babič (9), Pavla Drobec (17), Nežika Bračko (1), Karel Kaučič (4), Nada Bačić (1), Emil Klemenčič (13), Karel Domanjko (3), Stanislav Hajdinjak (3), Alojz Puklavac (14), Marija Kaučič (4), Marjan Manko (4), Drago Puklavac (5).

KLUB MLADIH MURSKA SOBOTA, ORGANIZIRA

VELIKI TURNIR V MALEM NOGOMETU

KI BO 15. IN 16. JANUARJA 1983 V TELOVADNIH PROSTORIH SREDNJEŠOLSKEGA CENTRA, MURSKA SOBOTA.
ZREBANJE EKIP BO V PETEK, 7. JANUARJA 1983 OB 18. URI V TVD PARTIZAN, MURSKA SOBOTA.

Radijski in televizijski spored od 7. do 13. januarja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

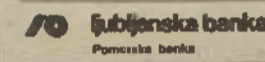
RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 - Aktualno - petek, 8. januarja, 18.00 - Najlepše želje s sestitkami in pozdravi, 19.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

10.00 Poročila, 10.05 Tv v šoli (do 12.05), 17.20 Poročila, 17.25 Jazz na ekranu: Kitarski duo Toto Blanke-Rudolf Dašek, 1. oddaja, 17.55 Arabela, češkoslovaška nadaljevanka, 18.25 Obzornik, 18.40 Arhitektura: Prostor in arhitektura, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Lovci ubijajo, ameriški film, 21.35 Zrcalo tedna, 21.55 C. Desailly: Nove tigrove brigade, francoska nanizanka, 22.50 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Test, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Palčki nimajo pojma, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Narodna glasba, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasba za flavto, 20.50 Zagrebška panorama, 21.05 Dokumentarna oddaja, 21.55 Nočni kino: Deželanka, švicarski film (do 23.40)

TV ZAGREB

Prvi program 8.55 Za otroke zdomcev, 17.40 Poročila, 17.45 Palčki nimajo pojma, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Rijeke, 18.45 Aktualnosti, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sinovi in ljubimci, 21.00 Melodije leta, 21.45 TV dnevnik, 22.00 Gost urednik

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Jadrnica Blue Fin (film), 11.55 Zgodbe iz ZOO, 12.15 TV reportaža, 13.00 Opoldanska redakcija, 15.00 Pravična nevesta, 15.55 Življenje med živalmi, 16.40 Ladjar, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Hallo Spencer, 17.55 Spanček Zaspanskec, 18.00 Pan-optikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Kottan preiskuje (film), 21.30 Avstrijski kviz, 20.20 Sport, 22.35 Nočni studio.

Drugi program 15.30 Što umetnia, 15.45 Zgodovina kamere, 16.15 Risanka, 16.45 Naša šola, 17.15 Guinessova knjiga rekordov, 18.00 Ironimus, 18.30 Brez domovine, 19.30 Cas v sliki, 20.15 TV medicina, 21.10 Znanost, 21.30 Politika v petek in 10 pred 10, 22.20 Nepremagljivi (film), 0.15 Što umetnin

TV MADŽARSKA

8.25 in 13.40 Šolska TV, 15.35 Večeri v Golyavaru, 16.15 Poštni predal 250, Maria-Takaacs, 16.30 Ob prazniku Kambodže, 16.50 5 minut meteorologije, 16.55 Od rojstva do rojstva, 17.30 Navzkrižno vprašanje, 18.05 O poklicih, 18.35 Konjski Sport, 19.30 TVD, 20.00 Prisdoslovni film, 21.20 Ideje, 22.50 TVD, 23.00 Selitev duš, TV igra.

TV KOPER

13.30 Odrpta meja - Oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 16.30 Odrpta meja - Oddaja v slovenskem jeziku (ponovitev), Videoteleks, 17.00 Z nami pred kamero - Oddaja v živo - vodi Giorgio Visintin, 17.05 - TVD - novice, 17.10 TV šola, 18.00 Visok pruski - zabav. glas. oddaja, 19.00 Aktualna tema, 19.30 TVD - stičišče, 20.15 Usoda človeka - celov. film, igrajo: Sergei Bondarcuk, Pavlik Boriskin, režija: Sergei Bondarcuk, 21.45 TVD - danes, 22.00 Baletni večer, TVD - danes

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 - AKTUALNO - sobota, 9. januarja, 18.00 - Najlepše želje s sestitkami in pozdravi, 19.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 Loskitik in oblak, sovjetska risana serija, 8.25 Ciciban, dober dan: Zima pleše, 8.40 Arabela, češkoslovaška nadaljevanka, 9.10 Pisani svet: Črni mrav, 9.40 Vesolje: Obale vesoljskega morja, angl. poljudnoznanstvena serija, 10.40 Muzeji Makedonije: Muzej mesta Skopje, 11.10 Ljudje in zemlja, ponovitev, 12.10 Poročila (do 12.15), 15.15 Poročila, 15.20 Dolina Gwangi, ameriški film, 16.55 PJ v košarki - Cibona: Zadar, prenos, v odmoru, 18.30 Sebastijanova babica: Nogometna tekma, risanka, 18.45 Muppet show: Christopher Reeves, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Vzpon in padec Legsa Diamonda (delovni nasl.), ameriški film, 21.40 Večer s skupino Hazard, 22.25 Poročila,

Oddajniki II. TV mreže: 16.45 Test, 17.00 Dobimo se na vogalu, predstava gledališča Boško Buha, 18.00 O. Davičo: Pesem, ponovitev TV nadaljevanke, 19.00 Domači ansambli: Ansambel Lujeta Slaka, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Tv kasete: Tereza Kesovija, 20.30 Potezija, 21.05 Poročila, 21.10 Feljton, 21.40 Športna sobota, 22.00 Dediščina za prihodnost: Uničevanje in obnavljanje (do 22.45)

TV ZAGREB

Prvi program 9.30 Za otroke zdomcev, 16.10 Sedem TV dni, 16.40 Poročila, 16.45 TV koledar, 16.55 Košarka: Cibona-Zadar, 18.30 Prisdoslovni vaši, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 ob 3.10 za Yumo (film), 21.35 Dnevnik, 21.50 Koncem tedna

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Smučarski TV tečaj, 11.05 Družinski magazin, 11.35 Partia v a molu J. S. Bacha, 12.05 SP v smučanju, 14.35 Ljubezenska komedija (film), 16.00 Pravična nevesta, 17.00 Gradbišče, 17.30 Flipper, 17.55 Spanček Zaspanskec, 18.00 Tedenski TV spored, 18.25 Dober večer v soboto, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Avstro-show, 21.50 Sport, 22.35 Tosca na trampolinu

TV MADŽARSKA

8.05 Šolska TV, 8.45 Ponovitev, 14.00 Človekova glasba, 14.55 Dekleta, dokumentarna reportaža, 15.20 Glasno, 16.05 Sotrupin, 16.35 Stop! 16.45 Bitka v snegu, TV film, 17.50 Andi '82, 18.20 Peščena ura, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Sledi kameli!, angl. filmska komedija, 21.35 Ansambel Vmoto-rock, 22.05 Amer. film Povečanje, 23.55 TVD.

TV KOPER

16.45 Z nami pred kamero - Oddaja v živo vodi Giorgio Visintin, 16.50 TVD novice, 16.55 Košarka - jugoslovansko prvenstvo: Zagreb: Cibona-Zadar, 18.30 Inšpektor Bluey - serijski film, 19.30 TVD stičišče, 20.00 Doktor, rad bi bil lepši - lepolna kirurgija, 20.15 Mladi pobojci - serijski film, 21.15 TVD danes, 21.30 Gospa Ministrica - TV drama - I. del

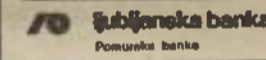
RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 - Najlepše želje s sestitkami in pozdravi, 11.00 - Srečanje na pomurskem valu, 12.00 - Spored v madžarskem jeziku, 13.00 - Doma in onkraj meja, 13.30 - V nedeljo popoldne, 14.30 - Najlepše želje s sestitkami in pozdravi, 16.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.40 Poročila, 9.45 Živ žav, otroška matineja, 10.35 M. Božič: Človek in pol, nadaljevanka TV Zagreb, 11.35 625, oddaja za stik z gledalci, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila (do 13.05), 14.15 Addio Piccola Mia, vzhodnonemški film, 16.15 Poročila, 16.20 Ljubljana: Finale dnevnikovega turnirja v malem nogometu, 17.30 Naš kraj: Radovica, 17.45 Športna poročila, 18.00 Polarniki, dokumentarna oddaja, 18.20 Potreiti: Mile Klopčič, 18.55 Ne prezrite, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.23 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 10.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Mrtvi se ne vračajo, 1. del nadaljevanke TV Novi Sad, 21.00 Športni pregled, 21.35 Živeti z naravo, dokumentarna serija TV Sarajevo, 22.20 Poročila.

Oddajniki II. TV mreže: 15.15 Igrani film, 17.05 Nedeljsko popoldne, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasbena oddaja, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Slovo od miru, vzhodnonemška nadaljevanka (do 22.30)

TV ZAGREB

Prvi program 10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko popoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija dober dan, 13.30 Kuruz - rastlina bodočnosti, 14.00 Narodna glasba, 14.30 Freske Jugoslavije, 15.15 Po sledi hčerke (film), 17.05 Od daleč - od blizu, 19.00 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Agresorji (nadaljevanka), 21.00 Športni pregled, 21.30 Potopis, 22.00 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program 11.00 ORF Stereo-koncert, 12.20 Naša šola, 12.55 Fant z zelenimi lasmi (film), 16.45 Listamo po slikarici, 17.05 Lutke, 17.15 Muminsi (risanka), 17.40 Četadek, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Vodje po operi 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Luisa Miller (opera), 22.40 Sport.

TV MADŽARSKA

8.00 Šola za vsakogar, 9.00 Za otroke, 11.35 Glasbeni butik, 14.40 Pesem doni, 15.05 Spored prihodajega tedna, 15.30 K seriji Audrey Hepburn: Dvoje na poti, angleški film, 17.30 Uzbekistan, 4. del, 18.00 Delta, znanstveni magazin, 19.00 Teden: aktualne reportaže, 20.05 Derrick, kriminalka, 21.05 Sport, 21.15 Družabna igra.

TV KOPER

17.00 Z nami pred kamero - Oddaja v živo, vodi Giorgio Visintin, 17.05 Rim - dokumentarna oddaja iz serije Mesta, 18.00 Film - ponovitev, 19.30 Stičišče - tednik TV dnevnik, 20.15 Konjuh planinom - celovečerni film - igrajo: Pavle Vujišić, Dušan Bulajić, režija: Fadil Hadžić, 21.45 Sedem dni, 22.00 Piranski glasbeni večeri

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 - AKTUALNO - 11. januarja, 19.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: Tv koledar, Živim v malem mestu, Risanka, Vampir-netopir, poljudnoznanstveni film, 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00) 17.20 Poročila, 17.25 Mali odred, otroška nanižanka TV Skopje, 17.55 Varnost v letalskem prometu, 18.25 Obzornik, 18.45 Zdravo, mladi, 19.15 risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 E. McCabe: Zimska glasba, irska drama, 20.55 Studio 2, 21.50 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Rdeče rameno, zeleno, otroška serija, TV Skopje, 18.00 Igračkanje, otroška serija, 18.15 Po reki Tari: Od Đurovića Tare do Ščepan-Polja, 18.45 Glasbeni grafikon, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Po poteh spoznanj, 20.45 Zagrebška panorama, 21.00 Bolnišnica na koncu mesta, češkoslovaška serija (do 22.00)

avtokleparstvo-avtoličarstvo
ravna miza-komora

TV ZAGREB

Prvi program 9.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Semafor, 18.00 Igračkanje, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Bjelovara, 18.45 Zdravo mladi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Jelena Gavanski (drama), 21.20 Paralele, 21.50 Dnevnik

TV AVSTRIJA

9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Ljubezenska komedija, 11.55 Burleska, 12.15 Ropanje grobov, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.10 Eci, peci, pec, 17.30 Pet prijateljev, 17.55 Spanček Zaspanskec, 18.00 Ljudje in fivali, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Sport v ponedeljek, 21.05 Nero Wolfo (Nadaljevanka), 21.50 Večerni šport.

TV MADŽARSKA

Drugi program 18.00 Znanost danes, 18.30 Lou Grant, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Družina Marian, 21.05 Schilling, 21.50 10 pred 10, 22.20 Boginja na zemlji (film).

TV KOPER

13.30 Odrpta meja - oddaja v slovenskem jeziku, videoteleks, 16.30 Odrpta meja - oddaja v slovenskem jeziku - ponovitev videoteleks, 17.00 Z nami pred kamero - oddaja v živo - vodi Aurelio Juri, 17.05 TVD novice, 17.10 TV šola, 18.00 Film - ponovitev, 19.30 TVD stičišče, 20.15 Serijski film, 20.45 Italija z neba - dokumentarna oddaja, 21.25 TVD danes, 21.40 The collaborators - serijski film, 22.40 Doktor, rad bi bil lepši - lepolna kirurgija

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 - AKTUALNO - 12. januarja, 18.00 - Sotočje, 18.45 - Iz domačega glasbenega arhiva, 19.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.50 Propagandna oddaja, 9.55 Adelboden: Veselolom za moške, prenos 1. teka (do 11.99/15), 11.15 Propagandna oddaja, 11.20 Slalom za ženske, posnetek 1. teka iz Ruhpoldinga, 12.20 propagandna oddaja, 12.25 Ruhpolding: Slalom za ženske, prenos 2. teka, 13.20 Propagandna oddaja, 13.25 Adelboden: Veselolom za moške, prenos, 2. teka (do 14.30/45), 15.50 Poročila, 15.55 Propagandna oddaja, 16.00 Slalom za ženske, posnetek iz Ruhpoldinga, 16.45 propagandna oddaja, 16.50 Veselolom za moške, posnetek iz Adelbodna, 17.35 Loskitik in oblak, sovjetska lutkovna serija, 17.55 Od vsakega jutra raste dan, Tržič, 18.25 Gorenjski obzornik, 18.40 kratak film, 18.55 Knjiga, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 D. H. Lawrence: Sinovi in ljubimci, angleška nadaljevanka, 20.55 Skupno, notranjepolitična oddaja TV Ljubljana in drugih jugoslovanskih studiov, 21.40 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Kdor hoče, ta zmore, otroška oddaja TV Novi Sad, 18.15 Odpri knjiga, 18.45 Teletart '81, zabavno glasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Naši ljudje, dokumentarna oddaja, 21.35 Zagrebška panorama, 21.50 En avtor, en film (do 22.10)

TV ZAGREB

Prvi program 9.00 TV v šoli, 16.10 Smučanje (posnetki), 17.45 Potrebno je hoteli in smeti, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijek, 18.45 Teletart 81, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Skupao, 20.50 Lenny (film).

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 9.55 Smučanje, 10.45 Slamnati mož (film), 12.15 Sport v ponedeljek, 13.00 Opoldanska redakcija, 13.15 Smučanje, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Spanček Zaspanskec, 18.00 Smučanje (povzetek), 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.30 Panorama

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.20 Šolska TV, 16.15 Naš vrt, naše dvorišče, 16.35 Otok Sahalin, 17.05 Šah mat, 17.25 Košarka: MAFC-Olimpija Ljubljana, tekma za pokal pokalnih zmagovalcev, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Linija One-dcin, 2. del angleške nadaljevanke, 20.50 Studio '83, 21.50 Tveganje; svetovnogospodarski magazin televizije, 22.20 TV dnevnik.

TV KOPER

13.30 Odrpta meja - oddaja v slovenskem jeziku, videoteleks, 16.30 Odrpta meja - oddaja v slovenskem jeziku - ponovitev videoteleks, 17.00 Z nami pred kamero - oddaja v živo - vodi Aurelio Juri, 17.05 TVD novice, 17.10 Smučanje: Svetovni pokal, 19.30 TVD stičišče, 20.15 Kako umoriti dedinjo - celovečerni film - igrajo: Bob Monkhouse, Anna Karina - režija: Robert Asher, 21.30 TVD danes, 21.45 Press club - novinarska srečanja

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 - AKTUALNO - sreda, 13. januarja, 19.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

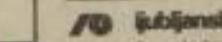
TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored, za dijake: Tv koledar, Uganke, Pogovor, z Luko Palječkom, Risanka, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00), 17.35 Poročila, 17.40 Ciciban, dober dan: Veselo na delo!, 17.55 Glasbeni amaterji, oddaja TV Priština, 18.25 Zasavski obzornik, 18.40 Mozaik kratkega filma: Poslednji izziv, ameriški športni film, 19.05 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Gazija, jugoslovanski film, 21.30 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 21.35 Kulturne diagonale, 22.15 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Gusarji Kapitana Kuka, otroška serija, 18.15 Kako smo postali Beograjčani, izobraževalna oddaja, 18.45 Prijatelji glasbe, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Gibljive slike, oddaja o filmu, 21.00 Poročila, 21.0 21.05 Jutri, kulturna oddaja (do 22.00)

TV ZAGREB

Prvi program 9.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Gusarji kapitana Kljuka, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Karlovca, 18.45 Prijatelji glasbe, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Soimenjaki (glasbena oddaja), 21.00 Baletni umetnik: Lidija Sotlar, 21.40 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutrarnja poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Šestnajst dni po Timbuktu (film), 11.20 Burleska, 11.45 Argumenti, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Lutke, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Spanček Zaspanskec, 18.00 Policijska postaja, 1, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Boccaccio 70 (film).

Drugi program 18.00 Dežela in ljudje, 18.30 Lou Grant, 19.30 Cas v sliki, 20.15 Imate radi klasiko? 21.20 Kulturna dokumentacija, 21.50 10 pred 10, 22.20 Umetnine

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.10 Šolska TV, 9.55 Ponovitev, 16.10 Večeri v Golyavaru, 16.45 Kratki film, 17.30 Svet žetelca, 18.25 Hvala lepa, filmska reportaža, 18.55 Obvestila, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Naj bo vse po meri: nove mednarodne merske enote, 20.10 Kuhinja, posnetek gledališke igre, 21.45 Kronika, II. madžarska armada pri Donu, 22.55 TVD.

TV KOPER

13.30 Odrpta meja - oddaja v slovenskem jeziku, videoteleks, 16.30 Odrpta meja - oddaja v slovenskem jeziku - ponovitev videoteleks, 17.00 Z nami pred kamero - oddaja v živo - vodi Aurelio Juri, 17.05 TVD novice, 17.10 TV šola, 18.00 Film - ponovitev, 19.30 TVD stičišče, 20.15 Leningrad - dokumentarna oddaja iz serije Mesta, 21.15 TVD danes, 21.30 The collaborators - serijski film

RADIO MURSKA SOBOTA

17.00 - AKTUALNO - četrtek, 14. januarja, 19.00 - Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Zimski spored za dijake: Tv koledar, Franciso Goya, poljudnoznanstveni film, Risanka, Poročila, 10.05 Zimski spored za dijake (do 13.00), 17.20 Poročila, 17.25 Vesolje: En glas v vesoljskem zboru, 18.25 Ljubljanski obzornik, 18.40 Na sedmi stezi, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nočoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Zvoki godal: Gradnja starih in novih instrumentov, 21.20 Miniature V znamenju

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Učitelj, otroška serija, 18.15 Prehrana v naravi, dokumentarna serija, 18.45 Mali - veliki svet, zabavna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 L. Pirandello: Ne vemo kako, predstava NHK Split, 21.55 Srečanja, kulturna oddaja, 22.25 Zagrebška panorama (do 22.40)

TV ZAGREB

Prvi program 9.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Učitelj, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Splita, 18.45 Mali - veliki svet, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Monitor, 21.05 Doktorka na vasi, 22.06 Dnevnik

TV

tedenski koledar

PETEK, 7. januar — Valentin SOBOTA, 8. januar — Severin NEDELJA, 9. januar — Julijan PONEDELJEK, 10. januar — Viljem TOREK, 11. januar — Pavlin SREDA, 12. januar — Tatjana ČETRTEK, 13. januar — Veronika

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
7. januarja ob 17. in 19. uri ter 9. januarja ob 15., 17. in 19. uri angleško francoski barvni kinemaskopski film: „MOONRAKER — OPERACIJA VESOLJE“;
10. in 11. januarja ob 17. in 19. uri ameriški barvni kinemaskopski film: „IMPERIJ VRAČA UDA-REC“;
12. in 13. januarja ob 17. in 19. uri francoski barvni visticionski film: „BEG S PLOČNIKA — PROSTITUTKA IZ MARSEILLA“.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
8. januarja film: „RDEČILO ZA USTNICE“.

prodam

MOTORNO VOZILO (tudi kolesa), kabina za dve osebi, izpit za A kategorijo, nosilnost 500 kg, primerno za obrtnike, registrirano do decembra, in betonsko železo 8 in 10 prof., prodam. Janec Sapač, Čemelcavi 5. M-4740
ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Martin Šumak, Lendavska 19/B, M. Sobota. M-4741
JERMENICO ZA STEYR 28 prodam. Puževci 11, p. Bodonci. M-4743
KOMBAJN ZMAJ UNIVERZAL PRODAM. Naslov v upravi lista. M-4744
TRAKTOR FIAT, 42 KS s koso, in trosilec za gnoj prodam. Velika Polana 85. M-4746
KOTEL HLADILEC ZA ZGANJEKUHO, pocinkan, nov, na dve cevi, prodam. Martjanci 76. M-4747
SKODA 100 L, registrirana do avgusta 1983, v dobrem stanju, napredaj. Marija Žitek, Kotna 12, Rakičan. M-4748
PUJSKE (15 do 70 kg) in kravo s tetelom, staro 2,5 leti, prodam. Tišina 31. M-4749
TOVORNI AVTO TAM 5000 z motorjem MAN 135, kiper, 420 x 225, prodam ali menjam za novjši osebni avtomobil. Nemčevci 24. M-4751
TRAKTORSKO FREZO — BOČNO, ugodno prodam. Tišina 31. M-4749
SKODO 100, neregistrirano, v voznem stanju, dobro ohranjeno, prodam. Petanjci 54, p. Tišina. M-4752
OSTREŠJE (16 x 8 m) prodam. Naslov v upravi lista. M-1
RENAULT-4, letnik 1975, registriran do maja 1983, zelo ugodno prodam. Gostilna „Lovski dom“, Cankova, telefon 76-624. M-2
SPORTNO SKODO prodam ali menjam za manjši avto. Velika Polana 137. M-6
TRAKTOR URUSUS s kabino, 42 KS, prodam. Franc Purgaj, Stanetinci 43, p. Cerkvenjak. M-9
FORD TAUNUS 12 M, letnik 1969, registriran, v dobrem stanju, ugodno prodam. Ogleđ vsak dan po 16. uri. Ladislav Lesar, Krajna 24, p. Tišina. M-11
ZASTAVO 1300, letnik 1965, neregistriran, v voznem stanju, ugodno prodam. Filipič, Radenska, Radenci. M-12
PARCELO z nekaj zemlje na Starem vrhu in 4.000 kosov zidakov prodam. Erdelyi, Vaneča 55. M-14
TELICO, brejo devet mesecev, prodam. Vadarci 78, p. Bodonci. M-16
SKODA, letnik 1971, v voznem stanju, napredaj. Jože Pal, Štefana Kovača 49, Turnišče. M-18

GOSTILNA STADLER BAKOVCI želi vsem sovaščanom, cenjenim gostom in poslovnim partnerjem

ZDRAVO in USPEŠNO NOVO LETO 1983

Za obisk se tudi v novem letu toplo priporočajo. Gostom je na voljo tudi posebna soba za zaključene družbe, poroke in podobno.

GOSTILNA „LOVSKI DOM“ CANKOVA, želi vsem svojim gostom SREČNO NOVO LETO 1983

in se priporoča za obisk tudi v letu 1983. Gostilna bo od 17. januarja do 2. februarja 1983 zaprta zaradi dopusta.

Dragemu sinu in bratu MARIJANU FLISARJU s Tišine, ki služi vojaški rok v Džakovici, ob praznovanju 20. rojstnega dne iskreno čestitajo in želijo vse najlepše v novem letu, predvsem pa, da bi se zdrav in srečno vrnil v domači kraj — oče, mama in brat Leopold.

VINOGRAD, 5400 trsov, star sedem let, v Koprivi pri Štrigovi, prodam enemu ali več kupcem. Informacije na bencinski črpalci v Štrigovi. M-19
HLADILNIK GORENJE, 200 l, prodam. Naselje 14. divizije 3, Murska Sobota, telefon 22-238. M-20
OSEBNI AVTOMOBIL OPEL KADET 1200 prodam. Gomji Petrovci 42. M-21
PLASTIČNO CISTERNO (1000 l), novo, uvoženo, prodam. Slavko Vrbnjak, Križevci 20, telefon (069), 82-538. M-23

PRIDELOVALCEM OLJARIC!

Pridelovalce oljnih semen obveščamo, da bomo začeli s predelavo semen. Vsem svojim strankam želimo SREČNO NOVO LETO 1983 ter se za obisk priporočamo.

VUČAK
oljarna Vadarci

DRAGIMA JOŽETU ŠILAKU iz Otovec in njegovi izvoljenki IVANKI. Želijo na novi življenjski poti vse najboljše, medsebojnega razumevanja in trajne ljubezni — sestra Dragica z možem, Boris in Milena, mama, oče, brat Milan z ženo in brat Vilko.

VINOGRAD (40 arov) z malo hišico na Stari cesti, prodam. Nasad je samorodnica v rodnem stanju. Informacije daje Slavko Lovrenčič, Križevci (za Kosi, Maribor). M-OP
PARCELO Z GRADBENIM POSLOPIJEM (voda, elektrika), primerno za gradnjo tudi obrtniške dejavnosti, prodam. Vprašati: Kapca 37, Le 398

KRAVO, staro devet let, brejo devet mesecev, vozno, prodam. Franc Benko, G. Skiveči 59. M-24
5 GUM za LADO 165/13, skoraj nove, prodam. Horvat, Zorana Veljara 42, Murska Sobota. M-25

DROBILEC ZA KORUZO (10 cm), prodam. Puconci 19. M-29
TRAKTOR STEYR, 15 KS, s plugi in branami prodam. Martjanci 75. M-30
KRAVO, staro dve leti, s tetelom, prodam. Lutverci 22, p. Apače. M-32
DRVA, večjo količino (bukev, gabel), prodam. Naslov v upravi lista. M-33
ZASTAVO 101 PRODAM. Bakovci, Mladinska 70. M-34
MALE PUJSKE PRODAM. Tišina 41 — Hoheger. M-35
SUNBEAM prodam ali zamenjam za kombi. Franc Kuzmič, Titova 1/B, M. Sobota. M-36

Marsikaj, česar ne rabite, lahko prodate, če date mali oglas v VESTNIK

Naročniki imate 20-odstotni popust!

kupim

PLEMENSKO KRAVO KUPIM. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Frančiška Rautar, Kapelski vrh 19, p. Radenci. M-5
2 PARA SMUČARSKIH ČEVLIJEV št. 33, rabljenih, kupim. Javite na telefon 74-565. M-10
JERMENICO ZA ZETOR in bencinski motor, 8—10 KS, kupim. Erdelvi, Vaneča 55. M-14

zaposlitve

PRIDRUŽIM se narodnozabavnemu ali zabavnemu ansamblu. Pomudbe na upravo lista pod „TROBENTAČ“ M-26
DIMNIKARSKEGA POMOČNIKA ali priučenega delavca, pridnega in poštenega, sprejemem takoj. OD od 14.000 do 16.000 din oziroma po delu. Samska soba zagotovljena. Dimnikarstvo, Vipava 292, 65271 VIPAVA. M-MIM
VEČ KV ZIDARJEV in delavca z opravljenim šoferskim izpitom za C kategorijo zaposlim v januarju 1983 za dela na morju. Pismene ponudbe z opisom prejšnje zaposlitve pošljite na naslov Košar, Avsčeva 21, Ljubljana ali po telefonu 061 447-155. M-MM

sobe

OPREMLJENO SOBO oddam solidnemu dekletu ali fantu. Vprašati: Štefana Kuzmiča 14, Murska Sobota. M-28
OPREMLJENO SOBO s posebnim vshodom oddam samskim. Partizanska 50, Murska Sobota. M-31

RAZNO

OBVESTILO!

Obveščam javnost, da sem s 1. januarjem odprl delavnico za vodoinštalaterska dela. Za obisk se priporočam. Vlado Preininger, Sereerjevo naselje 4, Murska Sobota, telefon 21-594 ali Staneta Rozmana 6 (stanovanje). M-4712

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše predrage mame, stare mame in tašče

Netke Ane Horvat

iz Beltincev

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki ste jo obiskovali v času njene dolge bolezn. jo tolažili, vedrili in krajšali dneve. Hvala vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki ste nam stali ob strani v naših najtežjih trenutkih, nam pomagali, sočustvovali z nami ter nam ustno ali pismeno izrekli sožalje. Prav lepa hvala č. g. župniku za lep obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za ganljive besede. Posebna hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, darovali za maše ter zasuli njen grob z vencem in cvetjem.

Vsem še enkrat — najtoplejša zahvala!

Žalujoci: sin Pubi, hčerka Micka, zet Nace, ter vnuka Dušan in Simona

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi naše drage mame in stare mame

Marije Cuder

s Kapelskega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, nam izrekli sožalje ter nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih bolečine. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Kapela za poslovitne besede in kolektivu DO Radenska.

Žalujoci: hčerka Stanka z možem Jožetom in vnukec Uroš

*Spolnil rad je vsakmu želje,
dur odprl mu in srce,
bil prijatelj je veselje,
njim oči po njem rose.*

(Prešeren)

V SPOMIN

Kolomanu Györeku

iz Rakičana

7. januarja mineva leto dni, odkar nas je za vedno zapustil ljubi in nikdar pozabljeni brat. Še zmeraj se nismo potolažili. Naše misli so pri njem. Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

NJEGOVI

ZAHVALA

Kruta usoda je v 83. letu starosti iztrgala izmed nas drago mamo, taščo, babico in prababico

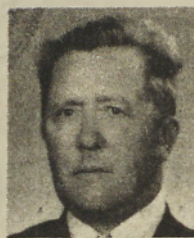
Ano Pok

roj. Puhar
iz M. Sobote

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo g. župniku Poredošu za izrečene ganljive besede ter pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala zdravniškemu osebju za lajšanje bolečin v času njene bolezn. ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano prelepo cvetje in vence.

Rakičan, Sisak, Ljubljana, Maribor, M. Sobota, 27. 12. 1982

Hvalčni otroci: Anuška, Emil, Laci, Peter, Rozika, Francika, Elzika, Ludvika, Micika in Katica z družinami

V SPOMIN

1. januarja mineva žalostno leto, odkar je za vedno odšel od nas dragi mož in oče

Štefan Dšuban

iz Gederovec

Ne čas in ne solze ne morejo izbrisati bolečin in spomina nanj. Grenko je spoznanje, da ga ne bo nikoli več med nami. Hvala vsem, ki prihajate k njegovemu grobu, mu prinašate rože in na njegovem grobu prižigate sveče.

Žalujoci: VSI NJEGOVI

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Goraja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:
Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Savčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Góntér Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor), Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: novinarji 21-231, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nezaračunani rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe draga hčerka ni,
da bi srečni skupaj mi bili

V SPOMIN

3. januarja mineva leto dni, polno žalosti, odkar nas je za vedno zapustila naša nadvse ljubljena hčerka in sestra

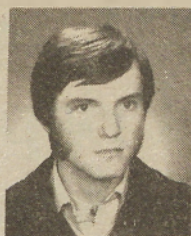
Zdenka Vidnar

iz Logarovec

V našem domu je nastala velika praznina in je polna bolečine. Še vedno slišimo tvoje korake, tvoj glas in vidimo tvoj nasmejani obraz. Vsem, ki se je spominjate, na njenem preranem grobu prižigate sveče in ji poklanjate rože, iskrena hvala.

Žalujoci: ata, mama, brat, stara mama in stari oče

ZAHVALA

V 23. letu starosti nas je tragično zapustil naš dragi sin in brat

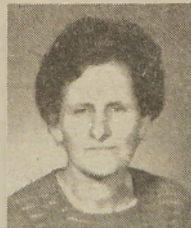
Vojko Skaper

iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam pomagali, izrekli sožalje ter mu poklonili vence in cvetje. Hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, tov. Abrahamu za poslovilne besede, hišnemu svetu KS Turpolje ter kolektivom Hidromontaže Maribor, Mlinopeka ter Srednje družbenoslovne in ekonomske šole M. Sobota.

Žalujoci: oče, mama, brata Igor in Pišta, sestra Sonja z možem ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 44. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama in babica

Marija Domajnko

iz Radenec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem, prijateljem in znancem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala družini Duh iz Boračeve, pevskemu zboru iz Radenec, duhovniku za pogrebni obred in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoci: sin Marjan, hčerka Marica in vnukinja Davorina

Žalostno se ozremo po livadi,
kjer hiša domača stoji,
vrata nemo so priprta, ker v njej
drage mame, stare mame in prababice več ni.

V SPOMIN

30. decembra sta minili dve žalostni leti, odkar je prenehalo biti zlato srce naše drage mame, stare mame in prababice

Terezija Kološa

iz Dobine

Čeprav te ni več med nami, boš živela v naših srcih do konca dni.

Žalujoci: hčerka Elza z možem Aleksandrom, sin Ludvik z ženo Angelco, sin Franc z ženo Vilmo, sin Aleksander z ženo Marijo, vnuki in pravnuki

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, dobrim prijateljem, sosedom in znancem, ki ste pospremili na zadnji poti našo ljubljeno in skrbno mamo, omiko in sestro

Emo Fartek

upokojenko

se iskreno zahvaljujemo. Hvala tov. Orešniku za iskrene in tople besede ter duhovniku za orisano mamino življenjsko pot. Zahvaljujemo se mešanemu pevskemu zboru Štefan Kovač, mladinskemu pevskemu zboru OŠ Edvard Kardelj, godbi na pihala ter vsem, ki ste njen zadnji dom zasuli s cvetjem in nas v teh težkih urah tolažili.

M. Sobota, 24. decembra 1982

Žalujoci: hčerki z družinama, sestra in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

Antona Žižka

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, darovali v dobrodelne namene, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Zahvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred. Posebna zahvala vsem, ki ste se trudili, da bi ga ohranili pri življenju.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 75. letu starosti za vedno zapustila draga mama in omama

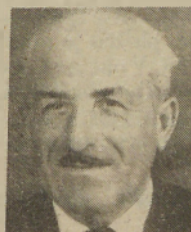
Terezija Tivadar

roj. Šiftar
iz M. Sobote

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo obiskovali v času njene bolezni, jo tolažili in dajali upanja do življenja, posebno še botru dr. Berkeju za medicinske nasvete ter patronažni sestri Balažičevi za obiske na domu. Hvala vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Lepa zahvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS tov. Bagariju za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Žalujoci: sin Štefan z ženo Marto in vnuk Štefan

V 76. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Ludvik Šiško

iz Dobrave

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in dobrim sosedom, posebno družinam Ros, Norčič, Divjak in List, ki so nam v najtežjih trenutkih vsestransko pomagali, dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala dr. Ani Hauzer—Petrovič in zdravstvenemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice za skrb v času zdravljenja. Hvala GD Stara Nova vas, duhovniku, pevcem, govorniku za poslovilne besede ter delovnim kolektivoma KZ »Panonka« M. Sobota in TAM Karosernica Maribor.
Dobrava, 14. 12. 1982

Žalujoci: žena Frančiška, sinova Franc in Ludvik z družinama, hčerke Frančiška, Angela in Lojzka z družinami hčerka Zefika ter vnukinja Milica z družino

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 84. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

Julijana Horvat

iz Vučje gomile

Toplo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom za vso pomoč ter vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS za poslovilne besede.

Vučja gomila, 25. decembra 1982

Žalujoci: sin Ludvik z ženo Anico, vnuk Milan z ženo Marjanco in pravnukinja Matejka

ZAHVALA

Tiho, mirno in brez slovesa nas je v 65. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Štefan Matjašec

iz Velike Polane

Žalost in neizmerna praznina sta napolnili naše življenje, odkar te ni več med nami. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, ter mu darovali vence in cvetje. Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: žena Marija in hčerka Angela z družino

ŠPORTNI OBRAZI

NAJBOLJŠI POMURSKI MARATONEC

Petindvajsetletni Alojz Flisar, doma s Tišine, zaposlen kot strugar v delovni organizaciji Panonija v Murski Soboti, sodi med najboljše pomurske atlete. S to športno panogo se je začel ukvarjati pred osmimi leti. Je član atletskega kluba Pomurje iz Murske Sobotice. S tekmo na dolgih progah se je doslej že uveljavil na najrazličnejših tekmovanjih.

Njegov doslej največji uspeh je naslov vice prvaka Slovenije v članski konkurenci v teku na 10.000 metrov, ki ga je osvojil lani na republiškem prvenstvu. Poleg tega šteje za lep uspeh osvojitve prvega mesta na lanskeoletnem Partizanskem maršu v Ljubljani, ko je nastopil za ekipo Ptujca. Sicer pa je lansko leto sodeloval na vseh treh tekaških maratonih »Treh src« ter v Radenci in v Kranju priteknel na cilj tretji. Vsako leto se udeležuje tudi Silvestrovega teka v Varaždinu, ki je edini te vrste v naši državi. Ponaša se z drugim in tretjim mestom, kar je prav tako lepa uvrstitev. Sicer pa mu bo ostal v spominu maraton v Švici na 100 kilometrov, katerega se je udeležilo 6.000

tekačev. Med to množico tekačev je osvojil 664. mesto.

Alojz Flisar je izredno vztrajen atlet, ki ima pred seboj še lepe možnosti za

uveljavitev. Pravi, da mu je letošnji Silvestrov tek v Varaždinu dal spodbudo za letošnje tekmovalno sezono, od katere si veliko obeta. Udeležil se bo vseh treh tekaških maratonov »Treh src«, hkrati pa sodeloval tudi na vseh uradnih tekmovanjih pri nas. Prepričan ni smo, da uspehi ne bodo izostali, kar mu tudi mi želimo.

JUDO

Kavčič absolutni prvak Pomurja

Judo Partizan Murska Sobota je pripravil tradicionalni novoletni turnir za člane in članice, na katerem je sodelovalo 35 članov in 15 članic iz Čakovca, Lendave, Ljutomerja in Murske Sobotice. Po pričakovanju so imeli največ uspeha soboški judoisti, ki so osvojili največ prvih mest. Med posamezniki pa je bil najuspešnejši Silvo Kavčič v kategoriji do 71 kg in v absolutni kategoriji ter tako osvojil pokal v trajno last. Nastopila sta tudi nekdanja odlična tekmovalca Evgen Šmodiš in Bojan Hajdinjak ter pokazala, da se lahko še enakovredno kosata z mlajšimi tekmovalci.

Rezultati — člani — do 55 kg: 1. Meničanin, 2. Vrduka (MS), 3. Petkovič (Le) in Koleš (MS); **do 60 kg:** 1. Mišalič, 2. Ficko (MS), 3. Kavčič (Ča) in Šerkezi (MS); **do 65 kg:** 1. Kisilak (MS), 2. Činč (Le), 3. Legen (MS) in Vnuč (Le); **do 71 kg:** 1. Kavčič, 2. Sapač, 3. Brunec in Jurkovič (MS); **do 78 kg:** 1. Šmodiš, 2. Hajdinjak (MS), 3. Kranjc (Lj) in Vučko (MS); **nad 78 kg:** 1. Semen, 2. Slak, 3. Bratina (MS) in Varga (Le); **Absolutna kategorija:** 1. Kavčič, 2. Semen, 3. Kisilak in Bratina (MS); **Članice do 48 kg:** 1. Peček (MS), 2. Ivanič (Lj), 3. Vodička in Ploj (Lj); **nad 48 kg:** 1. Meničanin, 2. Dokl, 3. Bokan in Horvai (MS); **Ekipo:** 1. Murska Sobota 8, 2. Lendava 6, 3. Ljutomer 6 in 4. Čakovec 1 točko.

O. Šoš

LJUTOMER

TELOVADNA AKADEMIJA Z RAZGLASITVIJO ŠPORTNIKOV

Zveza telesnokulturnih organizacij občine Ljutomer pripravlja v petek, 7. januarja 1983, ob 18.00 uri v domu kulture v Ljutomeru slavnostno telovadno akademijo. Nastopili bodo člani društev Partizan in šolskih športnih društev Ljutomerske občine ter judoisti soboškega Partizana. Ob tej priložnosti bodo tudi razglasili športnika, športnico, društvo, sekcijo, šolsko športno društvo in organizatorja Ljutomerske občine za leto 1982 ter rezultate sindikalnih športnih iger. Zaslužnim bodo podelili pokale in priznanja.

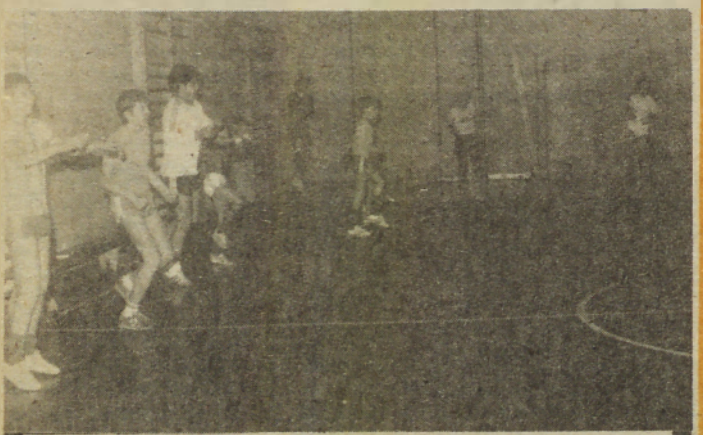
T. F.

MALI NOGOMET

ZMAGAL TEHNOSTROJ

Partizan Ljutomer je pripravil novoletni turnir v malem nogometu, na katerem je nastopilo 18 ekip. Zmagala je ekipa Tehnostroja pred Stročjo vasjo in Veterani.

T. F.

MLADI KOLESARJI PRIDNO VADIJO — Na Tišini deluje sekcija KK Pomurje iz Beltincev. Mladi, teh je kar 24, že pridno nabirajo moči za novo sezono pod vodstvom Stefana Titana. Vadijo vsak ponedeljek, sredo in soboto.

Foto: fk

Prispevna stopnja realni okvir za SIS

Znano je, da so v tem letu zoženi tudi materialni okviri razvoja, s tem pa bodo že v večji meri poostrene vse oblike porabe. V skladu z zaostrenimi gospodarskimi razmerami tudi v murskosoboški občini načrtujejo nižjo rast vseh oblik porabe, pri čemer so izračunali tudi nov obseg planiranih sredstev skupne porabe v letu 1983. Upoštevajoč dovoljeno porabo v letu 1982 ter na osnovi pričakovane rasti dohodka in zahteve po 50-odstotnem zaostajanju se bi naj sredstva za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb povečala v murskosoboški občini v globalu za 11,3 odstotka. Zaradi dokajšnjega znižanja sprva načrtovanih sredstev solidarnosti pa bo za občinsko izobraževalno in zdravstveno skupnost potrebno v občini združiti več sredstev. Spričo navedenega pa se mora prvotno predlagana skupna prispevna stopnja povečati za 0,20 odstotka.

To pomeni, da bi po popravljani bilanci sredstev za skupno porabo morali v občini Murska Sobota združiti nekaj nad 984,07 milijona dinarjev; od tega zneska bi za dejavnost posameznih samoupravnih interesnih skupnosti odpadlo več kot 934,08 milijona dinarjev, preostalih 49,99 milijona dinarjev pa za investicije. Potemtakem bo znašala skupna prispevna stopnja, s pomočjo katere bi v murskosoboški občini zbrali načrtovana sredstva, 23,75 odstotka oziroma 22,54 odstotka za dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti in 1,21 odstotka za investicije.

Na ta način bi se prispevne stopnje v globalu povišale za 0,04 odstotka.

Natančnejši vpogled v podatke nam pove, da bo skupno z združevanjem sredstev, solidarnostjo in drugimi viri prihodnjem letu zbranih po načrtovanih ciljeh čez milijardo 285 milijonov dinarjev, kar očitno ni nikakor majhen znesek. Pri tem pa bodo seveda višje tudi povprečne prispevne stopnje posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Najvišja stopnja je pri zdravstvu, saj se je povzpela na 11,21 odstotka, nato sledi občinska izobraževalna

skupnost z 4,82, pa skupnost otroškega varstva in socialnega skrbstva, kjer gre v obeh primerih za nekaj nad enoodstotno povprečno prispevno stopnjo.

Upati je le, da bodo v letu 1983 vse omenjene samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti v murskosoboški občini uspeli uresničiti vse zastavljene cilje. To pa prav gotovo ne bo lahko, ker je pač treba računati na omejene možnosti financiranja združenega dela v zaostrenih gospodarskih razmerah.

Hkrati pa ni odveč bojazen, da bo spričo nekaterih izgub v preteklosti še posebej na področju zdravstva, treba računati tudi na določene spremembe prispevnih stopenj.

Takšni praksi pa se bo treba v prihodnje vsekakor izogniti, če želimo resnično izpeljati svobodno menjavo dela med združenim delom in samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Milan Jerše

MURSKA SOBOTA

Odkrita razprava

V drugi polovici decembra je bila na SCPTU v Murski Soboti razprava o problematiki mladih. Udeležili so se je dijaki, mentorji, predstavniki SZDL in predsedstvo OK ZSMS. Po razredih smo imeli razprave že prej. Pogovarjali smo se in razpravljali o raznih problemih, ki tarejo mlade.

Veliko je bilo rečenega o štipendiranju. Štipendirati bomo morali predvsem deficitarne poklice. Štipendisti, ki dobivajo štipendije iz združenih sredstev, se bodo morali preusmeriti na kadrovske štipendije. Poleg tega bomo morali uvesti enake kriterije in višine štipendij, kajti vse več je primerov, ko se štipendije ne uporabljajo za to, za kar so namenjene.

Na to se navezuje tudi prževljanje prostega časa. Vse bolj se med mladimi pojavlja alkoholizem, narkomanija itd. Ugotovili smo, da je premalo prostorov, kjer bi se mladi lahko zbirali, zato se zbirajo v lokalih. Tudi štipendije se očitno rabijo kot žepnina. Spregovorili smo še o nezaposlenosti mladih, ki bo iz dneva v dan večja. Tudi z usmerjenim izobraževanjem tega problema ne bo moč rešiti. Izvolili smo tudi komisijo za sklepe, ki je že začela z delom.

Majda Nemeč

Ob dnevu JLA se je v Pomurju zvrstilo več slovesnosti, ki so bile povezane z obujanjem spominov na leta 1941—1945. Ena takih je bila v Turnišču, kjer so na rojstni hiši boreca I. Prekmurske čete Jožeta Zadavca — padel je leta 1945 pri Trnju — odkrili spominsko ploščo. Spominsko ploščo je odkril slavnostni govornik, predsednik ZZB NOV občine Lendava, Milan Balantič. Patronat nad spominskim obeležjem je prevzela osnovna šola »Stefan Kovač« Turnišče, ki je, skupaj z malčki iz vrtca in oktetom Planike, pripravila kulturni program.

Stefan Prša

RAZSTAVA

Društvo gojiteljev malih živali je bilo v Lendavi ustanovljeno šele pred dobrega pol leta, vendar pa je že pripravilo razstavo malih živali v prostorih delavnic centra za usmerjeno izobraževanje. 15 članov društva je razstavilo 14 različnih pasem kancev in 20 plemenitih pasem golobov. Društvo je sodelovalo tudi na letošnji republiški razstavi, kjer so zlasti za golobe prejeli lepa priznanja. V prihodnjem letu nameravajo razširiti članstvo, saj se z rejo malih živali ukvarja veliko občanov.

Izšli Izviri mladih

Tik pred novim letom je v Murski Soboti izšlo glasilo občinske konference zveze socialistične mladine Izviri mladih v nakladi 260 izvodov. Kot je navedeno v uvodu, je glasilo št. 5 izšlo šele po daljšem premoru, kar je treba pripisati tudi kadrovskim spremembam v centru za obveščanje in propagando pri OK ZSMS. Kljub temu pa lahko rečemo, da bo vsebinska zasnova Izvira mladih, ki ga je prejela slehernna osnovna organizacija ZSMS v murskosoboški občini, pritegnila marsikaterega bralca.

M. J.

RADENCI — V zadnjem srečanju prvega kroga javne radijske oddaje Spoznavajmo svet in domovino sta se pomerili ekipi Bombažne predilnice in ikalnice Tržič ter domačini. Zmagali so gostje s 6:2. Kljub temu pa so bili vsi zadovoljni, za kar gre zasluga organizatorjem OK ZSMS (G. Radgona, OO ZSMS Radenci in seveda radijskim delavcem). Manjkalo je le več obiskovalcev v kongresni dvorani hotela Radin.

V. P.

Foto: R. Bakračević.

NAROČILNICA

Podpisani kraj

ulica in hišna številka pošta

naročam tednik Vestnik.

Naročnino bom poravnal po prejemu položnice.

Podpis:

Izrežite, zalepite na dopisnico in pošljite na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota.

ZADNJA VEST

Huda nesreča na železnici

V soboto, 1. januarja, ob 4. uri se je zgodila na železniški postaji v Ljutomeru huda delovna nezgoda, saj je ena oseba izgubila življenje, ena pa je bila hudo poškodovana. Do nesreče je prišlo med premikanjem vlačovne kompozicije, namenjene v Mursko Soboto. Iz doslej neznanega vzroka (primer raziskuje posebna komisija) je zavirač 32-letni Jakob Ivanuš iz Nunske grabe padel pred vagon, katerega kolesa so mu pri kolenih odrezala obe nogi, dobil pa je tudi smrtonosne poškodbe po glavi in je na kraju samem umrl. Ko je nesrečo opazil sodelavec, prav tako zavirač, Stefan Bagari, 20 let, iz Rakičana, je brž stekel čez tirnice proti prometni pisarni. Med bežanjem se je spotaknil, padel in se hudo poškodoval; zlomil si je nogo v gležnju in dobil druge poškodbe. Novo leto se je torej začelo s hudo delovno nesrečo. Nič kaj prijeten začetek, mar ne? S. S.

inles kombivak
v akciji varčevanja z energijo
SREČNO '83